

Projekt

z dnia 7 marca 2025 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XI/53/2025
RADY GMINY BOĆKI**

z dnia 14 marca 2025 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Boćki

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), Rada Gminy Boćki uchwała, co następuje:

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Boćki w granicach określonych w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustanawia się na rzecz Gminy Boćki prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Boćki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Zawadzki

DIAGNOZA
NA POTRZEBY WYZNACZENIA
OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU REWITALIZACJI
NA TERENIE GMINY BOĆKI

Gmina Boćki
Grudzień 2024

Spis treści

Wprowadzenie.....	1
Ogólna diagnoza czynników i zjawisk w gminie Boćki.....	2
Diagnoza czynników i zjawisk służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	23
Wyznaczenie jednostek analitycznych.....	23
Analiza zjawisk w sferze społecznej.....	36
Analiza zjawisk w sferze gospodarczej.....	75
Analiza zjawisk w sferze środowiskowej.....	83
Analiza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	92
Analiza zjawisk w sferze technicznej.....	98
OBSZAR ZDEGRADOWANY	106
OBSZAR REWITALIZACJI.....	114
SPIS ILUSTRACJI.....	120

Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji”.

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji odbywa się w dwóch krokach. W pierwszym niezbędnym i obligatoryjnym wyznacza się obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji. Podstawą wyznaczenia obszarów są analizy wykorzystujące obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Natomiast w drugim kroku, na wcześniej wyznaczonym obszarze rewitalizacji przygotowuje się dokument strategiczny, który za pomocą kompleksowych i powiązanych ze sobą projektów służy rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji, czyli obszaru, na którym prowadzi się rewitalizację, również przebiega dwuetapowo. Pierwszym etapem jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego, czyli części gminy, która znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej albo technicznej. W tym celu, w oparciu o rzetelne i dostępne dane (przede wszystkim ilościowe), przeprowadza się analizę uwarunkowań wewnątrzgminnych różnorodnych zjawisk zachodzących w gminie. W drugim etapie, na fragmencie gminy, wyznacza się obszar rewitalizacji spełniający następujące warunki:

- obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego,
- cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych wraz z jednoczesnym występowaniem problemów w sferze albo gospodarczej, albo środowiskowej, albo technicznej, albo przestrzenno-funkcjonalnej,
- posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację,
- obejmuje nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałej przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Uwzględniając lokalne uwarunkowania, w tym przede wszystkim dostępność danych, posiadaną wiedzę z zakresu rewitalizacji oraz zjawisk społecznych, opracowano metodologię procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, składającą się z następujących kroków:

- wybór jednostek agregacji danych;
- pozyskanie i przetworzenie danych statystycznych;
- określenie listy wskaźników;
- analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego zjawisk kryzysowych na obszarze gminy;
- wyznaczenie obszaru zdegradowanego;
- wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Niniejsze opracowanie stanowi załącznik do wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Boćki, o którym mowa w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 t.j.), potwierdzający spełnienie przesłanek do ustanowienia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Ogólna diagnoza czynników i zjawisk w gminie Boćki

Podstawowe informacje o gminie Boćki

Gmina Boćki położona jest w południowej części województwa podlaskiego w powiecie Bielskim. Obszar Gminy zajmuje powierzchnię 231,9 km² i stanowi 16,74% powierzchni powiatu bielskiego oraz 1,15% powierzchni województwa podlaskiego.

Gmina Boćki graniczy:

- od północy z Gminą Bielsk Podlaski,
- od wschodu z Gminą Orla i leżącą w powiecie hajnowskim Gminą Kleszczele,
- od zachodu z Gminą Brańsk,
- od południa z leżącymi w Powiecie Siemiatyckim Gminami Milejczyce i Dziadkowie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. gminę Boćki zamieszkuje 4024 mieszkańców rozproszonych w 36 sołectwach. Ludność Gminy rozmieszczona jest nierównomiernie i jest bardzo rozproszona. Największym ośrodkiem są Boćki liczące 1270 mieszkańców, co stanowi prawie 32% ogółu mieszkańców gminy. Poza Boćkami największą koncentrację ludności wykazują Andryjanki, Jakubowskie, Sielc, Dubno, Wygonowo i Siekluki.

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla Gminy w 2023 roku wyniósł 16,4 osób/km², podczas gdy dla całości województwa wynosi on 56,4 osób/km², a dla powiatu 36,4 osób/km². Gmina należy do jednych z najmniej zaludnionych w województwie.

Gmina Boćki to gmina wiejska, mająca charakter typowo rolniczy, stąd też uwarunkowania wewnętrzne rozwoju gminy Boćki są związane z działalnością rolniczą (69% powierzchni stanowią użytki rolne, a prawie 20% to lasy). Dominującymi branżami w zakresie funkcjonujących podmiotów gospodarczych, zgodnie z danymi GUS za rok 2023, są podmioty zarejestrowane według sekcji PKD 2007 działające w sekcji:

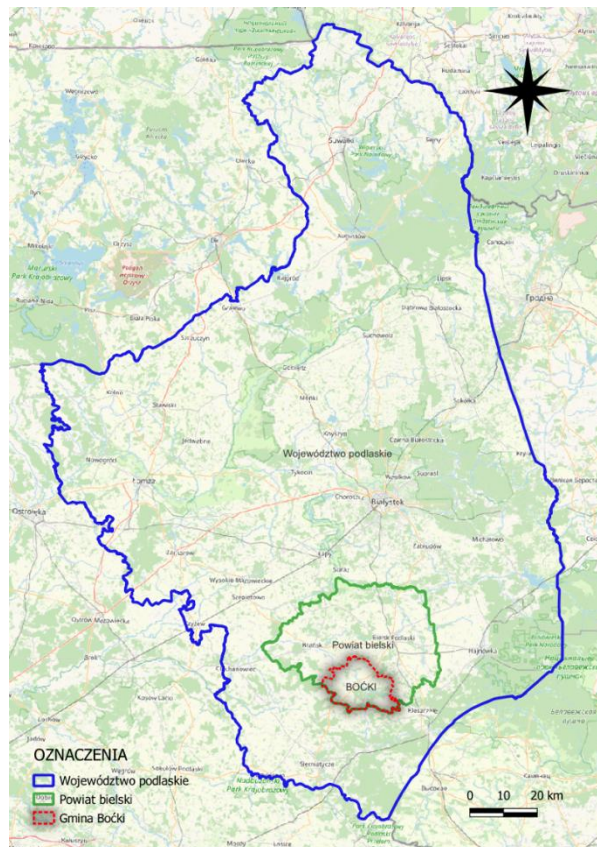

Tabela 1 Podmioty zarejestrowane według sekcji PKD w gminie Boćki

Sekcja	Nazwa	Liczba podmiotów
F	BUDOWNICTWO	75
G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	38
S i T	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA oraz GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY	25
A	ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	21
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

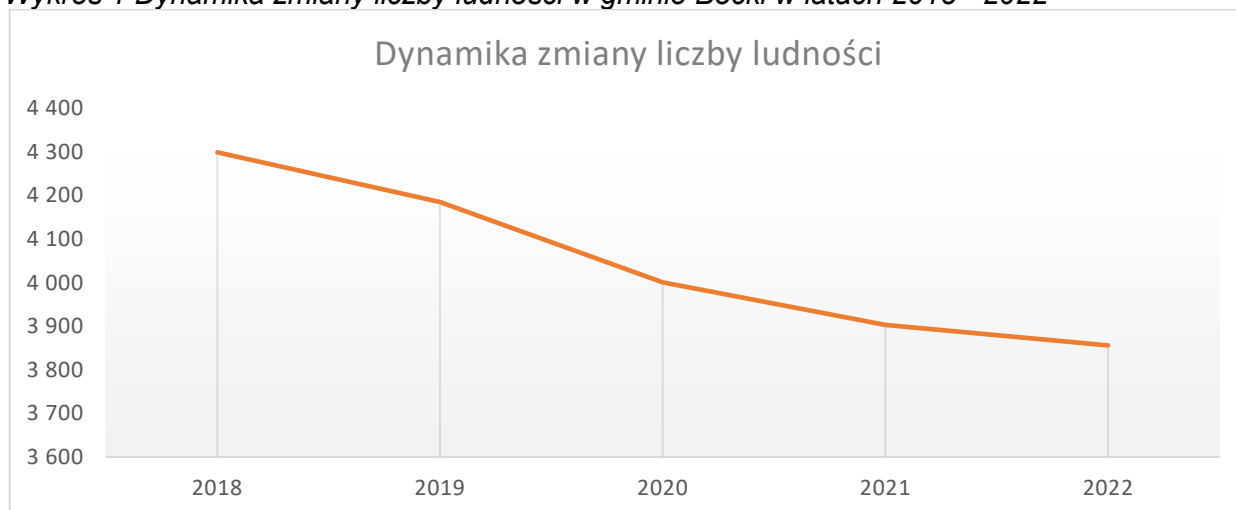
Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym w gminie jest droga krajowa numer 19, która przecina teren gminy z północy na południe i łączy ze sobą dwa największe ośrodki miejskie w wschodniej części Polski, Białystok i Lublin (64 km od Białegostoku, do Lublina zaś 190 km). Boćki leżą także blisko przejść granicznych z Białorusią i Ukrainą.

Istotne jest też bliskie sąsiedztwo Białowieskiego Parku Narodowego (30 km), Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego (30 km) oraz rzeki Bug, której dopływem jest przecinająca teren gminy rzeka Nurzec.

Potencjał demograficzny gminy Boćki

Ludność Gminy Boćki na przestrzeni lat 2018 - 2022 zmniejszyła się o 443 osoby, czyli o ponad 11%. Zmiany w liczbie mieszkańców Gminy na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższy wykres:

Wykres 1 Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Przyrost naturalny w Gminie Boćki w przeliczeniu na 1000 osób w 2022 roku wynosił – 10,61 i wykazuje trend malejący. Największy spadek przyrostu naturalnego w gminie odnotowano w roku 2020 (-19,22) oraz 2021 (-20,29). Pomimo tych wartości na wagę zasługuje fakt, że na

przeźrzeni lat 2018 - 2022 w całym powiecie bielskim, jedynie Gmina Boćki zanotowała dodatni przyrost naturalny wynoszący 3,75, podczas gdy przyrost naturalny dla całego powiatu wynosi - 2,32, natomiast dla województwa podlaskiego -2,76.

Tabela 2 Podmioty zarejestrowane według sekcji PKD w gminie Boćki

	Przyrost naturalny na 1000 ludności				
	2018	2019	2020	2021	2022
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE	-1,00	-0,98	-3,50	-5,74	-3,76
Powiat bielski	-6,52	-6,05	-9,22	-12,07	-8,84
Miasto Bielsk Podlaski	-1,96	-0,91	-4,39	-6,10	-3,88
Miasto Brańsk	-3,71	-6,90	-9,59	-9,22	-9,58
Gmina Bielsk Podlaski	-15,49	-13,56	-18,34	-23,37	-18,19
Gmina Boćki	-14,36	-16,42	-19,22	-20,29	-10,61
Gmina Brańsk	-8,49	-7,05	-6,60	-11,13	-11,38
Gmina Orla	-16,37	-14,03	-20,74	-36,59	-21,50
Gmina Rudka	-6,94	-6,40	-9,30	-9,35	-10,13
Gmina Wyszki	-4,97	-7,08	-9,80	-11,68	-9,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Liczba urodzeń żywych w latach 2018 - 2022 ma zbliżone do siebie wartości. Wyjątkiem jest rok 2021, w którym liczba urodzeń (6,85), w stosunku do roku poprzedniego spała o ponad 30%, aby w 2022 r. ponownie osiągnąć wartość ponad 10 osób.

Natomiast w przypadku liczby zgonów na 1000 ludności, w latach 2018 - 2020 wartości stałe rosły, by w 2019 r. osiągnąć wartości najwyższe w ostatnich 5 latach. Od 2019 r. obserwuje się spadek liczby zgonów na 1000 ludności.

Tabela 3 Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,96	10,32	10,10	6,85	10,09
Zgony na 1000 ludności	24,31	26,74	29,32	27,14	20,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ważnym elementem decydującym o zmniejszaniu się liczby ludności jest ujemne saldo migracji stałej mieszkańców Gminy Boćki, które w latach 2018 - 2022 wynosiło -83. Jest to zjawisko zbieżne z trendami występującymi na terenie całego powiatu, gdzie liczba ludności wiejskiej systematycznie maleje, a saldo migracji jest ujemne. Wyjątkiem jest Gmina Bielsk Podlaski, w której obserwuje się stale utrzymujące się dodatnie saldo migracji.

Wskaźnik salda migracji na 1000 ludności w Gminie Boćki w roku 2022 osiągnął ujemny poziom wynoszący (-3,88). Mniej korzystny poziom miały jedynie Gmina Rudka, Gmina Brańsk oraz Miasto Bielsk Podlaski. Dodatkowo analiza wskaźnika przeprowadzona w latach 2018 - 2022 wykazuje ujemne wartości wskaźnika salda migracji. Sytuacja ta zasadniczo blokuje procesy rozwojowe gminy i wpływa niekorzystnie na jej sytuację społeczno-gospodarczą.

Tabela 4 Saldo migracji na 1000 ludności w latach 2018 - 2022

	Saldo migracji na 1000 ludności				
	2018	2019	2020	2021	2022
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE	-1,70	-1,72	-1,14	-1,05	-1,00
Powiat bielski	-4,07	-3,90	-3,47	-4,53	-2,95
Miasto Bielsk Podlaski	-7,46	-5,85	-6,40	-6,88	-9,41
Miasto Brańsk	0,79	2,12	-0,82	-6,70	1,69
Gmina Bielsk Podlaski	5,51	7,53	6,82	8,46	14,77
Gmina Boćki	-1,16	-5,63	-4,93	-4,82	-3,88
Gmina Brańsk	-8,49	-7,23	-4,95	-6,49	-5,12
Gmina Orla	2,18	-1,11	-3,84	-1,18	16,63
Gmina Rudka	-9,07	-10,66	-2,32	-7,01	-8,34
Gmina Wyszki	-2,03	-7,99	-1,47	-7,46	-2,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W populacji mieszkańców gminy Boćki latach 2018 - 2022 w ramach struktury demograficznej grup ludności według zdolności do pracy, obserwuje się stałe wartości ludności w wieku poprodukcyjnym. Zmniejsza się natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście ludności w wieku przedprodukcyjnym. Struktura ludności według tych grup jest bardzo ważna ze względów ekonomicznych. Pokazuje ona, jaka część społeczeństwa potencjalnie może pracować, utrzymując niepracujących. Najwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi odnotowano w 2020 r. (41,3).

Tabela 5 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	40,2	39,3	41,3	40,9	40,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Niekorzystnym zjawiskiem jest zwiększający się udział mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym, co oznacza możliwość wystąpienia w przyszłości niedoboru ludności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni lat 2018 - 2022 udział mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym w Gminie Boćki wzrósł z 76% w 2018 r. do prawie 81% w 2022 r. Jednocześnie stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym w odniesieniu do osób w wieku produkcyjnym również systematycznie rocznie, osiągając w 2022 r. wynik ponad 50%.

Tabela 6 Współczynnik osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Współczynnik osób w wieku przedprodukcyjnym	15,4	15,4	16,9	16,9	17,0
Współczynnik osób w wieku produkcyjnym	56,8	57,4	55,2	55,4	55,3
Współczynnik osób w wieku poprodukcyjnym	27,8	27,2	27,9	27,7	27,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

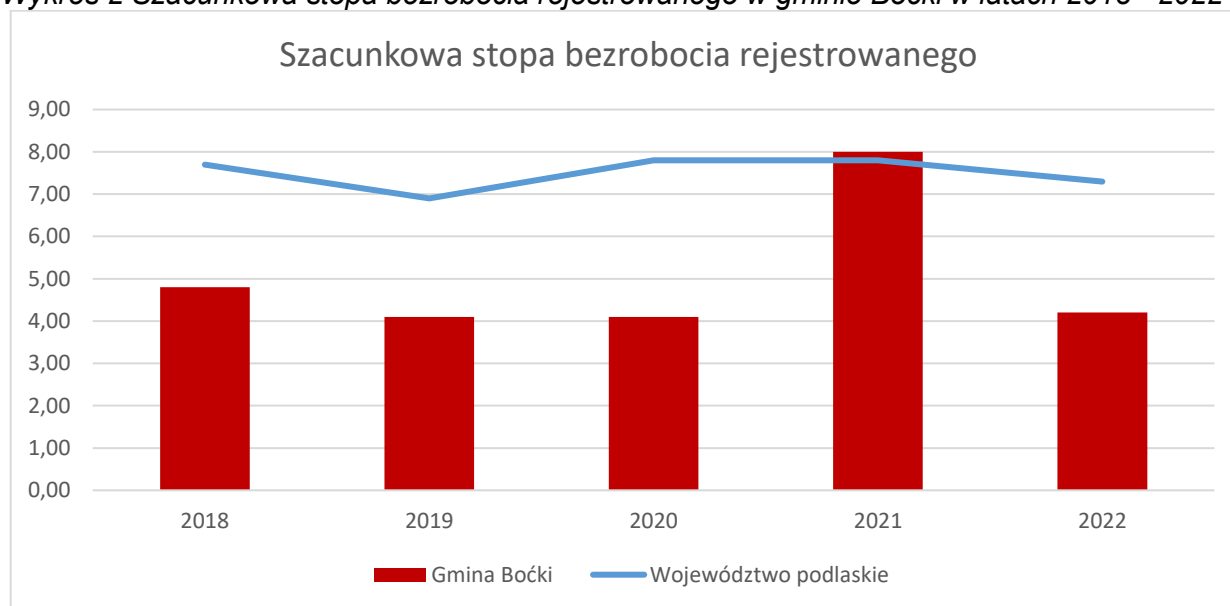
Powyższe, niekorzystne trendy świadczą o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa niesie za sobą szereg zagrożeń natury społecznej, jak również i ekonomicznej, mającej znaczący wpływ na funkcjonowanie gminy. Coraz większa liczba osób starszych może prowadzić do utrwalania negatywnego stereotypu starości i wykluczenia, konieczności dostosowania opieki zdrowotnej do osób starszych, czy zwiększaniem nakładów na opiekę zdrowotną i opiekuńczą.

Bezrobocie w Gminie Boćki

Stopa bezrobocia rejestrowanego liczona jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji) w latach 2018 - 2022 w gminie Boćki wynosiła średnio 5,04%, podczas gdy stopa bezrobocia w województwie podlaskim w tym samym okresie wynosiła średnio 7,5%.

Najwyższa wartość wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych do liczby osób w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie wystąpiła w 2021 r., osiągając prawie 2-krotnie wyższe wartości niż w 2020 oraz 2022 r.

Wykres 2 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analiza wskaźnika bezrobocia rejestrowanego odnotowanego na obszarze Gminy Boćki wskazuje, że liczba osób bezrobotnych na przestrzeni ostatnich lat systematycznie spada. W roku 2022 roku, według danych GUS, liczba osób bezrobotnych w gminie Boćki wynosiła ogółem 52 osoby, przy czym na przestrzeni lat 2018 - 2022 nastąpił spadek osób bezrobotnych o 35 osoby. W Gminie Boćki wśród osób bezrobotnych dominują mężczyźni. W okresie ostatnich 5 lat (2018 - 2022), nastąpił spadek bezrobotnych kobiet z 56,58% w 2019 r. do 38,46% w 2022 r., przy jednoczesnym systematycznym wzroście bezrobocia wśród mężczyzn z poziomu 43,43% w 2019 r. do poziomu ponad 61,5% w 2022 roku.

Wśród osób bezrobotnych ponad 51% to osoby długotrwale bezrobotne. Natomiast w strukturze wieku, osoby bezrobotne powyżej 30 roku stanowią ponad 34% ogółu osób bezrobotnych. Prawie co piąty bezrobotny ma poniżej 25 roku życia.

Ubóstwo w Gminie Boćki

Z danych GUS wynika, że w latach 2018-2022 ponad 50% gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, to rodziny poniżej kryterium dochodowego, czyli rodziny ubogie. Na przestrzeni ostatnich 5 lat zauważalny jest trend spadkowy i poza 2021 r., w którym liczba rodzin korzystająca ze środowiskowej pomocy społecznej wyniosła ponad 37%, liczba gospodarstw domowych wymagających wsparcia finansowego przekracza 50%.

Tabela 7 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	ogółem					poniżej kryterium dochodowego				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	138	117	101	117	92	79	64	50	44	47
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	323	282	240	239	192	198	180	122	111	103

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednocześnie obserwuje się spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego. W 2022 r. liczba ta wyniosła 103 osoby i była niższa o blisko 48% niż w roku 2018. Utrzymującą się kilkuletnią tendencję spadkową osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej potwierdza również wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

Tabela 8 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	827	795	693	600	505

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W gminie Boćki, w 2022 r. funkcjonowały 2 placówki opieki społecznej zapewniające całodobową opiekę. Liczba miejsc w placówkach w 2022 roku wynosiła 76 i była wypełniona w 84% (64 osoby). Osoby w podeszłym wieku, czyli osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły 100% ogółu mieszkańców placówek. W przeważającej większości, mieszkańcami placówek opieki społecznej byli mężczyźni.

Edukacja i kapitał społeczny w Gminie Boćki

Źródłem kreującym kapitał społeczny jest szeroko rozumiana edukacja oraz jej efekty. Edukacja jest tym obszarem, w którym rozwija się i kształtuje kapitał ludzki oraz kapitał społeczny.

Przyczynia się ona do zmian w świadomości ludzkiej na przyszłość, umożliwia nawiązywanie współpracy z różnymi instytucjami w realizacji wybranych zadań, a tym samym wspiera rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Warunkiem powstawania kapitału ludzkiego oraz pośrednio kapitału społecznego jest wiedza, którą się zdobywa w procesie edukacji.

W gminie Boćki działają następujące publiczne placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa w Andryjankach,
- Szkoła Podstawowa w Boćkach.

Tabela 9 Podstawowe informacje o placówkach edukacyjnych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
SZKOŁA PODSTAWOWA					
liczba szkół	2	2	2	2	2
liczba oddziałów	20	20	21	20	20
liczba uczniów	256	255	266	249	247
absolwenci	-	32	25	27	41
uczniowie przypadający na 1 oddział w szkole podstawowej	13	13	13	12	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W ostatnich kilku latach, liczba uczniów w szkołach podstawowych sukcesywnie spada. Według danych GUS w 2022 r. liczba uczniów w placówkach edukacyjnych w szkolnictwa podstawowego wynosiła ogółem 247 uczniów i była wartością najniższą w ostatnich 5 latach. Korzystanie wypada komfort pracy w klasach, gdzie średnia liczba uczniów przypadających na 1 oddział w 2022 r. wyniosła 12 osób, jednak przy stałej liczbie oddziałów oraz zmniejszającej się liczbie uczniów, następować będzie wzrost kosztów utrzymania placówek.

W gminie Boćki w latach 2018 - 2022 funkcjonowały trzy placówki wychowania przedszkolnego, w tym dwie prowadzone przez jednostki samorządu gminnego. Na przestrzeni ostatnich 5 lat nastąpił wzrost dzieci w przedszkolach o ponad 16%, osiągając w roku 2022 r. wartość 129 osób.

Tabela 10 Podstawowe informacje o przedszkolach w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba przedszkoli	3	3	3	3	3
Liczba oddziałów	6	6	6	6	6
Liczba dzieci	111	113	108	130	129

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kapitał społeczny i kulturalny w Gminie Boćki

Na terenie Gminy infrastrukturę kultury stanowią:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Centrum Kulturalno – Turystyczne,
- oraz 21 świetlic wiejskich, mieszających się w miejscowościach Andryjanki, Bodaczki, Bodaki, Bystre, Dubno, Dziecinne, Jakubowskie, Krasna Wieś, Mołoczki, Nurzec, Olszewo,

Piotrowo-Krzywokoły, Piotrowo-Trojany, Sasiny, Siekluki, Sielc, Starowieś, Szeszyły, Śnieżki, Wiercień oraz Wygonowo.

Czytelnictwo w znacznym stopniu uwarunkowane jest dostępem do książek i prasy, na co wpływ mają m.in. dostępność bibliotek i wielkość ich zasobów bibliotecznych. W gminie Boćki w 2022 r. funkcjonowała 1 biblioteka publiczna mająca swoją siedzibę w miejscowości Boćki. W 2022 r. biblioteka liczyła ponad 17 tys. pozycji księgozbioru i w stosunku do roku 2018 nastąpił ich rozrost o blisko 20%. Analiza wypożyczeń wskazuje, że w okresie 2018 -2022 nastąpił systematyczny wzrost czytelnictwa, osiągając w 2022 r. wynik wypożyczeń księgozbioru blisko 2-krotnie wyższy niż w 2018 r.

Tabela 11 Podstawowe informacje o bibliotekach i korzystających w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
biblioteki i filie	1	1	1	1	1
księgozbiór	14 574	15 100	14 709	15 773	17 242
czytelnicy w ciągu roku	425	472	442	469	474
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	9 421	9 413	9 202	16 287	17 502

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Kultury w Boćkach należy w szczególności edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, rozpowszechnianie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb i zainteresowań kulturalnych i sportowych społeczeństwa oraz organizowanie koncertów, imprez, konkursów, spotkań. Gminny Ośrodek Kultury w Boćkach posiada salę wielofunkcyjną, pomieszczenia biurowe i kuchenne, salę ćwiczeń orkiestry dętej OSP Boćki, garaż oraz pomieszczenia Centrum Kulturalno-Turystycznego Gminy Boćki. W ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Boćkach odbywają się cykliczne zajęcia „Cztery pory roku” – spotkania z dziećmi, próby zespołu folklorystycznego „Klekociaki”, próby Orkiestry Dętej OSP Boćki oraz spotkania Klubu Seniora – „Róże Jesieni”.

Tabela 12 Liczba grup artystycznych i jej członków w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
grupy artystyczne	4	3	2	3	3
członkowie grup artystycznych	87	55	40	50	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Istotnym aspektem świadczącym o zaangażowaniu w życie publiczne w gminie jest kwestia organizacji i uczestnictwa w imprezach artystyczno-rozrywkowych. Uczestnictwo w kulturze to m.in. korzystanie z oferty artystycznej przygotowanej przez podmioty kultury czy organizacje pozarządowe. Jest to istotny element życia i dobrostanu społecznego. Uczestnictwo w kulturze to również budowanie kapitału ludzkiego, społecznego oraz kulturowego, bezpośrednio lub pośrednio oddziałującego na rozwój gospodarczy i społeczny gminy. Analizując liczbę imprez oraz liczbę uczestników imprez organizowanych w Gminie Boćki, wyraźnie widać, iż pomimo trendu wzrostowego liczby organizowanych imprez, liczba ich uczestników wyraźnie spada. Analizując okres 2018 - 2021 (w roku 2022 nastąpił nieznaczny wzrost uczestników), w roku 2021 liczba

uczestników imprez spadła o ponad 77% w stosunku do roku 2018 oraz o 43% w stosunku do roku 2020, czyli roku w którym wybuchła w Polsce pandemia COVID-19.

Tabela 13 Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w Gminie Boćki w latach 2018 – 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
imprezy	24	18	31	28	28
uczestnicy	1 990	1 350	807	453	555
liczba uczestników imprez na 1000 ludności	460,8	316,7	198,8	114,9	143,6

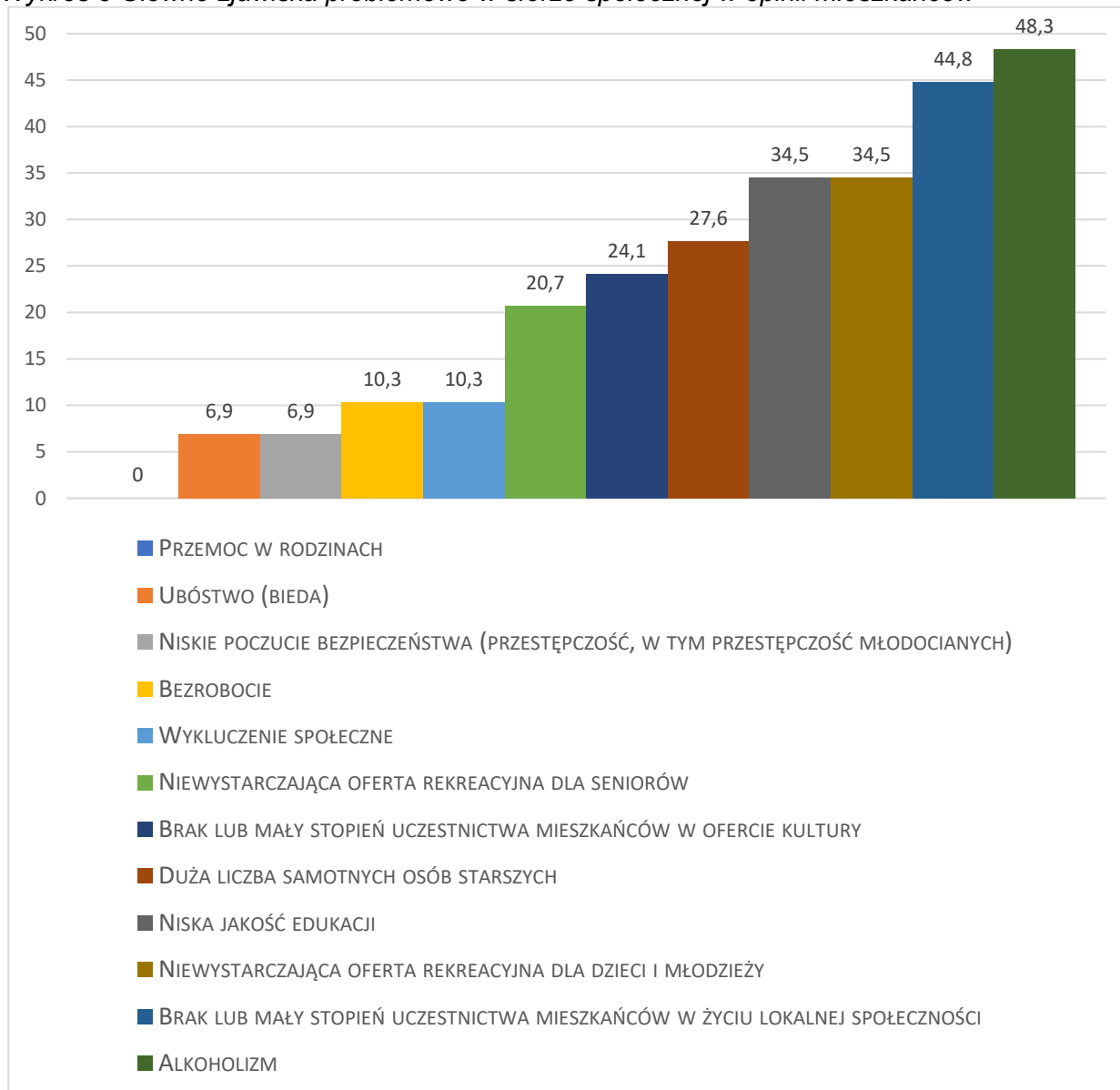
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W gminie Boćki w 2022 r. funkcjonowało 13 organizacji pozarządowych oraz 6 Kół Gospodyń Wiejskich.

Główne problemy sfery społecznej w opinii mieszkańców

Według mieszkańców gminy Boćki najbardziej dotkliwymi problemami w sferze społecznej jest alkoholizm oraz brak lub mały stopień uczestnictwa mieszkańców w życiu lokalnej społeczności. Nisko oceniono również niewystarczającą ofertę rekreacyjną dla dzieci i młodzieży oraz poziom edukacji. Respondenci uznali, że najmniejszym problemem w gminie jest przemoc w rodzinach.

Wykres 3 Główne zjawiska problemowe w sferze społecznej w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Przedsiębiorczość w Gminie Boćki

W gminie Boćki w latach 2018 - 2022 obserwuje się rosnący trend w zakresie liczby podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów w rejestrze REGON na przełomie lat 2018-2022 wzrosła o 32 podmioty. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie Boćki w roku 2022 według danych GUS wynosiła ogółem 243 podmioty.

Tabela 14 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON	211	219	229	237	243

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON wyniosła 113, z czego ponad 53% przedsiębiorstw rejestrowanych było w miejscowości Boćki.

Tabela 15 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	24	23	21	23	22
w tym w miejscowości Boćki	16	13	8	13	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W tym samym przedziale czasowym liczba podmiotów gospodarczych, które zostały wyrejestrowane z rejestru REGON wyniosła łącznie 72 podmioty, przy czym najwięcej podmiotów zostało wyrejestrowanych w roku 2018 (27), najmniej zaś w roku 2020 (9). Zauważyć przy tym należy, że okres pandemii COVID-19 nie wpłynął zasadniczo na wstrzymanie rozwoju przedsiębiorczości w gminie.

Tabela 16 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	27	12	9	12	12
w tym w miejscowości Boćki	13	5	5	5	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 17 Saldo podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
SALDO PODMIOTÓW	-3	11	12	11	10
w tym w miejscowości Boćki	3	8	3	8	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Gospodarka lokalna Gminy Boćki oparta jest na dominującej działalności przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 10 osób. Według danych GUS w 2022 r. 97% podmiotów gospodarczych sklasyfikowanych według kryterium liczby pracujących to mikro i małe przedsiębiorstwa.

Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na zatrudnionych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Pomioty wg klas wielkości - podmioty klasyfikowane według kryterium liczby pracujących	211	219	229	237	243
0-9	205	213	223	231	237
10-49	6	6	6	6	6
50-249	0	0	0	0	0
250 i więcej	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zgodnie z danymi GUS za rok 2022, największa liczba podmiotów w sektorze prywatnym zarejestrowanych według sekcji PKD 2007 działa w sekcji F (Budownictwo - ogółem 72 podmioty gospodarcze) oraz w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - ogółem 40 podmiotów gospodarczych). W sektorze publicznym dominuje sekcja P (Edukacja – 4 podmioty). Przekrój branżowy lokalnych podmiotów gospodarczych według dominujących branż w zakresie funkcjonujących podmiotów gospodarczych w latach 2018-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19 Liczba podmiotów według sekcji PKD 2007 w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

	Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
sektor prywatny	RAZEM	203	210	219	228	233
	Sekcja F BUDOWNICTWO	53	59	66	71	72
	Sekcja G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	33	37	35	38	40
	Sekcje S i T POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA oraz GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY	17	21	23	24	23
	Sekcja C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	15	14	13	14	19
	Sekcja A ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	26	23	23	21	18
	Sekcja P EDUKACJA	3	4	4	4	4
sektor publiczny	Sekcja O ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	2	2	2	2	2
	Sekcja R DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	2	2	2	2	2
	Sekcja Q OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	1	1	1	1	1
	RAZEM	8	9	9	9	9

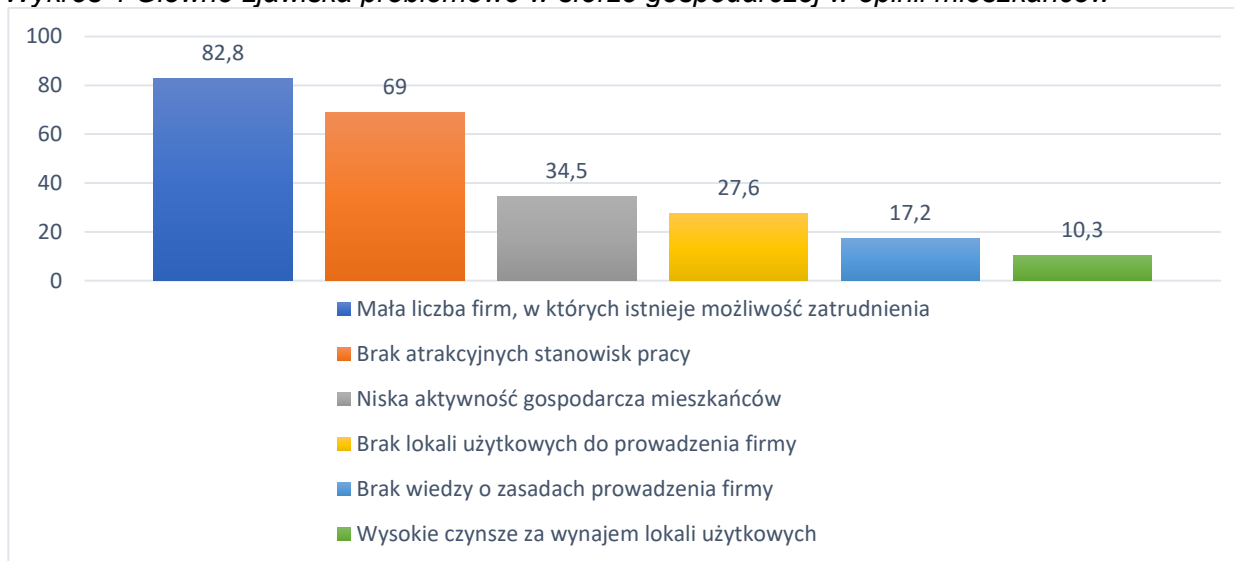
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Główne problemy sfery gospodarczej w opinii mieszkańców

Według mieszkańców gminy Boćki najbardziej dotkliwymi problemami w sferze gospodarczej jest mała liczba firm, w których istnieje możliwość zatrudnienia (prawie 83% odpowiedzi) oraz brak atrakcyjnych stanowisk pracy (69% odpowiedzi). Respondenci nisko ocenili również aktywność gospodarczą mieszkańców (34,5%).

Wykres 4 Główne zjawiska problemowe w sferze gospodarczej w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Środowisko w Gminie Boćki

Niezwykle ważnym obszarem ważnym z punktu widzenia życia mieszkańców jest sfera środowiskowa. W głównej mierze jakość środowiska odnosi się do stanu środowiska. W tym też kontekście termin środowisko obejmuje zarówno środowisko przyrodnicze, jak również zbudowane struktury przestrzenne miejscowości gminnych.

Odpady niebezpieczne

Jednym z odpadów, stanowiącym szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska naturalnego są wyroby azbestowe. Ich unieszkodliwianie odbywać się może jedynie w specjalnie do tego przystosowanych zakładach oraz pod restrykcyjną kontrolą. Azbest jest szkodliwy dla zdrowia, może być przyczyną licznych chorób. Niebezpieczeństwo pojawia się na skutek rozpylania w powietrzu włókien azbestowych, uwalnianych w procesie produkcji, obróbki i eksploatacji wyrobów zawierających azbest, a także podczas ich uszkodzenia lub korozji. Warto zaznaczyć, że eternit, który nie jest eksploatowany, nie zagraża zdrowiu i życiu człowieka. Azbest dobrze zabezpieczony i nieuszkodzony nie stanowi zagrożenia dla zdrowia. Jednak te wyroby azbestowe, które zostały zakwalifikowane do wymiany trzeba natychmiast usunąć. Wszystkie wyroby azbestowe muszą być usunięte do 2032 roku. Według stanu na koniec 2023 r. w Gminie Boćki zutylizowano łącznie 728,89 Mg wyrobów azbestowych. Na terenie gminy pozostaje jednak ponad

2 536,78 Mg wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia. Łącznie z 747 budynków, na których stwierdzono występowanie azbestu, na ponad 66% znajdują się wybory azbestowe wymagające usunięcia.

Tabela 20 Ilość wyrobów azbestowych wg stopnia pilności do usunięcia w Gminie Boćki

Gmina Boćki	RAZEM (Mg)	I stopień (Mg)	II stopień (Mg)	III stopień (Mg)
Wyroby azbestowe do unieszkodliwienia wg stopnia pilności ich usunięcia	1807,99	543,08	65,37	1199,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>

Tabela 21 Ilość wyrobów azbestowych wg rodzaju obiektu w Gminie Boćki

Gmina Boćki	Łącznie (szt.)	Budynki mieszkalne (szt.)	Budynki mieszkalno-gospodarcze (szt.)	Budynki gospodarcze (szt.)	Budynki przemysłowe (szt.)	Budynki użyteczności publicznej (szt.)	Budynki inne (szt.)	Azbest zmagazynowany (szt.)
Liczba zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych wg rodzaju obiektu	747	311	2	258	0	11	27	138
Liczba wyrobów azbestowych do usunięcia wg rodzaju obiektu	497	208	2	199	0	3	19	66

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>

Jakość środowiska

Aktualnym zagrożeniem, bezpośrednio oddziałującym na jakość środowiska, jest zanieczyszczenie powietrza spowodowane emitowaniem do atmosfery w wyniku spalania paliw stałych w piecach przydomowych (w tym głównie węgla) szkodliwych pyłów i gazów. Należą one do grupy do tzw. źródeł niskiej emisji, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości (o wysokości ok. 10 m w domach jednorodzinnych), pochodzących głównie z domowych pieców i lokalnych kotłowni, w których spalanie węgla lub innych paliw stałych odbywa się w nieefektywny sposób, często wykorzystując odpady (m.in. gumy, plastik, zużyte oleje).

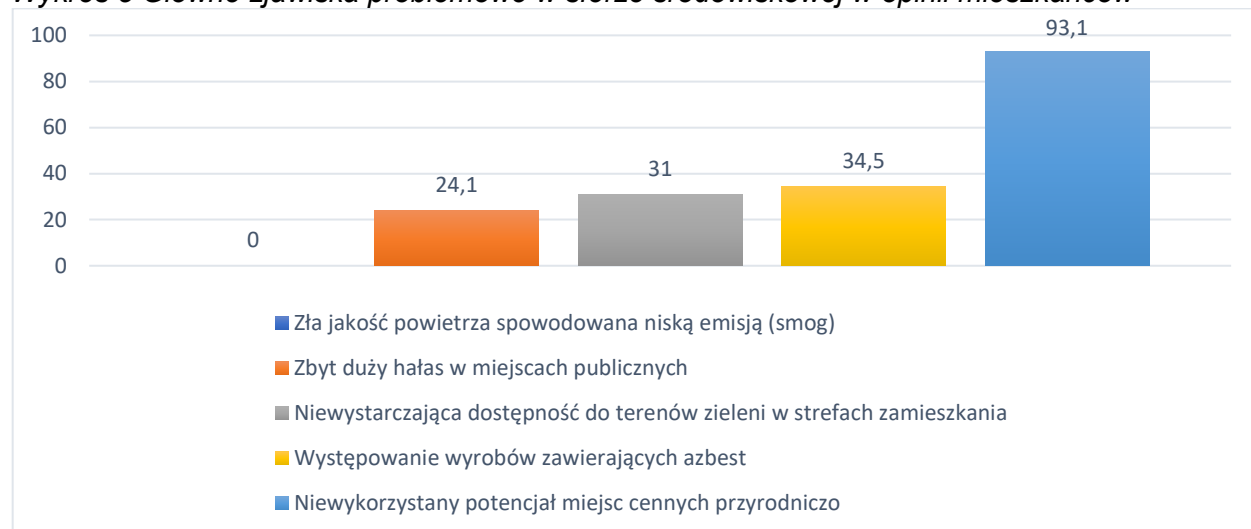
Według stanu na koniec 2023 r. w gminie Boćki występowało 907 kotłów na paliwo stałe oraz 998 pieców kaflowych na paliwo stałe. Nie oznacza to jednak braku występowania w gminie pieców i innych urządzeń grzewczych o złym stanie technicznym powodujących zanieczyszczenie powietrza, tym samym wpływ na jakość życia mieszkańców.

Główne problemy sfery środowiskowej w opinii mieszkańców

Według mieszkańców gminy Boćki największym problemem w sferze środowiskowej jest brak wykorzystania potencjału przyrodniczego gminy (93% odpowiedzi). Wśród największych problemów jest również występowanie wyrobów zawierających azbest (34,5%) oraz niewystarczająca

dostępność do terenów zieleni w strefach zamieszkania (31%). Mieszkańcy gminy najlepiej oceniają jakość powietrza w gminie – pytanie dotyczące złej jakości powietrza spowodowana niską emisją nie otrzymało żadnego wskazania.

Wykres 5 Główne zjawiska problemowe w sferze środowiskowej w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Sfera przestrzenno-funkcjonalna w gminie Boćki

Rozwiązania urbanistyczne

Sieć osadniczą gminy Boćki tworzy 36 miejscowości: Andryjanki, Boćki, Bodaczki, Bodaki, Bystre, Chranibory, Dubno, Dziecinne, Hawryłki, Jakubowskie, Kolonia Boćki, Krasna Wieś, Mołoczki, Nurzec, Olszewo, Pasięka, Piotrowo-Krzywokoły, Piotrowo-Trojany, Sasiny, Siedlece, Siekluki, Sielc, Skalimowo, Solniki, Starowieś, Szeszyły, Szumki, Śnieżki, Torule, Wandalin, Wandalek, Wiercień, Wojtki, Wygonowo, Wylan oraz Żołoćki. Z punktu widzenia wielkości zaludnienia, położenia w obszarze gminy, infrastruktury technicznej oraz wyposażenia w urządzenia obsługi ludności głównym ośrodkiem gminy jest miejscowość Boćki, oferująca m.in. usługi z zakresu oświaty, administracji publicznej i gospodarczej, zdrowia i opieki społecznej, kultury oraz sportu. Dodatkowo układ przestrzenny miejscowości Boćki wpisany jest do rejestru zabytków (układ przestrzenny 1509 – XVIII wiek, nr rejestru 416).

Na koniec 2023 r. gmina Boćki podzielona była na 36 jednostek pomocniczych (sołectw): Andryjanki, Kolonia Andryjanki, Boćki I, Boćki II, Boćki III, Kolonia Boćki, Bodaczki, Bodaki, Bystre, Dubno, Dziecinne, Hawryłki, Jakubowskie, Krasna Wieś, Mołoczki, Nurzec, Olszewo, Pasięka, Piotrowo-Krzywokoły, Piotrowo-Trojany, Sasiny, Siedlece, Siekluki, Sielc, Skalimowo, Solniki, Starowieś, Szeszyły, Szumki, Śnieżki, Torule, Wandalin, Wiercień, Wojtki, Wygonowo oraz Żołoćki.

Tereny publiczne

Typowo wiejski charakter gminy, położenie oraz warunki przyrodnicze, w szczególności malowniczy krajobraz gęstych borów i zielonych łąk przeciętanych polnymi drogami sprzyja turystyce

pieszej i rowerowej. Działające w gminie Centrum Kulturalno-Turystyczne oferuje szereg możliwości uzyskania szczegółowych informacji dotyczących historii gminy, zabytków oraz tras turystycznych.

Przez gminę przebiegają różne szlaki turystyki rowerowej, obejmujące blisko 80 km:

- Boćki – Rozwoje /historyczna granica 3 powiatów województwa podlaskiego i powiatu brzeskiego/- rezydencja Sapiehów w Dubnie /Bojarnowo/- Szlak Jagielloński / jego fragment na terenie naszej gminy łączący Bielsk Podlaski z Mielnikiem/- Dubno wieś – Boćki. ok.10 km;
- Boćki – rezydencja Sapiehów w Dubnie /Bojarnowo/ - Szlak Jagielloński – Szeszyły /zamczysko, uroczysko Końskie Głowy i inne historyczne „sprawy” dotyczące wsi/- miejsce kultu /zamczysko Nr.2/ pod Mołoczkami – Mołoczki - Kalejczyce /kurhan, ruiny spichlerza/- Sasiny / cerkiew, pozostałości po folwarku Goławskich/- Bystre / ruiny stajni, kaplica św. Jana Nepomucena/ - Bystre Raj – Boćki ok. 35 km;
- Boćki – pomnik z powstania styczniowego na skrzyżowaniu dróg – Wygonowo – Andryjanki – Andryjanki dwór - Boćki ok.15 km;
- Boćki – Bodaki, – Skalimowo – Torule – Wojtki – Solniki- Boćki ok. 20 km.

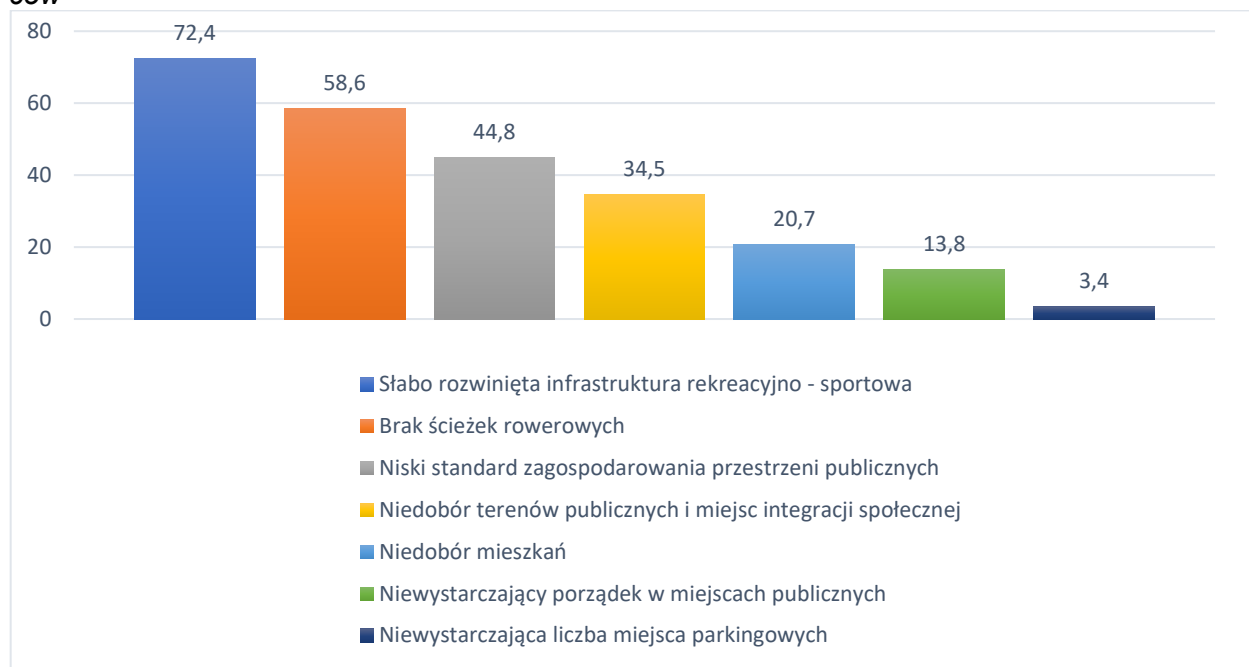
Infrastruktura Społeczna

Upowszechnianiem kultury w gminie Boćki zajmują się Gminny Ośrodek Kultury, 21 świetlic wiejskich oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach (o których wspomniano w punkcie *Kapitał społeczny i kulturalny w Gminie Boćki*).

Główne problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej w opinii mieszkańców

Według mieszkańców gminy Boćki największym problemem w sferze przestrzenno – funkcjonalnej jest słabo rozwinięta infrastruktura rekreacyjno – sportowa (72,4% odpowiedzi). Ponadto wśród mieszkańców gminy nisko oceniany jest brak ścieżek rowerowych (63%) oraz niski standard zagospodarowania przestrzeni publicznych (44,8%). Wśród mieszkańców najmniej dokuczliwa jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych (3,4 % odpowiedzi).

Wykres 6 Główne zjawiska problemowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Sfera techniczna w Gminie Boćki

Zasoby mieszkaniowe i ich stan

Według stanu z 2022 r. liczba budynków mieszkalnych w gminie wyniosła 1796. Według danych GUS, w okresie 2018 - 2022 wydano 59 pozwoleń na budowę. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2022 r. wyniosła 168,8 m². Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu oddanym do użytkowania wyniosła 5,9.

Tabela 22 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba budynków mieszkalnych	1 875	1 880	1 786	1 788	1 796
Liczba izb	7 836	7 865	7 616	7 626	7 673
Powierzchnia użytkowa mieszkań	157 286	158 045	151 478	151 757	153 107

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 23 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania [m ²]	191,0	151,8	160,0	141,3	168,8
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu oddanym do użytkowania	5,0	5,8	7,0	5,3	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 24 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba pozwoleń na budowę	11	5	13	15	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Funkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych

Gmina Boćki posiada sieć kanalizacji sanitarnej o długości 10,3 km. W 2022 r. do sieci tej przyłączonych było 305 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci kanalizacyjnej korzystały 853 osoby.

Długość sieci wodociągowej w Gminie Boćki w 2022 r. wynosi 134,8 km. W 2022 r. do sieci tej przyłączonych było 1444 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci kanalizacyjnej korzystały 2972 osoby. Średnioroczne zużycie wody w gospodarstwach domowych w 2022 roku wyniosło 182,4 m³, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi 47,2 m³.

Gmina nie jest zgazyfikowana, a zaopatrzenie mieszkańców w gaz płynny odbywa się poprzez sieć punktów tankowania oraz wymianę butli gazowych.

Tabela 25 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022

Gmina Boćki	2018	2019	2020	2021	2022
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Wodociąg	76,7	76,8	76,9	76,9	77,1
Kanalizacja	21,7	21,8	21,8	22,0	22,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Stan dróg

Podstawowym układem komunikacyjnym w Gminie Boćki jest układ drogowy. Sieć dróg zapewnia spójność i dostępność komunikacyjną Gminy. W odniesieniu do powiązań zewnętrznych system komunikacyjny opiera się o drogę krajową Nr 19 (granica państwa Kuźnica Białostocka – Białystok – Lublin – Rzeszów). W gminie Boćki, zgodnie ze stanem na koniec 2022 r. było łącznie ponad 111 km dróg o statusie publicznej drogi gminnej, w tym 36% dróg posiadało nawierzchnię twardą, 35% nawierzchnię twardą ulepszoną. Pozostałe drogi gminne posiadają typ nawierzchni gruntowej.

Tabela 26 Długość dróg wg nawierzchni w Gminie Boćki w roku 2022

Gmina Boćki	Drogi		
	o nawierzchni twardej	o nawierzchni twardej ulepszonej	o nawierzchni gruntowej
	[km]	[km]	[km]
Drogi gminne wg typu nawierzchni	39,7	39,1	32,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Główne problemy sfery technicznej w opinii mieszkańców

W opinii mieszkańców gminy Boćki największym problemem w sferze technicznej jest niewykorzystany potencjał miejsc przewidzianych do rekreacji i wypoczynku. Dodatkowo bardzo nisko mieszkańcy oceniają stan dróg publicznych oraz stan małej architektury.

Wykres 7 Główne zjawiska problemowe w sferze technicznej w opinii mieszkańców

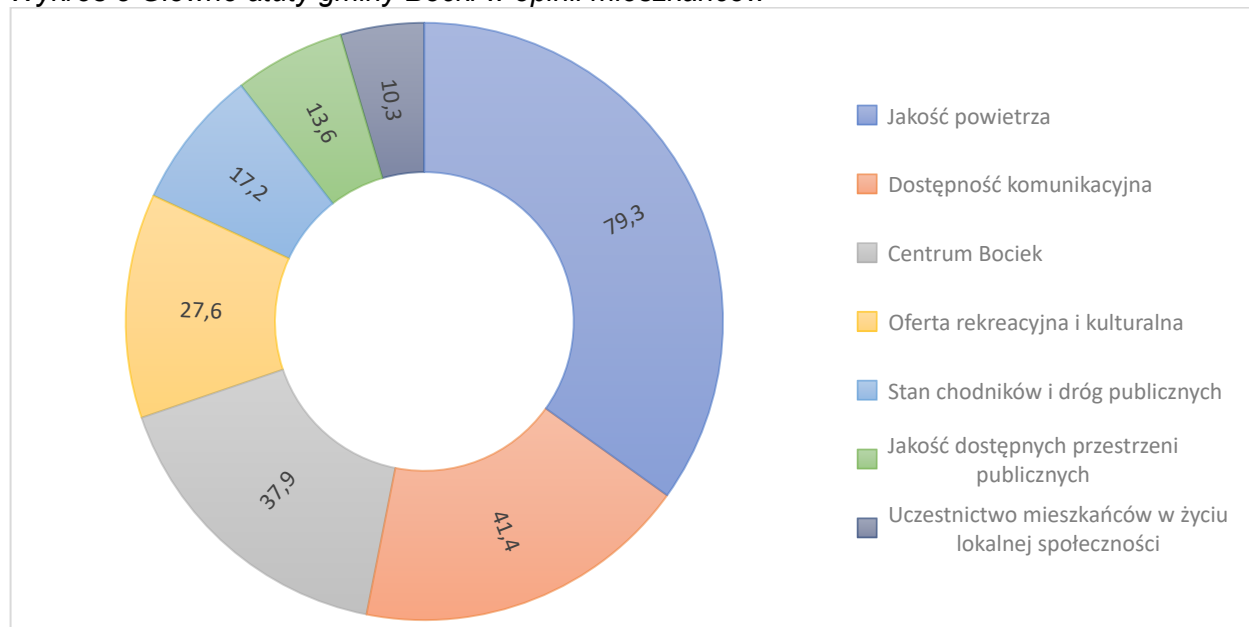
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Atuty i słabe strony Gminy Boćki w opinii mieszkańców

W ramach badania ankietowego, zwrócono się do mieszkańców gminy Boćki z pytaniem jakie są, ich zdaniem, atuty oraz słabe strony gminy Boćki oraz jakich efektów mieszkańcy oczekują w wyniku podejmowanych przez władarzy gminy działań rozwojowych, w tym również poprzez działania rewitalizacyjne.

W opinii mieszkańców gminy Boćki największym atutem gminy jest jakość powietrza oraz dostępność komunikacyjna oraz centrum miejscowości Boćki.

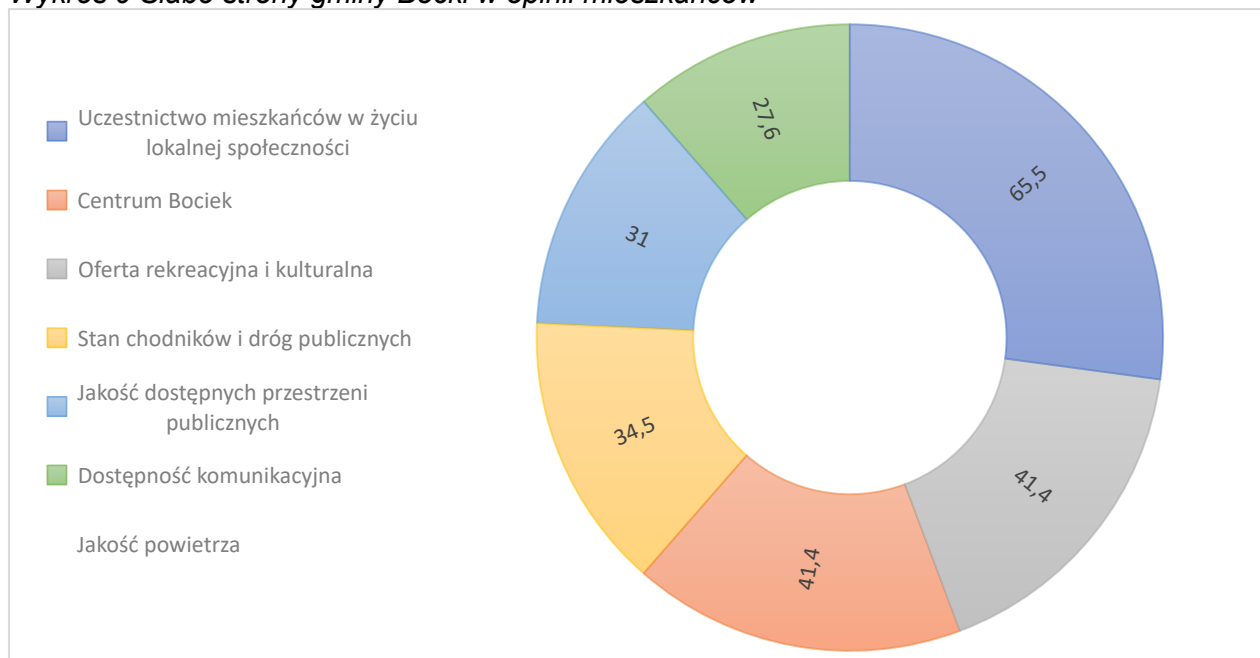
Wykres 8 Główne atuty gminy Boćki w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Natomiast analizując opinie mieszkańców gminy Boćki w zakresie słabych stron gminy, najczęściej wskazań dotyczyły uczestnictwa mieszkańców w życiu lokalnej społeczności (65,5% odpowiedzi), oferta rekreacyjna i kulturalna oraz centrum Bociek (które uzyskały po 41,4% odpowiedzi).

Wykres 9 Słabe strony gminy Boćki w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

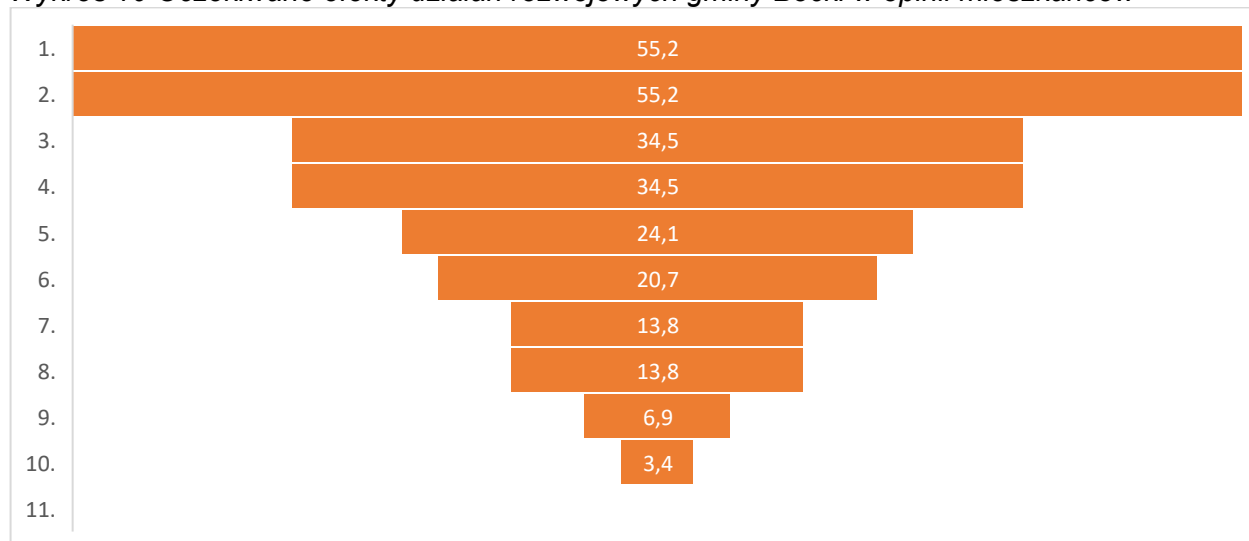

Dodatkowo zwrócono się do mieszkańców gminy Boćki ze wskazaniem efektów, jakich oczekują w wyniku podejmowanych działań rozwojowych w gminie. Określono 11 efektów, które w głównym zakresie mogą oczekiwać mieszkańcy i są to:

- Poprawa warunków i jakości zamieszkania w gminie;
- Włączenie społeczne osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją;
- Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności społecznej;
- Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do oferty kultury i rekreacji;
- Rozwój przedsiębiorczości, w tym atrakcyjności ofert zatrudnienia;
- Poprawa jakości powietrza, w tym ograniczenie emisji szkodliwych substancji w wyniku ogrzewania piecami;
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego;
- Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych;
- Rozwój oferty rekreacyjnej dla mieszkańców;
- Dostosowanie przestrzeni publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami (w tym. osób niepełnosprawnych oraz starszych);
- Zwiększenie zasobu mieszkaniowego.

Najbardziej oczekiwanymi efektami działań rozwojowych wśród mieszkańców gminy są działania związane z rozwojem przedsiębiorczości, w tym atrakcyjności ofert zatrudnienia oraz poprawą estetyki i funkcjonowania przestrzeni publicznych. Kolejnymi potrzebami jest zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności społecznej oraz rozwój oferty rekreacyjnej dla mieszkańców.

Wykres 10 Oczekiwane efekty działań rozwojowych gminy Boćki w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Tabela 27 Oczekiwane efekty działań rozwojowych gminy Boćki w opinii

Efekt	Odpowiedzi
Rozwój przedsiębiorczości, w tym atrakcyjności ofert zatrudnienia	55,2
Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	55,2

Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności społecznej	34,5
Rozwój oferty rekreacyjnej dla mieszkańców	34,5
Poprawa warunków i jakości zamieszkania w gminie	24,1
Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do oferty kultury i rekreacji	20,7
Włączenie społeczne osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją	13,8
Poprawa jakości środowiska przyrodniczego	13,8
Dostosowanie przestrzeni publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami (w tym. osób niepełnosprawnych oraz starszych)	6,9
Zwiększenie zasobu mieszkaniowego	3,4
Poprawa jakości powietrza, w tym ograniczenie emisji szkodliwych substancji w wyniku ogrzewania piecami	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego w dniach 20.06.2024 – 05.07.2024, w którym udział wzięło 29 respondentów

Diagnoza czynników i zjawisk służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wyznaczenie jednostek analitycznych

Podstawą analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest podział terytorium gminy na odpowiedniej wielkości jednostki. Głównym centrum administracyjnym i usługowym gminy jest miejscowość Boćki. Jednocześnie w poszczególnych sołectwach zlokalizowane są obiekty kulturalne, mogące być miejscem rozwoju usług publicznych. Często miejsca te, mające charakter wielofunkcyjny, stanowią małe centra lokalnej aktywności o oddziaływaniu nie wykraczającym najczęściej poza granice miejscowości. Tym samym w celu umożliwienia identyfikacji obszarów skupiających problemy społeczne, konieczny był podział gminy na mniejsze jednostki, przy zastosowaniu których były prowadzone następnie badania.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wójt prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Podejście takie zapewnia możliwość sprawniejszego gromadzenia danych statystycznych i późniejszych ich analiz. Dodatkowo podział gminy na mniejsze, adekwatne to lokalnych uwarunkowań, jednostki analityczne, gwarantuje zaangażowanie lokalnej społeczności w proces rewitalizacji oraz unika problemów interpretacyjnych.

Na potrzeby niniejszej diagnozy przyjęto, że jednostki analityczne są to obszary dające się wyodrębnić jako pewne spójne całości pod względem społecznym, morfologicznym, funkcjonalnym i przestrzennym. Stanowią one obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz w określonych ustawowo sferach zagadnień.

Mając na uwadze powyższe, podział gminy Boćki, dokonany został w sposób racjonalny, oparty na funkcjonujących w gminie jednostkach pomocniczych – sołectwach jako najmniejszych jednostkach analitycznych gromadzenia danych statystycznych i analiz diagnostycznych. Jedynie w przypadku miejscowości Boćki – dane statystyczne gromadzone były w oparciu o ulice. Podział taki umożliwił precyzyjną analizę skupisk problemów społecznych.

Przyjęcie wynikających z ustawy o rewitalizacji zapisów w zakresie struktury opracowania pozwoliło w sposób logiczny i przejrzysty przeanalizować poszczególne zjawiska na obszarze całej gminy pod kątem ich natężenia oraz koncentracji. Tym samym, na potrzeby niniejszego opracowania na terenie gminy wydzielono łącznie trzydzieści trzy jednostki referencyjne. Każda z jednostek była zamieszkała, stąd też analiza została przeprowadzona w układzie terytorialnym, jak poniżej.

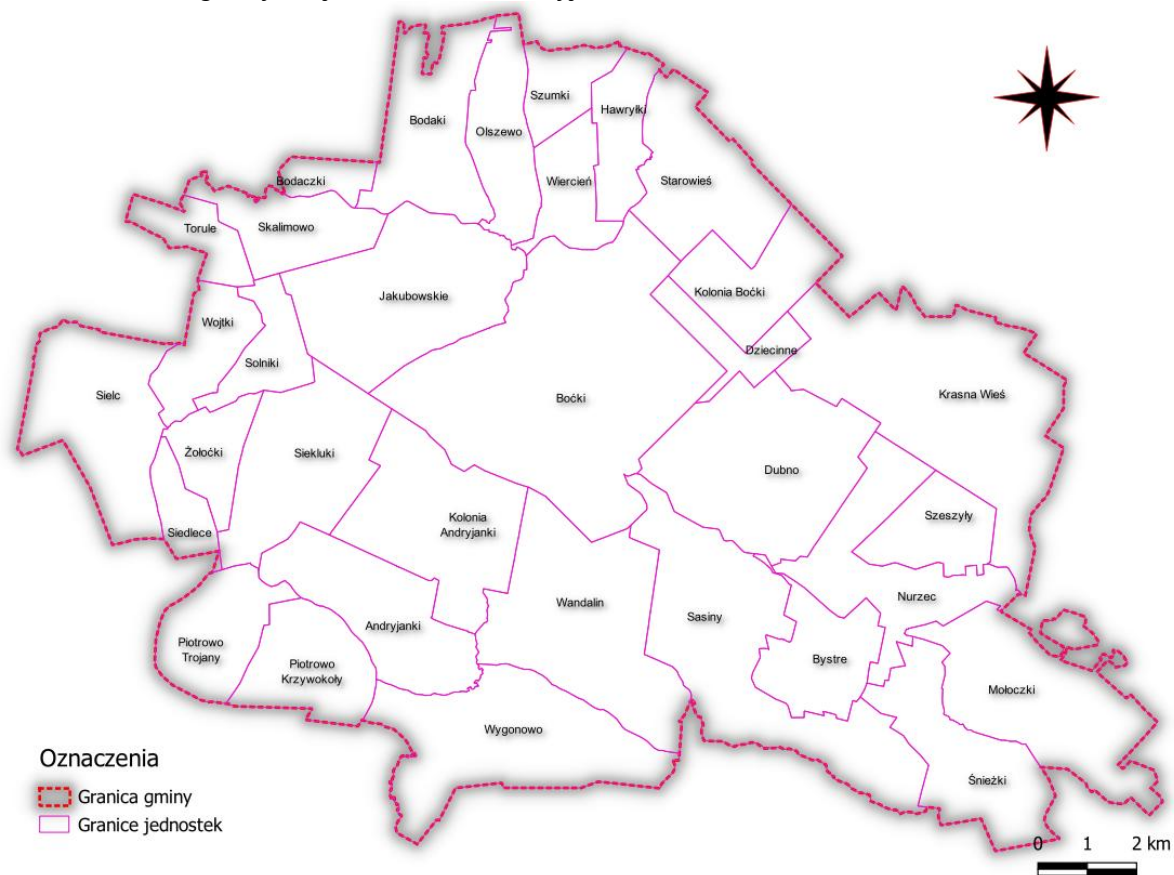
Tabela 28 Wykaz miejscowości i ulic w ramach poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Boćki

L.p.	Jednostka analityczna	Miejscowości / ulice
1.	Andryjanki	Andryjanki
2.	Andryjanki Kolonia	Andryjanki Kolonia
3.	Kolonia Boćki	Boćki Kolonia
4.	Bodaczki	Bodaczki
5.	Bodaki	Bodaki
6.	Bystre	Bystre
7.	Dubno	Dubno
8.	Dziedzinne	Dziedzinne
9.	Hawryłki	Hawryłki
10.	Jakubowskie	Jakubowskie
11.	Krasna Wieś	Krasna Wieś, Pasięka
12.	Mołoczki	Mołoczki
13.	Nurzec	Nurzec
14.	Olszewo	Olszewo
15.	Piotrowo - Krzywokoły	Piotrowo - Krzywokoły
16.	Piotrowo - Trojany	Piotrowo - Trojany
17.	Sasiny	Sasiny
18.	Siedlece	Siedlece
19.	Siekluki	Siekluki
20.	Sielc	Sielc
21.	Skalimowo	Skalimowo
22.	Solniki	Solniki
23.	Starowieś	Starowieś
24.	Szeszyły	Szeszyły
25.	Szumki	Szumki
26.	Śnieżki	Śnieżki
27.	Torule	Torule
28.	Wandalin	Wandalin, Wandalek, Chranibory, Wylan
29.	Wiercień	Wiercień
30.	Wojtki	Wojtki
31.	Wygonowo	Wygonowo
32.	Żołocki	Żołocki
33.	Boćki	ul. 3 Maja

		ul. Akacyjowa
		ul. Bielska
		ul. Brańska
		ul. Brzozowa
		ul. Dubieńska
		ul. Grunwaldzka
		ul. Kątowa
		ul. Klonowa
		ul. Krótka
		ul. Lipowa
		ul. Nowe Osiedle
		ul. Ogrodowa
		ul. Plac Armii Krajowej
		ul. Podleśna
		ul. Polna
		ul. prof. Witolda Łukaszewicza
		ul. Pusta
		ul. Starosielska
		ul. Strażacka
		ul. Świerkowa
		ul. Świętojańska
		ul. Wojska Polskiego
		ul. Wschodnia
		ul. Załońska
		ul. Zarzecka

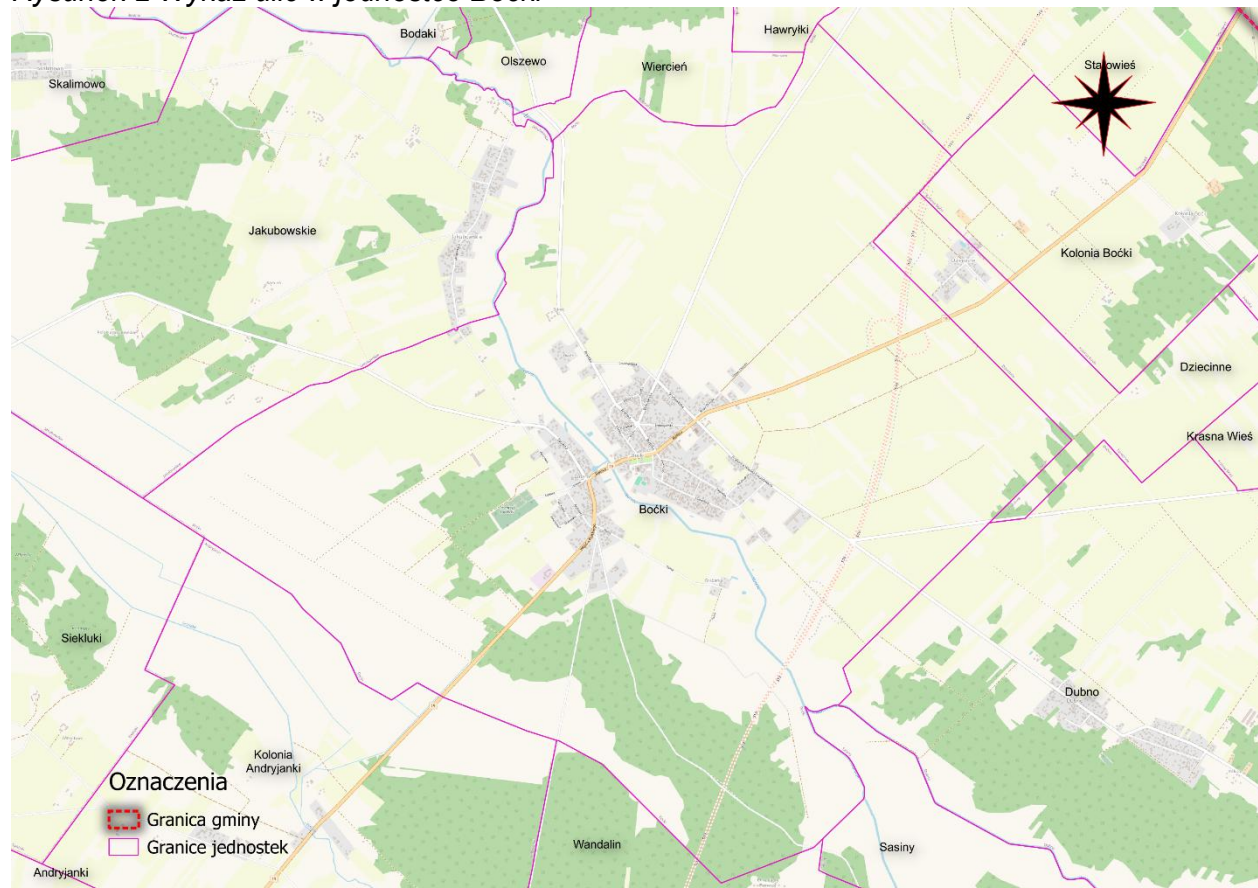
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Rysunek 1 Podział gminy na jednostki referencyjne

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 2 Wykaz ulic w jednostce Boćki

Źródło: opracowanie własne

Tak wyznaczone obszary, zostały przyjęte za jednostki odniesienia dla gromadzenia i przetwarzania danych na potrzeby niniejsze analizy. Następnie wykorzystano je do wielowskaźnikowej, kompleksowej analizy porównawczej zróżnicowania wewnątrzgminnego. W konsekwencji, możliwe stało się precyzyjne określenie granic obszarów o wyraźnie gorszej kondycji w zakresie zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych, środowiskowych oraz przestrzenno – funkcjonalnych.

Granice występowania zjawisk negatywnych przyjęto w odniesieniu do poziomu zjawiska dla całej gminy. W sytuacji, gdy w danej jednostce urbanistycznej dane zjawisko przekracza średnią referencyjną dla całej gminy, uznano, iż w tej jednostce występuje negatywne zjawisko określonego typu.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opiera się na danych ilościowych z okresu 2019 - 2023. Generalnie do analizy porównawczej poszczególnych wskaźników, wzięto pod uwagę dane według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Wyjątkami są dwa zjawiska, tj. analiza kondycji przedsiębiorstw, którą dokonano według danych na lata 2020 – 2023 oraz analiza stężenia pyłów PM10, które dokonano na przestrzeni lat 2019 - 2022.

Jednocześnie, w sytuacji, gdy zakres danych uniemożliwiał dokonanie analizy porównawczej, w celu przedstawienia problemu lub zakresu występującego zjawiska, podczas analizy posłużono

się analizą opisową niektórych zjawisk, których wyniki miały charakter poglądowy rozkładu negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach.

Dane na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji pozyskano od następujących jednostek:

- Urząd Gminy w Boćkach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim,
- Komisariatu Policji w Bielsku Podlaskim,
- Szkół podstawowych w Bielsku oraz Andryjankach,
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- inne dostępne źródła danych.

W ramach procesu diagnostycznego, w celu zobrazowania zjawisk kryzysowych pozwalających na wyznaczenie obszaru zdegradowanego wybrano adekwatne, umożliwiające porównanie i uchwycenie zjawisk wewnątrzgminnych, zjawiska problemowe. Na podstawie dostępnych danych, zdecydowano o wykorzystaniu 39 wskaźników ilościowych, w tym 23 odnoszących się do sfery społecznej, 5 do sfery gospodarczej, 4 do sfery środowiskowej, 2 do sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz 5 do sfery technicznej. W przypadku, gdy nie było możliwości dokonania rzetelnego porównania zjawisk między jednostkami analitycznymi, np. ze względu na specyfikę gminy, w której w większości przypadków czynniki i zjawiska skupiają się na miejscowości Boćki, albo w przypadku gdy dane zjawiska występują tylko w pojedynczych jednostkach, dla zobrazowania występujących zjawisk zdecydowano się przedstawić występujące czynniki w sposób opisowy. W taki sposób przedstawiono 2 zjawiska w sferze społecznej, 2 w sferze środowiskowej, 1 w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz 2 w sferze technicznej. Zjawiska odnoszące się do demografii (7 wskaźników) oraz przedstawione w sposób opisowy nie miały wpływu na diagnozowany poziom stanu kryzysowego, a miały wyłącznie charakter poglądowy.

Zestawienie wskaźników wykorzystanych do oceny sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej wraz z ich definicją na potrzeby dokonanej analizy przedstawiono poniżej.

Tabela 29 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do oceny sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej wraz z ich definicją

L.p.	Nazwa wskaźnika	Analiza opisowa + przestrzenna	Definicja	Źródło danych
Sfera społeczna				
1.	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje udział osób w wieku nieprodukcyjnym, w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce	Urząd Gminy Boćki
2.	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje udział osób w wieku poprodukcyjnym, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w danej jednostce	Urząd Gminy Boćki
3.	Liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje udział osób w wieku senioralnym, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce	Urząd Gminy Boćki
4.	Stosunek salda liczby urodzeń i zgonów na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje stosunek różnicy między liczbą urodzeń i liczby zgonów, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Gminy Boćki
5.	Stosunek salda liczby zameldowań i wymeldowań na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje stosunek różnicy między liczbą osób zameldowanych i liczbą osób wymeldowanych, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Gminy Boćki
6.	Liczba mieszkańców w wieku 18 - 30 roku życia na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje udział mieszkańców w wieku 18-30 lat (czyli mieszkańców charakteryzujących się największą mobilnością w strukturze społecznej), w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Gminy Boćki
7.	Saldo zmiany liczby mieszkańców w roku 2019 i 2023 na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje stosunek różnicy między liczbą mieszkańców gminy w roku 2019 oraz 2023, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Gminy Boćki
8.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim/ Urząd Gminy Boćki
9.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim
10.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim
11.	Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim

12.	Liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym skalę występującego ubóstwa, wyrażoną liczbą osób pobierających świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, w przeliczeniu na 100 osób korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
13.	Odsetek osób pow. 65 r.ż. korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną gminy osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, wyrażoną liczbą osób powyżej 65 roku życia pobierających świadczenia społeczne, w przeliczeniu na 100 osób korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
14.	Liczba przyznanych świadczeń ogółem stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym skalę występującego ubóstwa, wyrażoną liczbą przyznanych świadczeń z pomocy społecznej ogółem, w przeliczeniu na 100 osób korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
15.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym skalę występującego ubóstwa, wyrażoną liczbą osób w rodzinach pobierających świadczenia pieniężne ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa, w przeliczeniu na 100 osób korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
16.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną gminy osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, wyrażoną liczbą osób pobierających świadczenia społeczne z tytułu niepełnosprawności, w przeliczeniu na 100 osób korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
17.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną gminy osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, wyrażoną liczbą osób pobierających świadczenia społeczne z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, w przeliczeniu na 100 osób korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
18.	Natężenie interwencji policji w danej jednostce w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje rozkład problemu bezpieczeństwa publicznego, wyrażony liczbą przestępstw tj. interwencje porządku publicznego, wykroczenia i przestępstwa, kradzieże, naruszenia nietykalności osobistej, naruszenie mienia, zdarzenia drogowe, interwencje przemocy domowej, mających miejsce w 2023 r., w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Komisariat Policji w Boćkach
19.	-	Odsetek wydanych "Niebieskich Kart"	Analiza opisowa zjawiska występowania problemu przemocy w rodzinach, które wymagają wsparcia w zakresie ochrony życia i zdrowia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
20.	Frekwencja wyborcza w latach 2018-2023 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnego kapitału społecznego, wyrażony wskaźnikiem uczestnictwa w wyborach samorządowych, parlamentarnych, prezydenckich oraz do parlamentu europejskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Opracowanie własne na podstawie www.wybory.gov.pl

21.	Liczba funkcjonujących NGO wg siedziby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnego kapitału społecznego, wyrażony liczbą organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń), w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Gminy Boćki
22.	Liczba mieszkańców biorących udział w zebraniach sołectkich w przeliczeniu na 100 mieszkańców powyżej 18 r.ż.	-	Wskaźnik obrazujący bezpośrednie angażowanie się społeczności lokalnej w sprawach ich dotyczących, wyrażony liczbą mieszkańców biorących udział w zebraniach sołectkich w przeliczeniu na 100 mieszkańców powyżej 18 r.ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Gminy Boćki
23.	Liczba uczniów w szkole podstawowej sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	-	Wskaźnik przedstawia niski poziom lokalnego kapitału społecznego wśród dzieci i młodzieży, wyrażony liczbą uczniów z problemami wychowawczymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Szkoły Podstawowe w Boćkach oraz Andryjankach
24.	Liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych na 100 uczniów	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnego kapitału społecznego wśród dzieci i młodzieży wymagającej dodatkowych metod nauczania, wyrażony liczbą uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Szkoły Podstawowe w Boćkach oraz Andryjankach
25.	-	Wyniki egzaminu ośmioklasisty	Analiza opisowa obrazu niskiego poziomu kapitału społecznego i problemów edukacyjnych w gminie	Opracowanie własne na podstawie www.oke.lomza.pl/ Szkoły Podstawowe w Boćkach oraz Andryjankach
Sfera gospodarcza				
1.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEIDG oraz KRS w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnej gospodarki, wyrażony poziomem aktywności gospodarczej mieszkańców, odnoszącym się do łącznej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do 100 osób w wieku produkcyjnym	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS
2.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEIDG oraz KRS oraz działalności rolniczej w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnej gospodarki, wyrażony poziomem aktywności gospodarczej mieszkańców (łącznie z działalnością rolniczą), odnoszącym się do łącznej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do 100 osób w wieku produkcyjnym	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS
3.	Liczba nowych zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje kondycję lokalnej gospodarki, wyrażoną liczbą podmiotów gospodarczych nowo rejestrowanych w CEIDG oraz KRS w latach 2020-2023 na 100 mieszkańców danej jednostki	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS
4.	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje kondycję lokalnej gospodarki, wyrażoną liczbą podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z CEIDG oraz KRS w latach 2020-2023 na 100 mieszkańców danej jednostki	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS
5.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym oraz bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje kondycję lokalnej gospodarki, wyrażoną zdolnością osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim

Sfera środowiskowa				
1.	<i>Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [Mg] / na 100 mieszkańców jednostki</i>	-	<i>Wskaźnik obrazuje problem przekroczenia standardów jakości środowiska, mierzone występowaniem odpadów niebezpiecznych, wyrażonych ilością wyrobów zawierających azbest do unieszkodliwienia w Mg, w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki</i>	Urząd Gminy Boćki https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/
2.	<i>Poziom stężenia pyłów PM10 w danej jednostce w latach 2019-2022 w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki</i>	-	<i>Wskaźnik obrazuje problem przekroczenia standardów jakości środowiska, mierzone występowaniem ponadprzeciętnego poziomu stężenia pyłów PM 10 w danej jednostce</i>	https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling
3.	<i>Liczba urządzeń obniżających jakość powietrza (kotłów o klasie 3 i niższej) w przeliczeniu na 100 kotłów ogółem w danej jednostce</i>	-	<i>Wskaźnik obrazuje problem przekroczenia standardów jakości środowiska, mierzone występowaniem urządzeń obniżających jakość powietrza - kotłów na paliwo stałe o klasie 3 i niższej, w odniesieniu do 100 pieców w danej jednostce</i>	Urząd Gminy Boćki
4.	<i>Liczba urządzeń obniżających jakość powietrza (pieców kaflowych na paliwo stałe) w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki</i>	-	<i>Wskaźnik obrazuje problem przekroczenia standardów jakości środowiska, mierzone występowaniem urządzeń obniżających jakość powietrza - pieców kaflowych na paliwo stałe, w odniesieniu do 100 mieszkańców jednostki</i>	Urząd Gminy Boćki
5.	-	<i>Występowanie obszarów narażonych zagrożeniem powodziowym</i>	<i>Wskaźnik obrazuje niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego w danej jednostce</i>	geoportal.gov.pl
6.	-	<i>Występowanie obszarów ochrony środowiska</i>	<i>Analiza opisowa występowania obszarów ochrony środowiska w danej jednostce, mający wpływ m.in. na rodzaj podejmowanej czy prowadzonej działalności gospodarczej</i>	geoportal.gov.pl
Sfera przestrzenno-funkcjonalna				
1.	<i>Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców</i>	-	<i>Wskaźnik obrazuje poziom pobudzający działalność inwestycyjną w gminie, wyrażoną liczbą wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki</i>	Urząd Gminy Boćki
2.	<i>Liczba zdarzeń komunikacyjnych zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców w przeliczeniu na 100 wypadków ogółem</i>	-	<i>Wskaźnik obrazuje stopień dostępności infrastruktury komunikacyjnej, wyrażony liczbą wypadków komunikacyjnych w danej jednostce w odniesieniu do 100 wypadków ogółem</i>	Komisariat Policji w Boćkach
3.	-	<i>Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych dla osób ze szczególnymi potrzebami</i>	<i>Analiza opisowa obrazująca liczbę budynków użyteczności publicznej posiadających rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie przez osoby ze szczególnymi potrzebami</i>	Urząd Gminy Boćki
Sfera techniczna				

1.	<i>Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców</i>	-	Wskaźnik obrazuje skalę degradacji gminnego zasobu mieszkaniowego, mierzoną liczbą budynków nieużywanych lub których stan techniczny wymaga przeprowadzenia remontu, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	geoportal.gov.pl
2.	<i>Liczba budynków - budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa (budynki gospodarcze) nieużywanych i w złym stanie w przeliczeniu na 100 mieszkańców</i>	-	Wskaźnik obrazuje skalę degradacji zasobu produkcyjno-usługowego, mierzonego liczbą budynków produkcyjnych, usługowych lub gospodarczych dla rolnictwa, nieużywanych lub których stan techniczny wymaga przeprowadzenia remontu, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	geoportal.gov.pl
3.	<i>Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych</i>	-	Wskaźnik obrazuje skalę zwodociągowania gminy wyrażoną liczbą budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych	Urząd Gminy Boćki
4.	<i>Liczba awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w przeliczeniu na ogólną liczbę awarii</i>	-	Wskaźnik intensywności awarii wyrażony liczbą awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w danej jednostce przypadających na ogólną liczbę awarii w gminie	Urząd Gminy Boćki
5.	<i>Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji sanitarnej (kanalizacja sieciowa, przydomowe oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe) w przeliczeniu na 100 budynków ogółem</i>	-	Wskaźnik obrazuje rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie, wyrażoną liczbą budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej (w tym m.in. Kanalizacji sieciowej, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych) w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych na rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie.	Urząd Gminy Boćki
6.	-	<i>Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków</i>	Wskaźnik obrazuje rozkład zasobu kulturowego, który narażony jest na degradację stanu technicznego oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie, mierzony liczbą obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków	Urząd Gminy Boćki
7.		<i>Występowanie w przestrzeni publicznej wokół budynku użyteczności publicznej rozwiązań technicznych umożliwiających dotarcie do budynku przez osoby ze szczególnymi potrzebami</i>	<i>Analiza opisowa występowania w przestrzeni publicznej wokół budynku użyteczności publicznej rozwiązań technicznych umożliwiających dotarcie do budynku przez osoby ze szczególnymi potrzebami</i>	Urząd Gminy Boćki

Źródło: opracowanie własne

Pierwszym krokiem służącym porównaniu stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych było opracowanie porównywalnego wskaźnika syntetycznego dla wszystkich jednostek w całej gminie. Następnie, z uwagi na fakt korzystania ze zróżnicowanych wskaźników, dokonano standaryzacji każdego z nich, umożliwiając tym samym ich wzajemne porównywanie i dalszą analizę – tzw. normalizacja danych. Tym samym w celu wyznaczenia wskaźnika syntetycznego, posłużono się metodą statystyczną Perkala, stanowiącą rekomendację Ministerstwa Rozwoju i Technologii¹. W pierwszej kolejności każde ze zjawisk kryzysowych normalizowane było zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j.

Kolejnym etapem budowy wskaźnika syntetycznego służącego porównaniu pomiędzy jednostkami analitycznymi było określenie czy dany wskaźnik jest tzw. stymulantą (tzn. czy wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (tzn. wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulandy otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulandy przekształcono według wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulandy) po przekształceniu,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i.

Ostatnim etapem jest wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego, który jest sumą wszystkich wskaźników cząstkowych dla każdej z jednostek. Wartość wskaźnika syntetycznego wskazuje czy dana jednostka znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym natężeniu zjawisk kryzysowych, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz zjawisk. Wskaźnik syntetyczny dla zjawisk społecznych oblicza się za pomocą wzoru:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej.

¹ „Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji” - <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/delimitacja-krok-po-kroku> - stan na 22.07.2024

Mając na uwadze zapisy ustawy o rewitalizacji przyjęto, że podstawowym warunkiem, aby dana jednostka mogła zostać uznana za obszar zdegradowany, jest występowanie na niej negatywnych zjawisk w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

W przypadku analizy sfery społecznej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej posłużono się analizą ilościową 23 wskaźników. Przyjęto, że występowanie wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w sferze społecznej. Natomiast w celu występowania koncentracji kryzysu w danej jednostce, koniecznym jest współwystępowanie co najmniej jednego negatywnego zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

W przypadku analizy sfery gospodarczej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze gospodarczej posłużono się analizą ilościową 5 wskaźników. Przyjęto, że występowanie wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze z jednoczesnym współwystępowaniem wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) w sferze społecznej.

W przypadku analizy sfery środowiskowej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze środowiskowej posłużono się analizą ilościową 4 wskaźników. Przyjęto, że występowanie wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze z jednoczesnym współwystępowaniem wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) w sferze społecznej.

W przypadku analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, w szczególności niewystarczającego wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej posłużono się analizą ilościową 2 wskaźników. Przyjęto, że występowanie wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) świadczy o występowaniu stanu kryzysowego

w danej jednostce w analizowanej sferze z jednoczesnym współwystępowaniem wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) w sferze społecznej.

W przypadku analizy sfery technicznej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk technicznych, w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze technicznej posłużono się analizą ilościową 5 wskaźników. Przyjęto, że występowanie wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze z jednoczesnym współwystępowaniem wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) w sferze społecznej.

Mając na uwadze powyższe uznaje się, że przyjęte założenia metodologiczne spełniają wymogi zapisów ustawy o rewitalizacji.

Analiza zjawisk w sferze społecznej

Demografia

Według danych Urzędu Gminy liczba mieszkańców Gminy Boćki w 2023 roku wynosiła 4 024 osób. Największy odsetek mieszkańców gminy mieszka w miejscowości Boćki. Oprócz Bociek jednostkami najbardziej zamieszkałymi w gminie to miejscowości Andryjanki, Jakubowskie, Sielc oraz Wygonowo. W dziewięciu jednostkach zamieszkuje mniej niż 50 mieszkańców. Jednostkami najmniej zaludnionymi są Dziecinne, Siedlece oraz Szeszyły.

Tabela 30 Liczba ludności w podziale na jednostki analityczne w Gminie Boćki w roku 2023

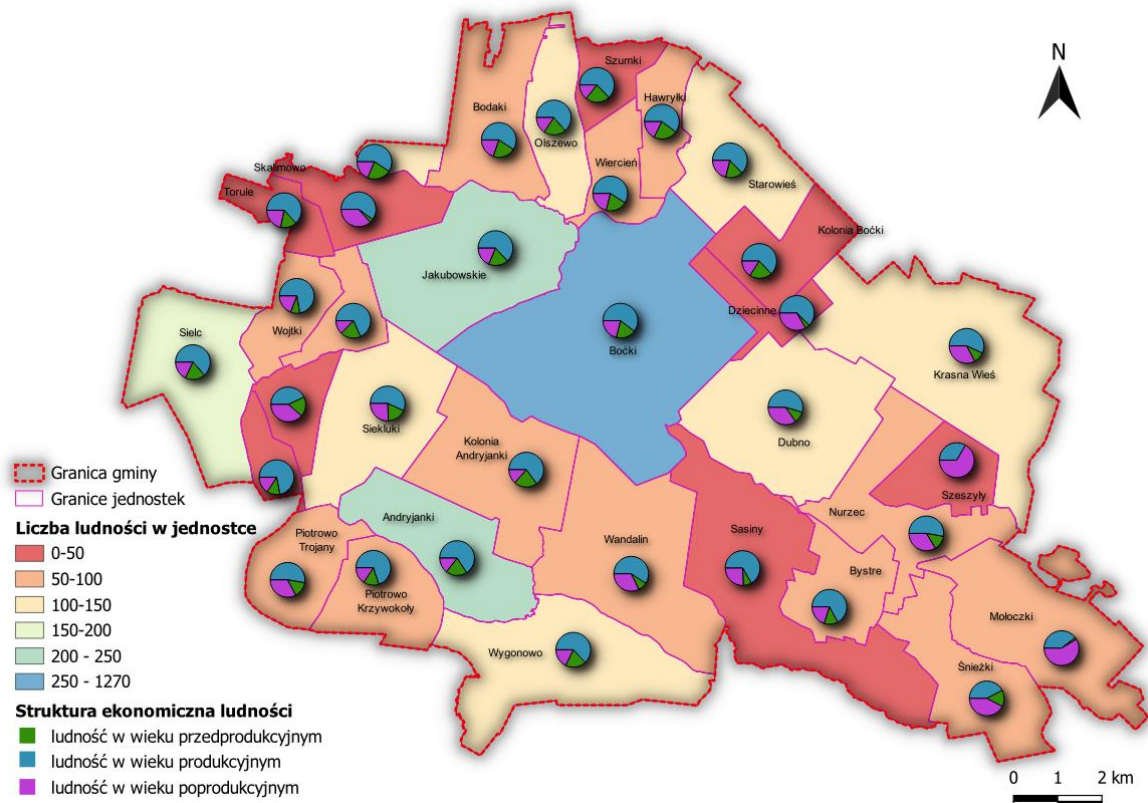
Jednostka analityczna	Liczba mieszkańców	Udział procentowy
Andryjanki	249	6,19%
Andryjanki Kolonia	74	1,84%
Boćki Kolonia	38	0,94%
Bodaczki	113	2,81%
Bodaki	76	1,89%
Bystre	70	1,74%
Dubno	141	3,50%
Dziecinne	24	0,60%
Hawryłki	68	1,69%
Jakubowskie	220	5,47%
Krasna Wieś	144	3,58%
Mołoczki	53	1,32%
Nurzec	89	2,21%
Olszewo	121	3,01%
Piotrowo - Krzywokoły	70	1,74%
Piotrowo - Trojany	55	1,37%
Sasiny	39	0,97%
Siedlece	25	0,62%
Siekluki	125	3,11%

Sielc	178	4,42%
Skalimowo	30	0,75%
Solniki	63	1,57%
Starowieś	119	2,96%
Szeszyły	27	0,67%
Szumki	35	0,87%
Śnieżki	52	1,29%
Torule	46	1,14%
Wandalin	59	1,47%
Wiercień	84	2,09%
Wojtki	83	2,06%
Wygonowo	140	3,48%
Żołoćki	44	1,09%
Boćki	1 270	31,56%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Poniższe ryciny przedstawiają liczbę strukturę liczby ludności według ekonomicznych grup wieku, czyli osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

Rysunek 3 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku

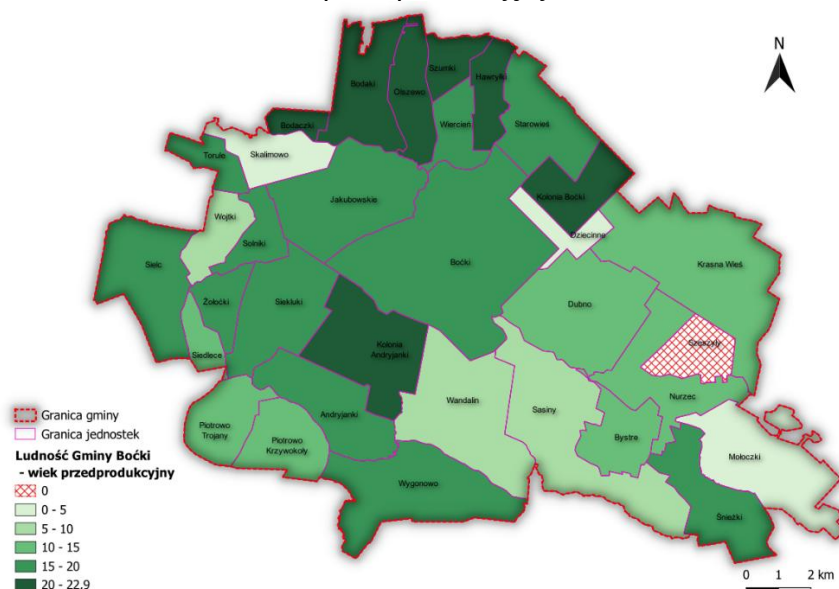

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Jednostkami, w których liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi więcej niż 20% ogółu mieszkańców, to Szumki (22,86), Bodaczki (22,12), Hawryłki (22,06), Andryjanki Kolonia (21,62), Kolonia Boćki (21,05), Bodaki (21,05) oraz Olszewo (20,66). Najmniej osób w wieku przedprodukcyjnym mieszka w Dziecinnych (4,17), Skalinowie (3,33) oraz Mołoczkach (1,89). Jedynie w miejscowości Szeszyły nie odnotowuje się osób w wieku przedprodukcyjnym.

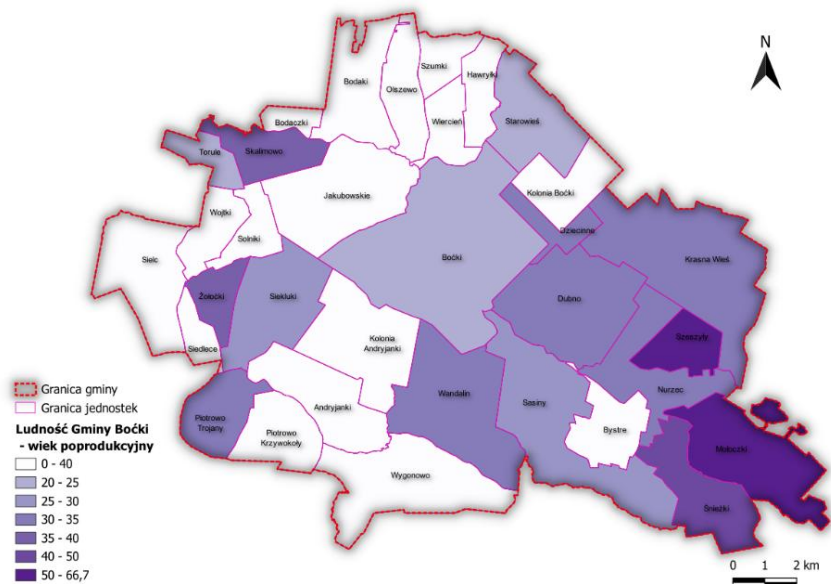
Rysunek 4 Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Z kolei największy procent osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Boćki, wynoszący ponad 50% wszystkich mieszkańców danej miejscowości odnotowano w jednostkach Szeszyły (66,67) oraz Mołoczki (58,49). Dodatkowo, oprócz w/w jednostek, w gminie Boćki występuje 6 jednostek, w których liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosi ponad 1/3 ogólnej liczby mieszkańców. Są to miejscowości Dubno (34,75), Dziecinnie (33,33), Nurzec (33,74), Skalinowo (36,67), Śnieżki (42,31) oraz Żołoćki (38,64).

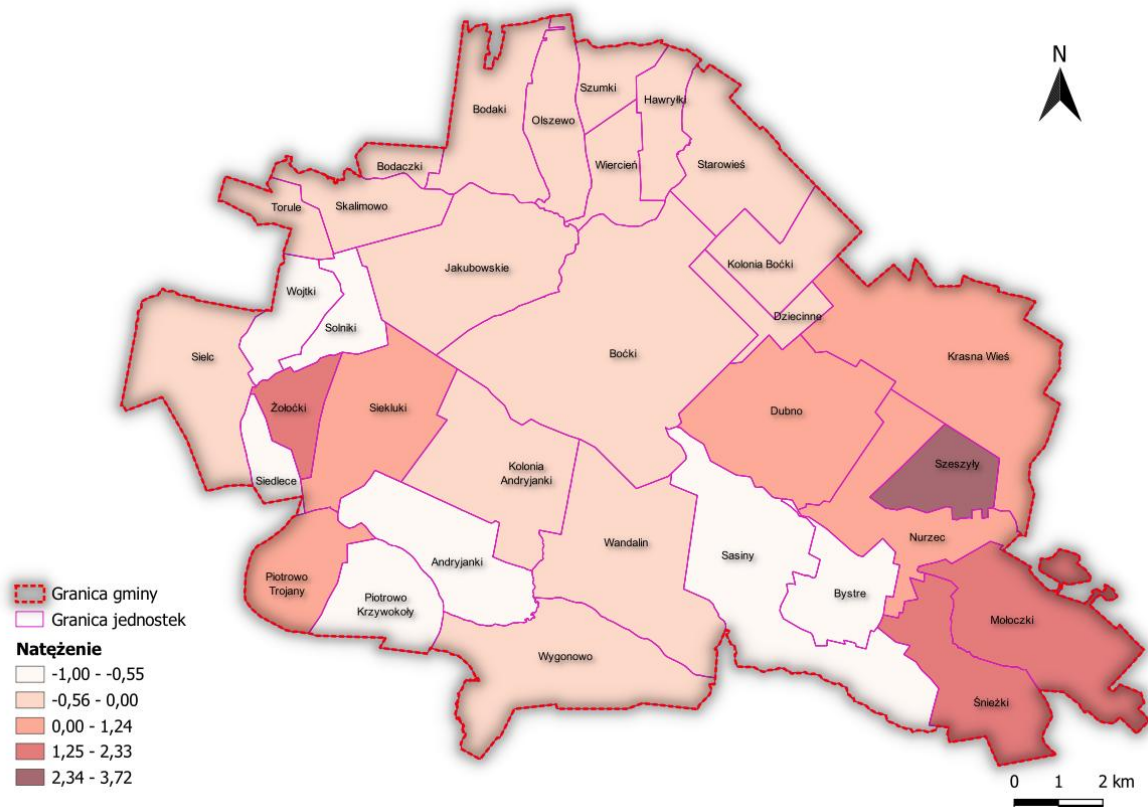
Rysunek 5 Struktura ludności w wieku poprodukcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Wskaźnik obciążenia demograficznego mierzony jest stosunkiem liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Wartość referencyjna (0,00) została przekroczona w 9 analizowanych jednostkach. Największe wartości wskaźnika obciążenia demograficznego zostały osiągnięte w sołectwach Szeszyły (3,72). Jest to związane przede wszystkim z dużym odsetkiem mieszkańców wieku poprodukcyjnym oraz brakiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Ponadto jednostkami o wysokim wskaźniku obciążenia demograficznego są Mołoczki (2,33), Śnieżki (1,86) oraz Żołącki (1,72). Najkorzystniejsze wartości obciążenia demograficznego osiągają sołectwa Wojtki (-1,00) oraz Siedlece (-0,98).

Rysunek 6 Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym

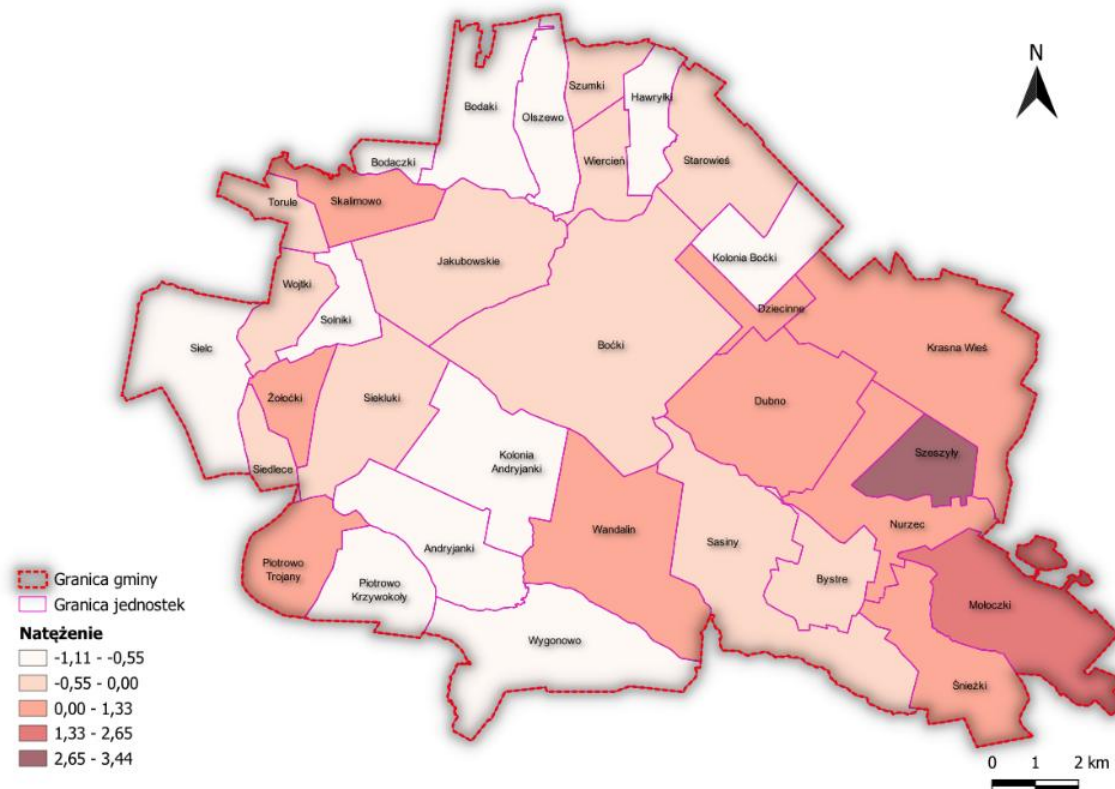

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Analizując proces obciążenia demograficznego, warto zwrócić uwagę na zjawisko starzenia się społeczeństwa. Najczęściej przyjmuje się, że wiek senioralny zaczyna się po 60-65 roku życia. Wiąże się to przede wszystkim ze zmianą statusu społecznego, czyli przechodzenia ludzi na emeryturę i wycofywanie się z życia zawodowego. W ramach analizy zjawiska starzenia się społecznego, badaniu poddano odsetek osób powyżej 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców. Dla celów analizy liczby osób w wieku senioralnym przyjęto wiek 65 lat zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn. Starzenie się ludności obserwowane jest z różnym natężeniem w poszczególnych jednostkach. Najkorzystniej pod tym względem wypadają jednostki Solniki (-1,11) oraz Andryjanki Kolonia (-1,05). Natomiast największy odsetek seniorów odnotowuje się w jednostkach Szeszyły (3,44) oraz Mołoczki (2,65). W Mołoczki odsetek osób po 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców wynosi 60%, natomiast w Szeszyłach osoby w wieku 65+ to 70% ogólnej liczby mieszkańców.

Wysokie wskaźniki oraz niekorzystne trendy demograficzne mogą mieć istotny wpływ na politykę społeczną w zakresie rozwijania usług dla osób starszych, czyli osób które można traktować jako osoby o szczególnych potrzebach.

Rysunek 7 Liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia

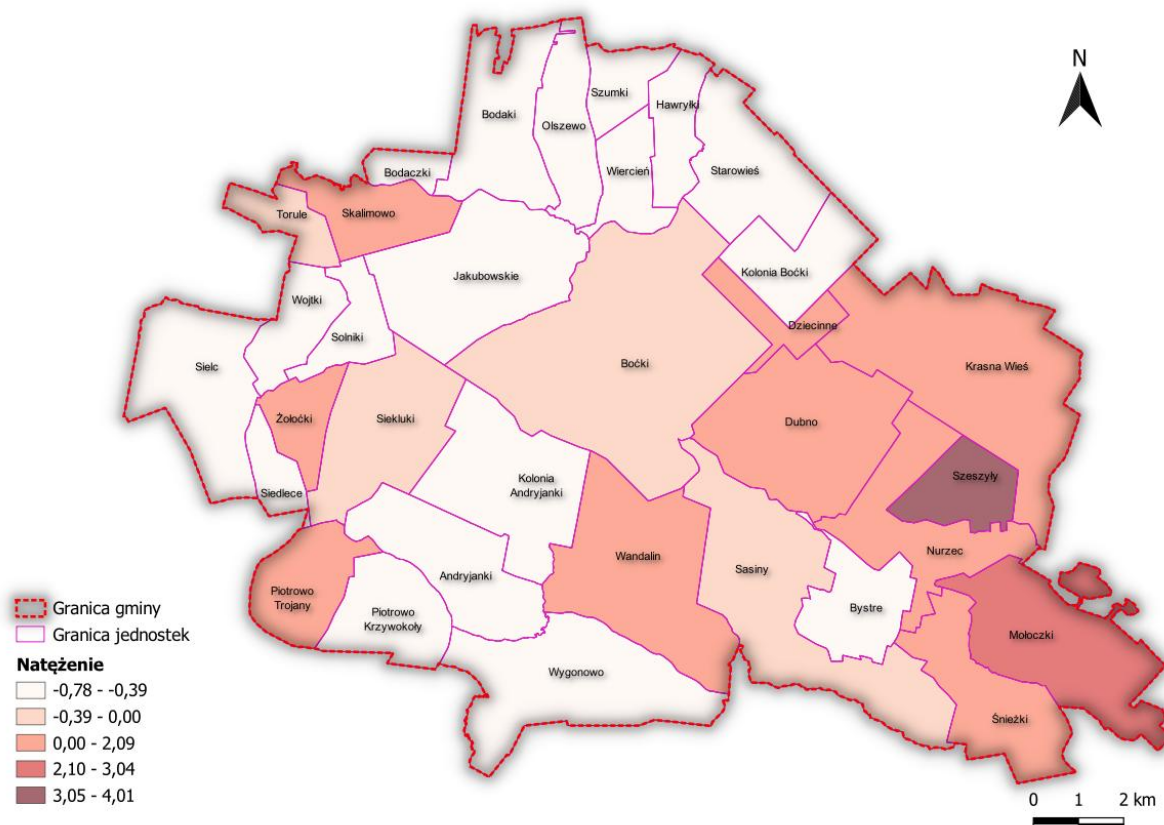
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Trwający proces starzenia się ludności przejawia się również we wskaźnikach obrazujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym przypadający na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W gminie Boćki średnia liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 48%. Również i tym przypadku największe niekorzystne wartości obserwuje się w miejscowościach Szeszyły (4,01) oraz Mołoczki (2,63). Ponadto niekorzystnie wypadają Śnieżki (1,37) oraz Żołącki (1,09). Ogólnie niekorzystne oraz niepokojące wartości, w których liczba osób w wieku poprodukcyjnym stanowi ponad 50% osób w wieku produkcyjnym notuje się w 11 jednostkach.

Najkorzystniej wskaźnik ten wypada w Solnikach (-0,78), Andryjankach Kolonii (-0,72) oraz Andryjankach (-0,69).

Te trendy demograficzne mogą mieć istotny wpływ na politykę społeczną – zwłaszcza w zakresie usług dla osób starszych.

Rysunek 8 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

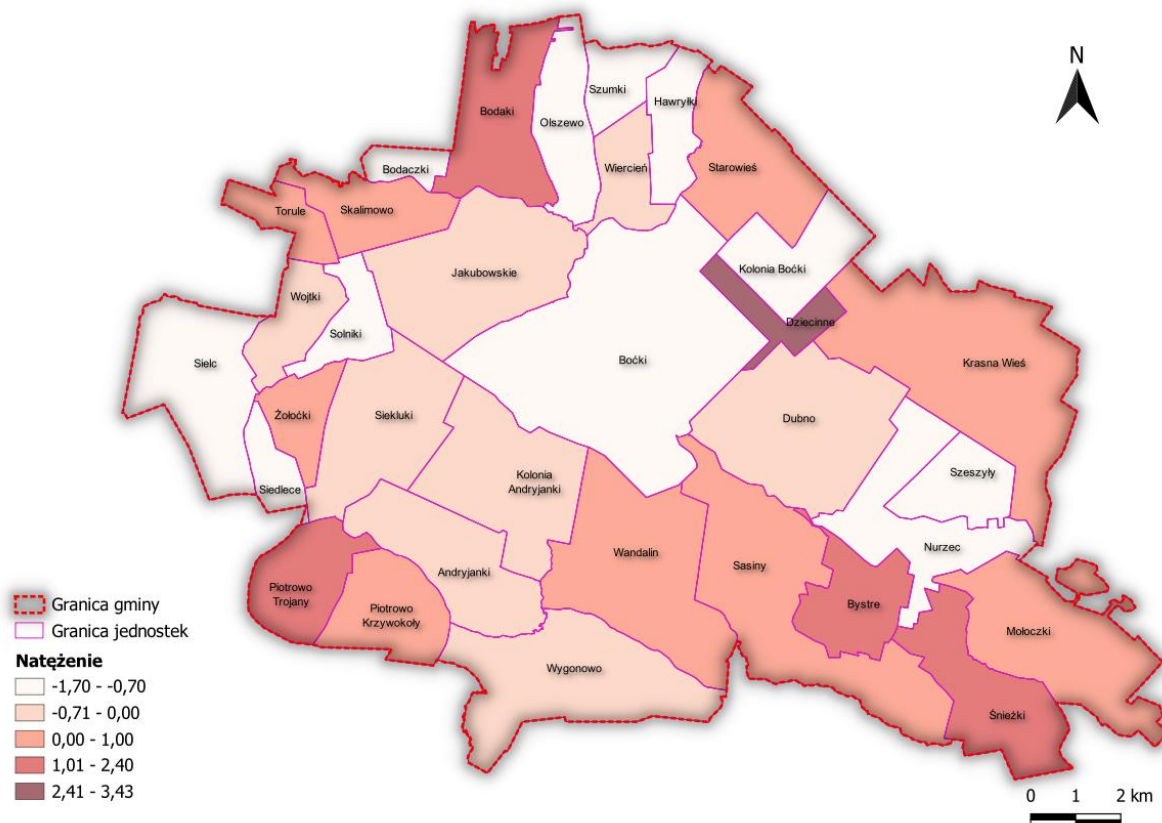

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Analizie poddano również zjawisko depopulacji, czyli stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy Boćki. W tym celu dokonano analizy dwóch trendów demograficznych, czyli migracji oraz przyrostu naturalnego.

Współczynnik dynamiki demograficznej to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów przypadający na 100 mieszkańców. W gminie Boćki średnie saldo liczby urodzeń do liczby zgonów wynosi -1,63. Ujemny przyrost naturalny mieszkańców gminy obserwowany jest w 14 jednostkach. Najkorzystniej wśród jednostek, w których liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów, wypada Olszewo (-1,68) oraz Sielc (-1,12). Natomiast najgorzej pod kątem współczynnika dynamiki demograficznej wypadają Dziecinne (3,43), Bodaki (1,86), Bystre (1,36), Śnieżki (1,13) oraz Piotrowo – Trojany (1,03). W 2023 r. nie odnotowano liczby urodzeń aż w 22 jednostkach.

Rysunek 9 Saldo liczby urodzeń i zgonów

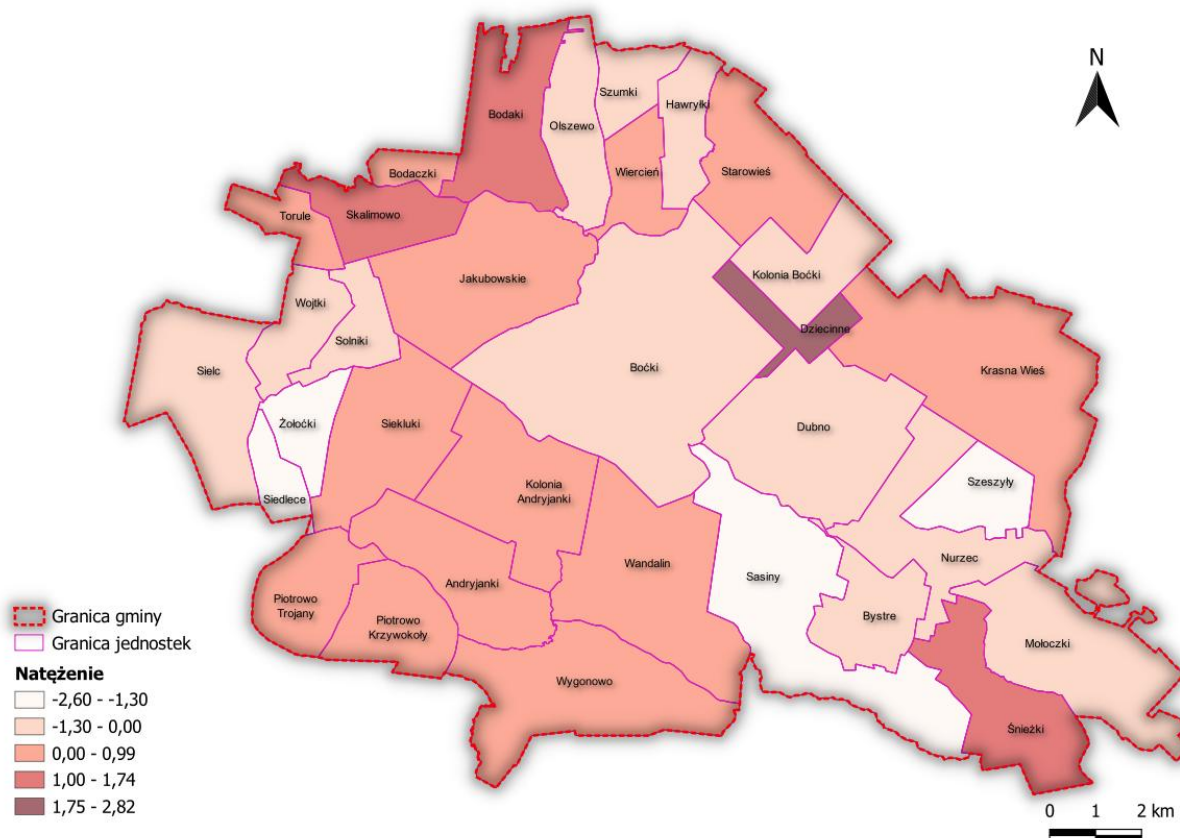

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Natomiast analiza procesu napływu mieszkańców lub wyludniania się danej przestrzeni dokonana została poprzez zbadanie stosunku liczby osób zameldowanych do liczby osób wymeldowanych, przypadających na 100 mieszkańców. W 2023 r. liczba nowo zameldowanych mieszkańców gminy oraz liczby mieszkańców, jaka została wymeldowana wynosi po 73 osoby. Wśród 33 jednostek, w 17 bilans osób zameldowanych i wymeldowanych jest dodatni. Największe wartości przyrostu liczby mieszkańców wskutek migracji, obserwuje się w jednostkach Szeszyły (-2,39), Sasiny (-1,80), Żołącki (-1,6) oraz Siedlece (-1,41). Największe saldo wymeldowań w stosunku do zameldowań obserwuje się w jednostkach Dziecinne (2,82), Bodaki (1,31), Śnieżki (1,280 oraz Skalmowo (1,10).

Wyludnianie się mieszkańców gminy niesie za sobą szereg dalszych problemów, m.in. związanych z rosnącymi kosztami utrzymania istniejącej infrastruktury społecznej i technicznej.

Rysunek 10 Saldo liczby zameldowań i wymeldowań

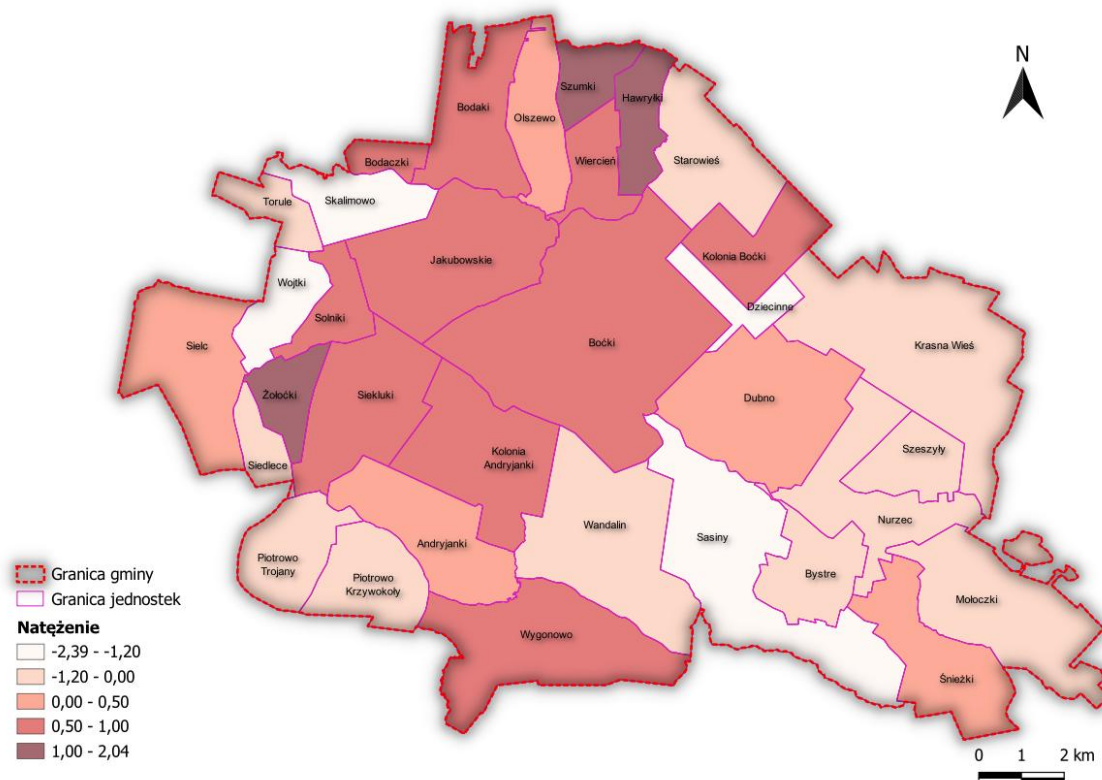

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Zjawiskiem wartym poddaniu analizie, które charakteryzuje się największą mobilnością w strukturze społecznej jest liczba osób w przedziale wieku 18 – 30. Osoby w wieku 18 - 30 lat po zakończeniu etapu edukacji rozpoczynają pracę zawodową i stają się ważną częścią lokalnego rynku pracy. Generują przepływy kapitałowe związane z zakupem nieruchomości i intensywnym rozwojem osobistym. Aby ograniczyć odpływ tych mieszkańców, należy tworzyć realne zachęty do pozostania dla osób młodych, np. w postaci atrakcyjnej przestrzeni życiowej. Do działań tych zaliczyć należy zarówno liczne inwestycje w obszarze edukacji najmłodszych dzieci oraz opieki nad nimi, jak również tworzenie oraz wspieranie funkcjonowania przestrzeni mieszkalnej dostosowanej do potrzeb rodzin.

Jednostkami o najmniejszej licznie mieszkańców w wieku 18 - 30 lat są Żołoćki, Szumki oraz Hawryłki. Najkorzystniejsze wartości wskaźnika obserwuje się w Skalimowie oraz Sasinach.

Rysunek 11 Liczba mieszkańców w wieku 18 – 30 roku

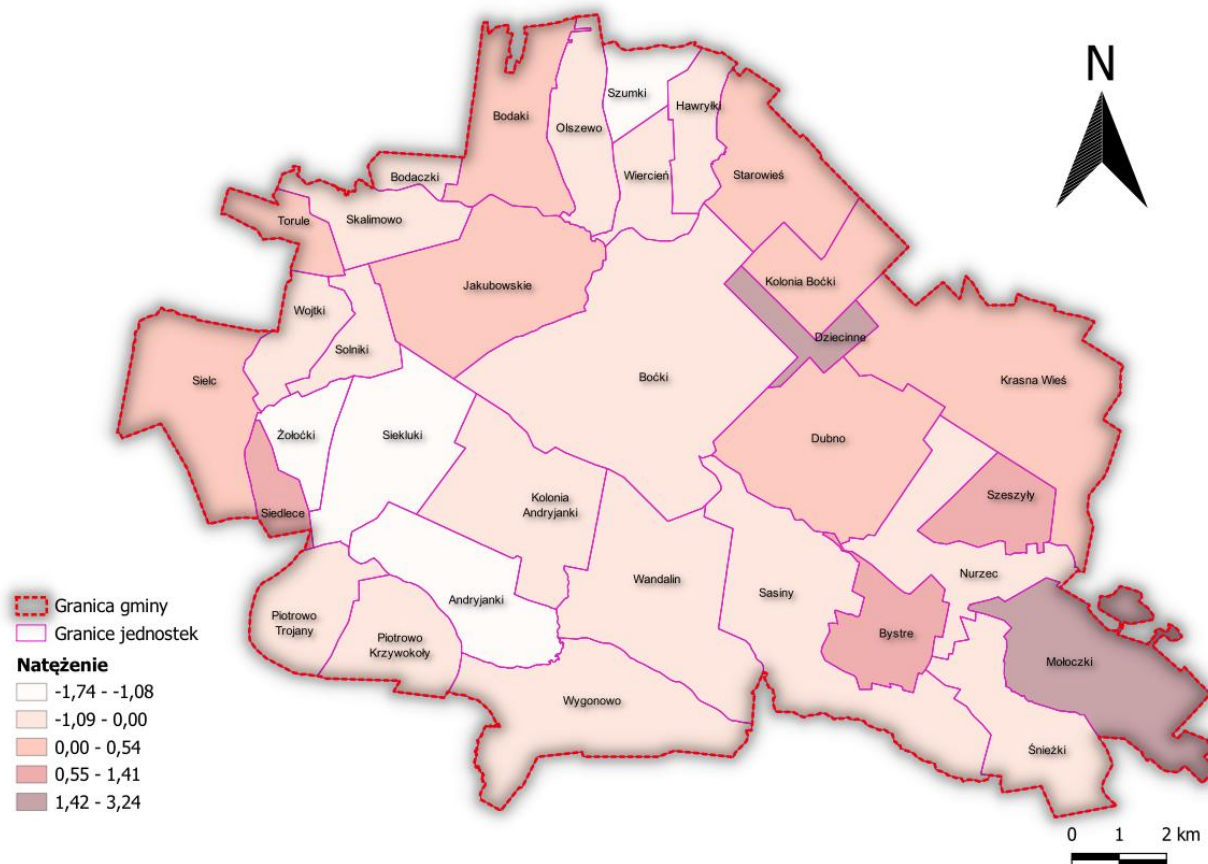

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Podsumowaniem analizy depopulacji jest ogólna analiza zmiany liczby ludności gminy Boćki w ciągu ostatnich 5 lat. W 2019 r. gminę Boćki zamieszkiwało 4324 osoby, natomiast w 2023 r. już tylko 4024. Oznacza to, że w przeciągu 5 lat gmina zmniejszyła się o 300 osób, czyli o prawie 7%. Jedynie w dwóch jednostkach odnotowano przyrost liczby mieszkańców, tj. w miejscowości Siekluki (wzrost o 1,63%) oraz Andryjanki (wzrost o 0,4%). W przeciągu ostatnich 5 lat nie zmieniła się liczba mieszkańców w Szumkach. Natomiast w pozostałych jednostkach nastąpił spadek liczby mieszkańców. Wśród miejscowości, w których odnotowano spadek liczby ludności, w 8 z nich liczba ludności zmniejszyła się powyżej 10%, natomiast dwie z nich mają spadek powyżej 20% i są to Dziecinne (-27,27%) oraz Mołoczki (-22,06%). Pozostałe jednostki to Siedlece (-16,67%), Szeszyły (-15,63%), Bystre (-14,63%), Bodaki (-11,63), Sielc (-10,55) oraz Dubno (-10,19%).

Natężenie zmiany liczby ludności w latach 2019 – 2023 przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 12 Zmiana liczby ludności gminy Boćki w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Tabela 31 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze DEMOGRAFIA

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania

Jednostka analityczna	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia na 100 mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Stosunek salda liczby urodzeń i zgonów na 100 mieszkańców	Stosunek salda liczby zameldowań i wymeldowań na 100 mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku 18 - 30 roku życia na 100 mieszkańców	Stosunek salda zmiany liczby mieszkańców w roku 2019 i 2023 na 100 mieszkańców
Andryjanki	-0,61	-0,75	-0,69	-0,42	0,10	0,21	-1,27
Andryjanki Kolonia	-0,54	-1,05	-0,72	-0,14	0,42	0,61	-0,87
Kolonia Boćki	-0,42	-0,87	-0,61	-0,83	-0,94	0,59	0,14
Bodaczki	-0,11	-0,58	-0,44	-0,83	0,57	0,96	-0,06
Bodaki	-0,11	-0,56	-0,39	1,86	1,31	0,95	0,54
Bystre	-0,69	-0,42	-0,48	1,36	-0,53	-0,90	1,06
Dubno	0,31	0,85	0,41	-0,11	-0,77	0,07	0,29
Dziedzinne	-0,37	0,85	0,14	3,43	2,82	-1,26	3,24
Hawryłki	-0,20	-0,61	-0,49	-0,83	-0,54	1,08	-0,51
Jakubowskie	-0,42	-0,50	-0,49	-0,60	0,12	0,74	0,04
Krasna Wieś	0,09	0,46	0,25	0,94	0,91	-0,59	0,26
Mołoczki	2,33	2,65	2,63	0,13	-0,04	-0,12	2,34
Nurzec	0,49	0,55	0,42	-0,83	-0,04	-0,43	-0,04
Olszewo	-0,45	-0,81	-0,62	-1,68	-0,61	0,10	-0,39
Piotrowo - Krzywo-koły	-0,87	-0,88	-0,67	0,63	0,45	-0,90	-0,10
Piotrowo - Trojany	0,50	0,47	0,37	1,03	0,58	-0,37	-0,30
Sasiny	-0,66	-0,09	-0,25	0,48	-1,80	-1,87	-0,62
Siedlece	-0,98	-0,22	-0,68	-0,83	-1,41	-0,67	1,41
Siekluki	0,10	-0,09	-0,08	-0,42	0,23	0,75	-1,74

Sielc	-0,44	-0,70	-0,52	-1,12	-0,81	0,26	0,35
Skalimowo	-0,17	0,78	0,35	0,87	1,10	-2,39	-0,91
Solniki	-0,76	-1,11	-0,78	-0,83	-0,04	0,96	-0,68
Starowieś	-0,41	-0,46	-0,39	0,03	0,25	-0,58	0,23
Szeszyły	3,72	3,44	4,01	-0,83	-2,58	-0,63	1,23
Szumki	-0,39	-0,54	-0,67	-0,83	-0,04	1,82	-1,46
Śnieżki	1,86	1,23	1,37	1,13	1,28	0,14	-0,52
Torule	-0,41	-0,40	-0,36	0,28	0,71	-0,71	0,23
Wandalin	-0,12	0,43	0,17	0,03	0,54	-0,35	-0,37
Wiercień	-0,41	-0,52	-0,47	-0,23	0,37	0,69	-0,14
Wojtki	-1,00	-0,50	-0,56	-0,22	-0,04	-1,76	-0,30
Wygonowo	-0,39	-0,65	-0,52	-0,10	0,21	0,75	-0,64
Żołoćki	1,72	0,94	1,09	0,33	-1,60	2,04	-1,08
Boćki	-0,20	-0,33	-0,34	-0,79	-0,20	0,77	-0,50

Źródło: opracowanie własne

Bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku Podlaskim liczba osób bezrobotnych w gminie Boćki w 2023 roku wynosiła 52 osoby. Oznacza to liczba osób bezrobotnych w stosunku do roku 2022 nie uległa zmianie. Natomiast w przedziale lat 2018 – 2021 liczba osób bezrobotnych systematycznie spadała z 87 osób w 2018 r. do 40 osób w roku 2021. Jedynie w okresie panowania w Polsce pandemii COVID-19 nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych o 30%.

Poniższa tabela prezentuje zestawienie odsetka liczby osób bezrobotnych, z uwzględnieniem płci w poszczególnych jednostkach w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych. Analiza przestrzennego rozmieszczenia osób bezrobotnych wskazuje, że największa liczba osób bezrobotnych mieszka w miejscowości Boćki (ponad 38%). Dodatkowo w gminie występuje przewaga bezrobocia wśród mężczyzn. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w gminie Boćki w 15 spośród 33 jednostek nie stwierdza się występowania osób bezrobotnych.

Tabela 32 Odsetek liczby osób bezrobotnych z uwzględnieniem płci w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w poszczególnych jednostkach

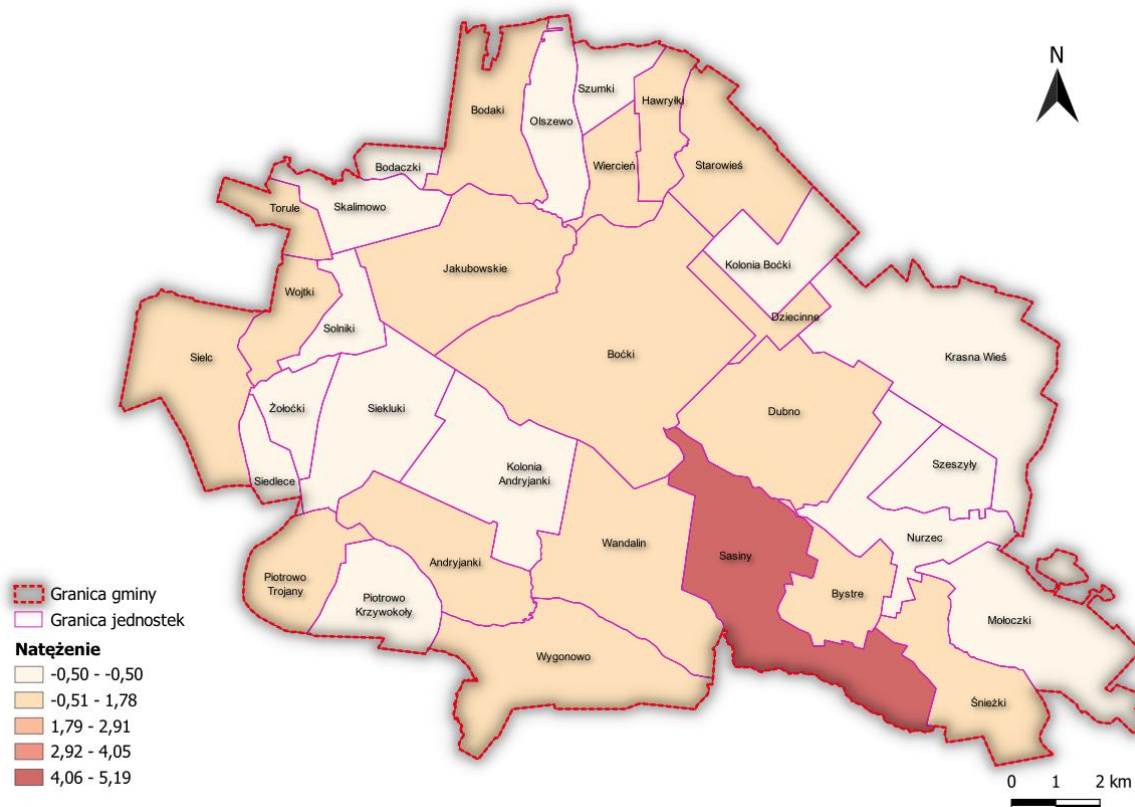
Gmina Boćki	Odsetek liczby osób bezrobotnych z uwzględnieniem płci w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w poszczególnych jednostkach w Gminie Boćki w roku 2023			
	Jednostka analityczna	ogółem	Kobiety	Mężczyźni
	Andryjanki	5,77%	4,35%	6,90%
	Andryjanki Kolonia	0,00%	0,00%	0,00%
	Boćki	38,46%	34,78%	41,38%
	Kolonia Boćki	0,00%	0,00%	0,00%
	Bodaczki	0,00%	0,00%	0,00%
	Bodaki	1,92%	4,35%	0,00%
	Bystre	1,92%	4,35%	0,00%
	Dubno	3,85%	8,70%	0,00%
	Dziecinne	1,92%	0,00%	3,45%
	Hawryłki	1,92%	4,35%	0,00%
	Jakubowskie	3,85%	0,00%	6,90%
	Krasna Wieś	0,00%	0,00%	0,00%
	Mołoczki	0,00%	0,00%	0,00%
	Nurzec	0,00%	0,00%	0,00%
	Olszewo	0,00%	0,00%	0,00%
	Piotrowo - Krzywokoły	0,00%	0,00%	0,00%
	Piotrowo - Trojany	1,92%	4,35%	0,00%
	Sasiny	13,46%	8,70%	17,24%
	Siedlece	0,00%	0,00%	0,00%
	Siekluki	0,00%	0,00%	0,00%
	Sielc	1,92%	4,35%	0,00%
	Skalimowo	0,00%	0,00%	0,00%
	Solniki	0,00%	0,00%	0,00%
	Starowieś	3,85%	4,35%	3,45%
	Szeszyły	0,00%	0,00%	0,00%

Szumki	0,00%	0,00%	0,00%
Śnieżki	1,92%	0,00%	3,45%
Torule	1,92%	0,00%	3,45%
Wandalin	1,92%	4,35%	0,00%
Wiercień	3,85%	4,35%	3,45%
Wojtki	7,69%	4,35%	10,34%
Wygonowo	1,92%	4,35%	0,00%
Żołącki	0,00%	0,00%	0,00%
Liczba osób bezrobotnych w gminie	52	23	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Jednym z istotnych czynników odzwierciedlających stan sytuacji społecznej w gminie jest poziom bezrobocia. Brak możliwości podjęcia zatrudnienia skutkuje bezrobociem, które doprowadza do pogorszenia sytuacji materialnej rodziny. Skutki bezrobocia w postaci braku środków finansowych na podstawowe potrzeby mają bezpośredni wpływ na pogorszenie jakości życia mieszkańców, stąd też pierwszym wskaźnikiem analizowanym w ramach zjawiska bezrobocia jest liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym zamieszkującym daną jednostkę. Najwyższy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w jednostce Sasiny (5,19). Najkorzystniej, pomijając jednostki, w których nie występują osoby bezrobotne, na tle całej gminy wypadają miejscowości Sielc (-0,31), Wygonowo (-0,26), Jakubowskie (-0,20), Andryjanki (-0,11), Bystre (-0,05) oraz Bodaki (-0,03).

Rysunek 13 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym

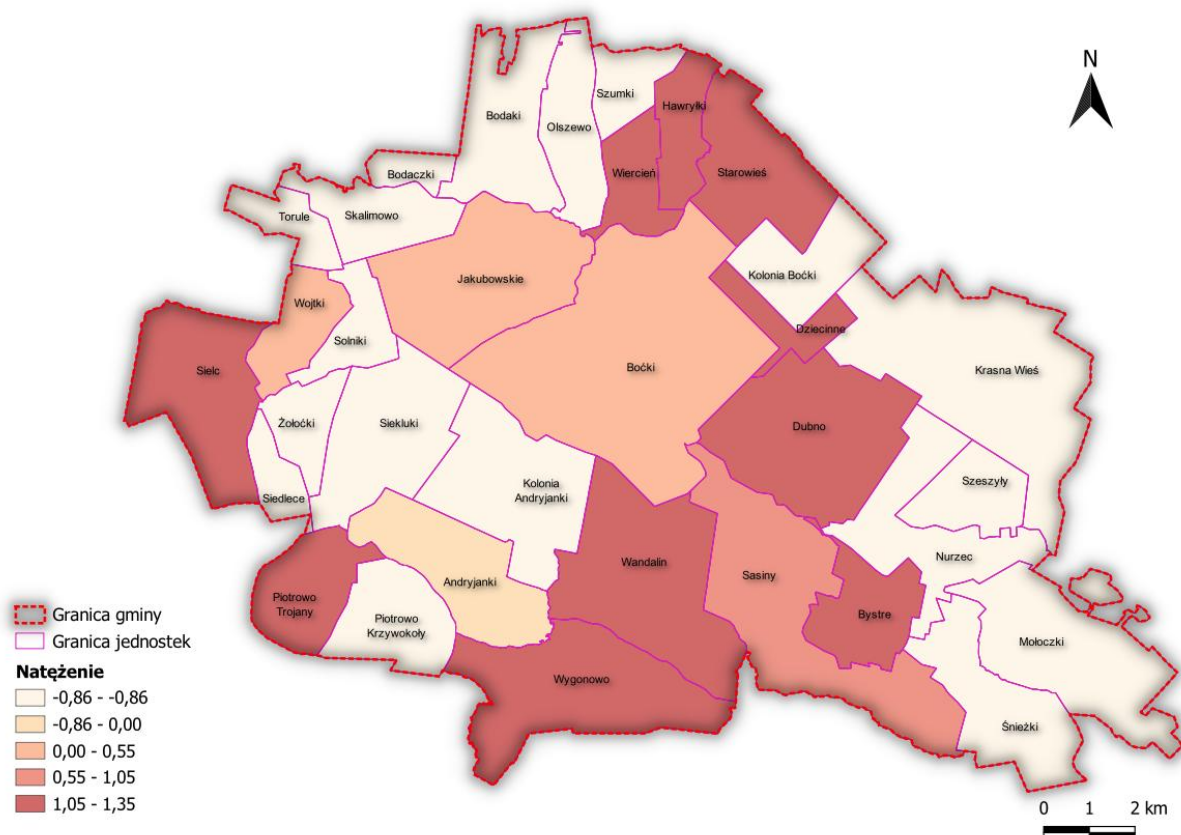
Źródło: opracowanie własne

Pod względem struktury wieku osób bezrobotnych, analizie poddano liczbę osób pozostających bez pracy w wieku poniżej 30 roku życia. Osoby do 30 roku życia, przede wszystkim z racji wieku, nie mogą wykazać się posiadaniem bogatego doświadczenia zawodowego, stąd też osobom młodym wchodzącym na rynek pracy trudniej jest rozpocząć karierę zawodową. Dodatkowo wielu młodych, pozostających bez zatrudnienia nie posiada kwalifikacji zawodowych, wymaganych na rynku pracy.

Analiza danych statystycznych wskazuje, że w gminie Boćki w 2023 roku osoby bezrobotne do 30 roku życia, to grupa licząca 17 osób co stanowi 32,7% ogółu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Podlaskim osób. Wśród nich 47% to kobiety, a 53% mężczyźni.

Wskaźnikiem analizowanym w ramach zjawiska bezrobocia jest liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce. Najwyższy udział młodych bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem przekraczający 50% osób bezrobotnych odnotowano w 14 jednostkach, spośród których w 10 jednostkach liczba osób poniżej 30 roku życia stanowi 100% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Jednostki te to Bystre, Dubno, Dziecinne, Hawryłki, Piotrowo – Trojany, Sielc, Starowieś, Wandalin, Wiercień oraz Wygonowo. Natomiast (wyłączając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych) w jednostkach Bodaki, Śnieżki oraz Torule nie stwierdza się występowania osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia.

Rysunek 14 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia

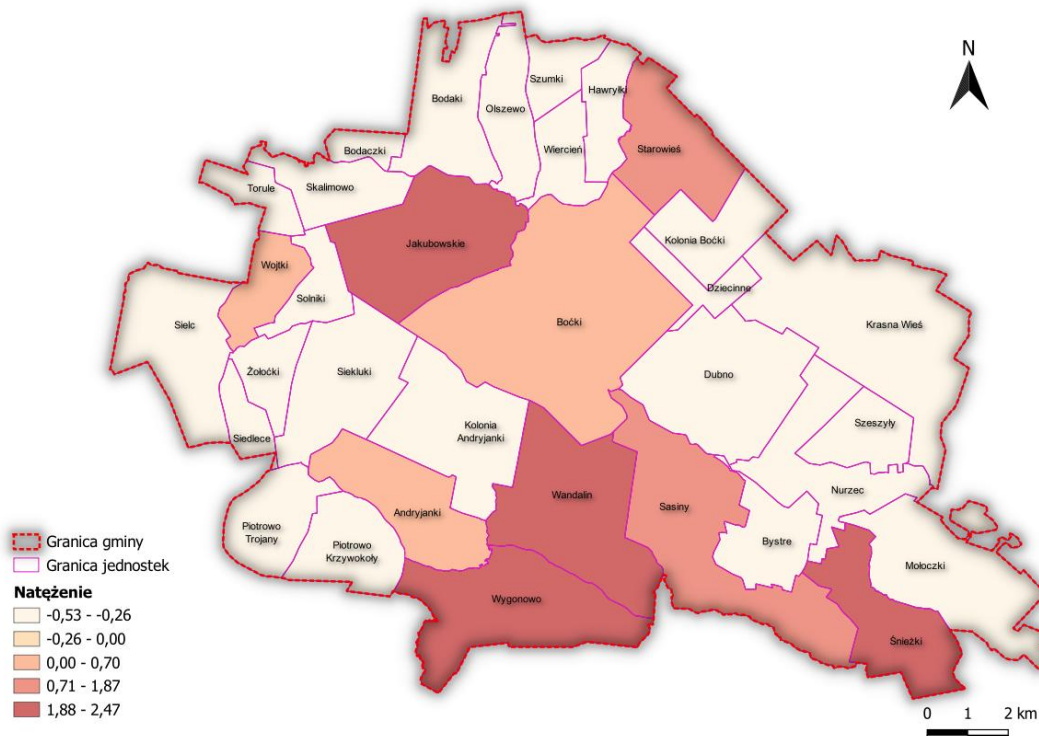

Źródło: opracowanie własne

Jedną z przyczyn bezrobocia jest brak kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy w zawodzie. Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy², przez osobę bezrobotną bez kwalifikacji zawodowych, rozumie się bezrobotnego nieposiadającego kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Sytuacja ta dotyczy zarówno osób, które mają doświadczenie zawodowe, ale nie mają odpowiedniego dokumentu potwierdzającego posiadanie umiejętności i kwalifikacji, jak również sytuację gdy posiadane przez daną osobę kwalifikacje formalne mogły ulec dezaktualizacji na skutek dłuższej przerwy w zatrudnieniu lub zostały utracone, a wykonywanie zawodu bez aktualnych i ważnych uprawnień jest niemożliwe.

Na koniec 2023 r. prawie 33% ogółu bezrobotnych w gminie, stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych. Prawie 60% osób bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji zawodowych to mężczyźni. Zgodnie z danymi PUP, w gminie Boćki w dziewięciu jednostkach odnotowano występowanie osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. W przypadku czterech jednostek osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych stanowią 100% ogółu bezrobotnych w gminie. Są to jednostki Jakubowskie, Śnieżki, Wandalin oraz Wygonowo. Wyłączając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych, jednostkami w których nie występują osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, to Bodaki, Bystre, Dubno, Dziecinne, Hawryłki, Piotrowo – Trojany, Sielc, Torule oraz Wiercień. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w przypadku dwóch jednostek, tj. Wandalin oraz Wygonowo, osoby bez kwalifikacji zawodowych to jednocześnie osoby bezrobotne poniżej 30 roku życia.

Rysunek 15 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

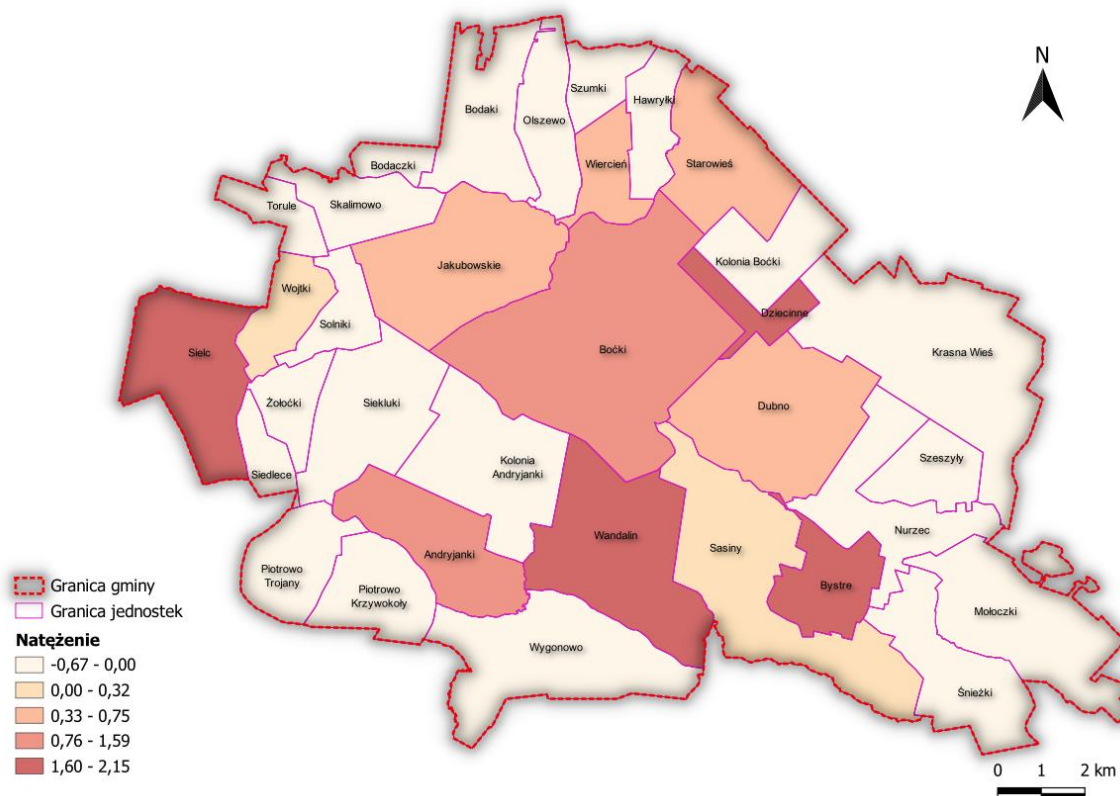
Źródło: opracowanie własne

² Art. 2 ust. 1 pkt 6) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2023.0.735 t.j.)

Ważnym zjawiskiem z punktu widzenia negatywnych czynników społecznych jest bezrobocie, w szczególności bezrobocie długotrwałe. Długotrwałe bezrobotnych zalicza się do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, co oznacza, że mogą mieć oni większe niż przeciętne trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 5, za osobę długotrwałe bezrobotną uznaje bezrobotnego zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy łącznie przez ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Najistotniejszym problemem osób długotrwałe bezrobotnych jest postępująca dewaluacja kompetencji i kwalifikacji oraz dezaktualizacja wiedzy. Tym samym „wartość” takiego pracownika na rynku maleje, tym samym pracodawcy są zainteresowani zatrudnianiem np. osób młodych.

W 2023 r. w gminie Boćki osoby długotrwałe bezrobotne stanowiły 50% ogółu osób bezrobotnych, w tym prawie 54% to bezrobotni mężczyźni. W 9 jednostkach liczba osób długotrwałe bezrobotnych wynosiła powyżej 50% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Najwyższe wartości wskaźnika liczby zarejestrowanych długotrwałe bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem odnotowano w jednostkach Bystre, Dziecinne, Sielc oraz Wandalin. We wszystkich tych jednostkach osobami długotrwałe bezrobotnymi były osoby poniżej 30 roku życia. Jednocześnie w jednostce Wandalin zdiagnozowane osoby długotrwałe bezrobotne są jednocześnie osobami bez kwalifikacji zawodowych. Nie włączając jednostek, w których nie ma osób bezrobotnych, w 6 jednostkach (Bodaki, Hawryłki, Piotrowo – Trojany, Snieżki, Torule oraz Wygonowo) nie odnotowano kryzysu związanego z występowaniem długotrwałego bezrobocia.

Rysunek 16 Liczba zarejestrowanych długotrwałe bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze BEZROBOCIE

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania

Jednostka analityczna	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem
Andryjanki	-0,11	-0,12	0,47	1,21
Andryjanki Kolonia	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Kolonia Boćki	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Bodaczki	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Bodaki	-0,03	-0,86	-0,53	-0,67
Bystre	-0,05	1,35	-0,53	2,15
Dubno	0,05	1,35	-0,53	0,74
Dziecinne	0,91	1,35	-0,53	2,15
Hawryłki	0,01	1,35	-0,53	-0,67
Jakubowskie	-0,20	0,25	2,47	0,74
Krasna Wieś	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Mołoczki	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Nurzec	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Olszewo	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Piotrowo - Krzywokoły	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Piotrowo - Trojany	0,23	1,35	-0,53	-0,67
Sasiny	5,19	1,04	0,76	0,13
Siedlece	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Siekluki	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Sielc	-0,31	1,35	-0,53	2,15

Skalimowo	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Solniki	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Starowieś	0,06	1,35	0,97	0,74
Szeszyły	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Szumki	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Śnieżki	0,46	-0,86	2,47	-0,67
Torule	0,23	-0,86	-0,53	-0,67
Wandalin	0,10	1,35	2,47	2,15
Wiercień	0,30	1,35	-0,53	0,74
Wojtki	0,91	0,25	0,22	0,03
Wygonowo	-0,26	1,35	2,47	-0,67
Żołócki	-0,50	-0,86	-0,53	-0,67
Boćki	0,05	0,47	0,37	1,16

Źródło: opracowanie własne

POMOC SPOŁECZNA

W 2023 r. według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boćkach, ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Boćki korzystało 190 osób. Ponad 60% beneficjentów GOPS to mężczyźni. Ponad 23% osób korzystających z pomocy społecznej mieszka w miejscowości Boćki. Ponadto najwięcej osób korzystających z GOPS mieszkało w miejscowościach Andryjanki (10,53%) oraz Sielc (8,95%). Jednostkami, w których nie stwierdza się występowania osób otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej Andryjanki Kolonia, Hawryłki, Piotrowo – Trojany, Siedlece, Szeszyły oraz Szumki.

Tabela 34 Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z uwzględnieniem płci

Gmina Boćki	Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z uwzględnieniem płci w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach w Gminie Boćki w roku 2023			
	Jednostka analityczna	ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Andryjanki		10,53%	12,00%	9,57%
Andryjanki Kolonia		0,00%	0,00%	0,00%
Boćki		23,68%	28,00%	20,87%
Kolonia Boćki		0,53%	0,00%	0,87%
Bodaczki		4,21%	1,33%	6,09%
Bodaki		2,63%	4,00%	1,74%
Bystre		0,53%	1,33%	0,00%
Dubno		3,16%	2,67%	3,48%
Dziecinne		1,58%	0,00%	2,61%
Hawryłki		0,00%	0,00%	0,00%
Jakubowskie		0,53%	0,00%	0,87%
Krasna Wieś		1,05%	0,00%	1,74%
Mołoczki		0,53%	0,00%	0,87%
Nurzec		0,53%	0,00%	0,87%
Olszewo		4,21%	4,00%	4,35%
Piotrowo - Krzywokoły		2,63%	4,00%	1,74%
Piotrowo - Trojany		0,00%	0,00%	0,00%
Sasiny		1,58%	1,33%	1,74%
Siedlece		0,00%	0,00%	0,00%
Siekłuki		7,37%	12,00%	4,35%
Sielc		8,95%	8,00%	9,57%
Skalimowo		1,05%	1,33%	0,87%
Solniki		2,63%	2,67%	2,61%
Starowieś		3,68%	2,67%	4,35%
Szeszyły		0,00%	0,00%	0,00%
Szumki		0,00%	0,00%	0,00%
Śnieżki		0,53%	0,00%	0,87%
Torule		3,68%	1,33%	5,22%
Wandalin		3,68%	4,00%	3,48%
Wiercień		4,21%	2,67%	5,22%
Wojtki		0,53%	1,33%	0,00%
Wygonowo		3,16%	4,00%	2,61%
Żołoćki		2,63%	1,33%	3,48%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

Struktura i liczba osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej pozwalają zidentyfikować obszary, w których nawarstwia się zjawisko uzależnienia mieszkańców od środków pomocy społecznej. Stąd też obszarem poddanym analizie były zagadnienia związane z zapotrzebowaniem mieszkańców na pomoc społeczną ze względu m.in. na poziom ubóstwa czy wykluczenie społeczne. W ramach zjawiska poddano analizie:

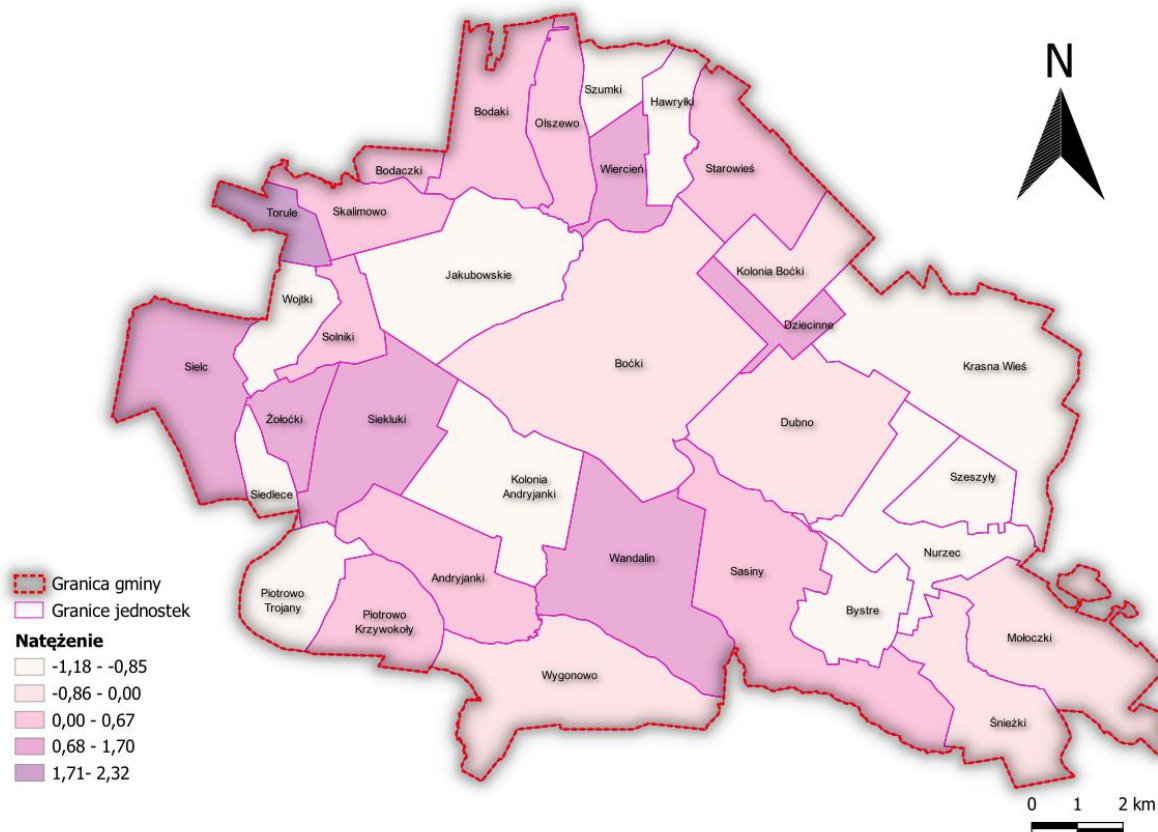
- liczbę osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób pow. 65 r.ż. w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy,
- liczbę przyznanych świadczeń ogółem w stosunku w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce,
- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy,
- liczbę dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy,
- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy,
- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy.

Podstawowym wskaźnikiem obrazującym poziom natężenia problemów społecznych jest liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boćkach. Uznano, iż wskaźnik ten może mówić o złej sytuacji społecznej w rodzinach mieszkających na terenie gminy, w tym także może obrazować problem związany z marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz generowaniem skali problemów społecznych lokalnej społeczności.

Wartość referencyjna wskaźnika liczby osób korzystającej ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej na 100 mieszkańców danej jednostki dla gminy Boćki, w 2023 r. wynosiła 5,12. Została ona przekroczona w 16 analizowanych jednostkach.

Najwyższe odchylenia od średniej, świadczące o dużym uzależnieniu od środków pomocy społecznej odnotowano w jednostce Torule. Jednocześnie wysoki wskaźnik osób pobierających zasiłki notuje się w Dziecinnych, Wandalinie, Sieklukach, Żołoćkach, Sielcu oraz Wiercieniu. Najniższe wartości (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występują w jednostce Jakubowskie.

Rysunek 17 Liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej

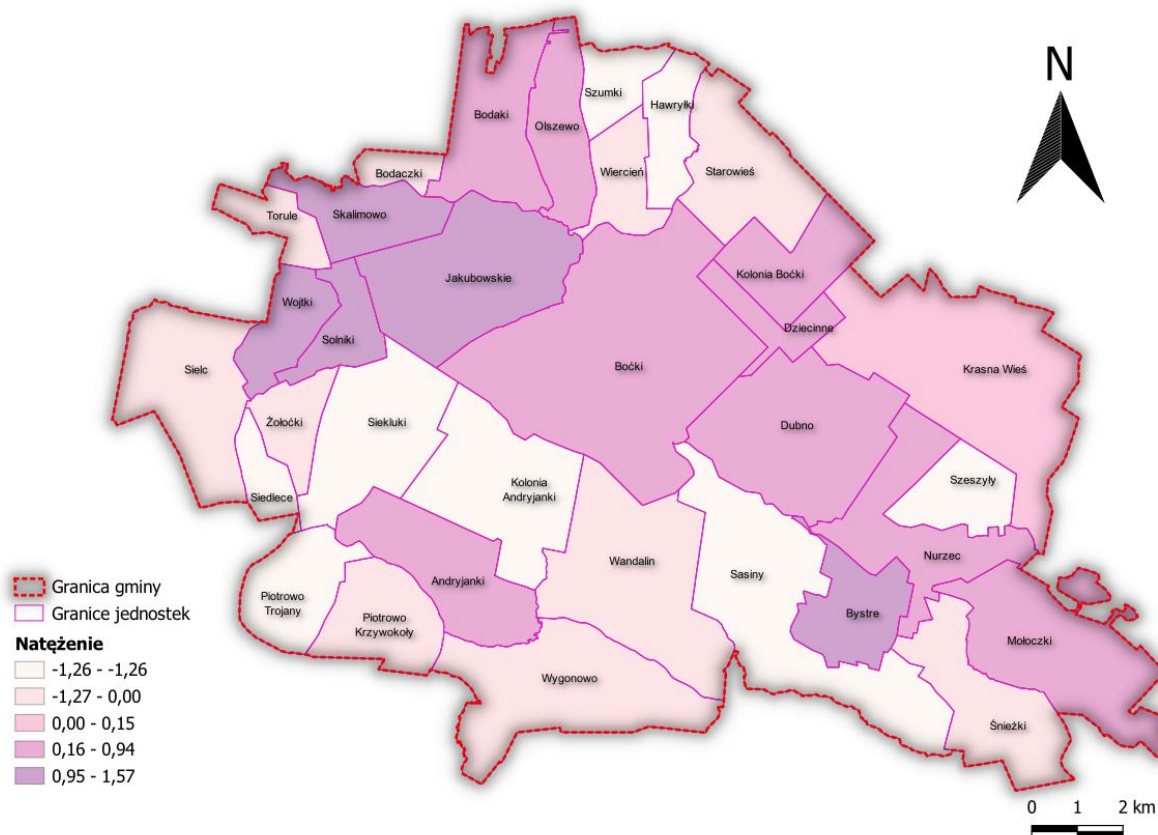

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

W gminie Boćki w 2023 r. łączna podstawa przyznawania świadczeń wyniosła 311 przypadków. Najczęstszą podstawą przyznawania świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo (113 przypadków), co stanowi ponad 36% wszystkich przyznawanych świadczeń. W dalszych kolejnościach są niepełnosprawność (21,5%), bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba (po 11,58%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (9,32%), potrzeba ochrony macierzyństwa (7,07%), alkoholizm (4,5%) oraz bezdomność (2,57%). W 2023 r. nie odnotowano ani jednego przypadku pobierania świadczenia z pomocy społecznej z tytułu narkomanii oraz przemocy w rodzinie.

Najwyższe wartości wskaźnika liczby przyznanych świadczeń ogółem w stosunku w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy społecznej w danej jednostkach Bystre, Jakubowskie, Skalimowo, Sasiny oraz Wojtki. Natomiast najniższe wartości (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występują w jednostkach Wiercień, Złoćki oraz Wandalin.

Rysunek 18 Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej ogółem

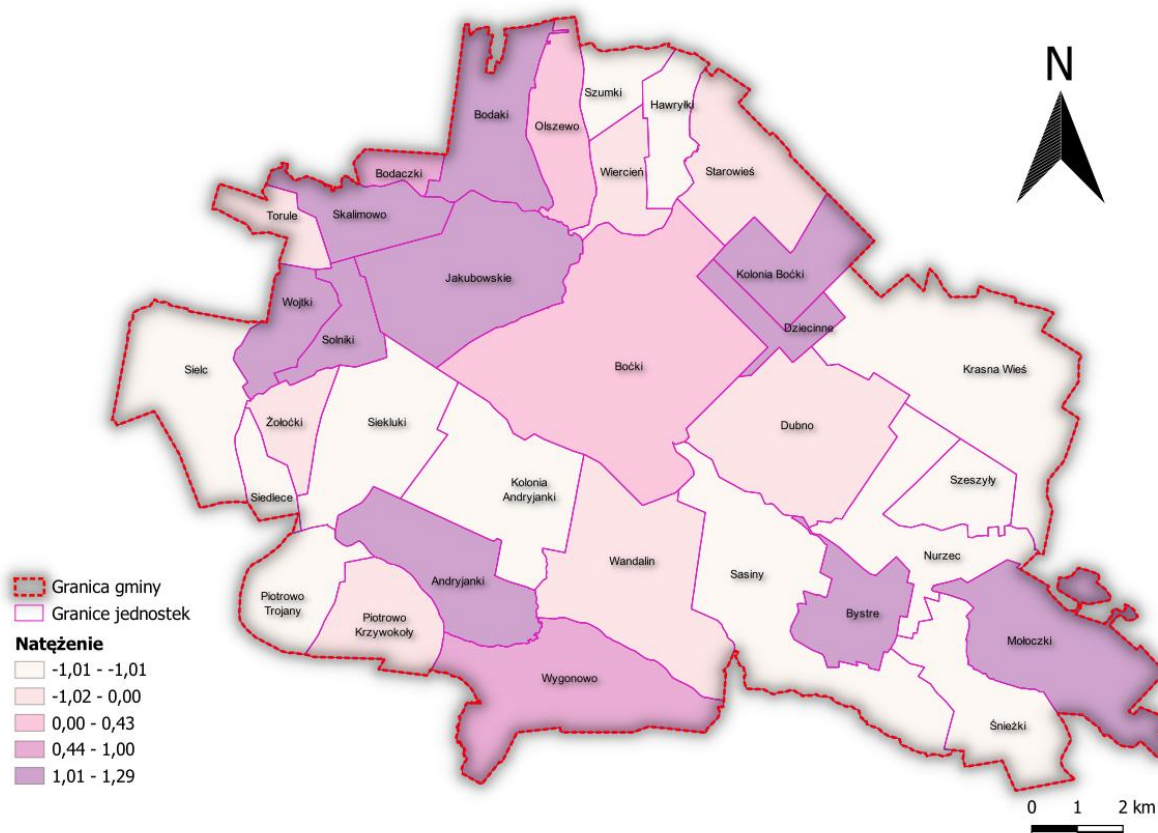

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

Jak zostało już wcześniej wspomniane, ubóstwo jest najczęstszą przyczyną przyznawania świadczeń pomocy społecznej w gminie Boćki. Najogólniej mówiąc ubóstwo, to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Odnosi się ono do osób, rodzin lub grup osób, których środki materialne, socjalne i kulturalne, są ograniczone w takim stopniu, że ich poziom życia obniża się poza akceptowane minimum.

Wartość referencyjna podstawy przyznawania świadczeń w tytułu ubóstwa wynosząca 44,05 została przekroczona w 14 analizowanych jednostkach. Najwyższe wartości wskaźnika odbiegające od wartości referencyjnej, w których wyłączną podstawą korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo odnotowano w 10 jednostkach. Są to Bodaki, Skalimowo, Wojtki, Solniki, Jakubowskie, Kolonia Boćki, Dziecinne, Andryjanki, Bystre oraz Mołoczki. Najniższe wartości (wyluczając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występują w jednostkach Krasna Wieś, Nurzec, Sasiny, Siekluki, Sielc oraz Śnieżki.

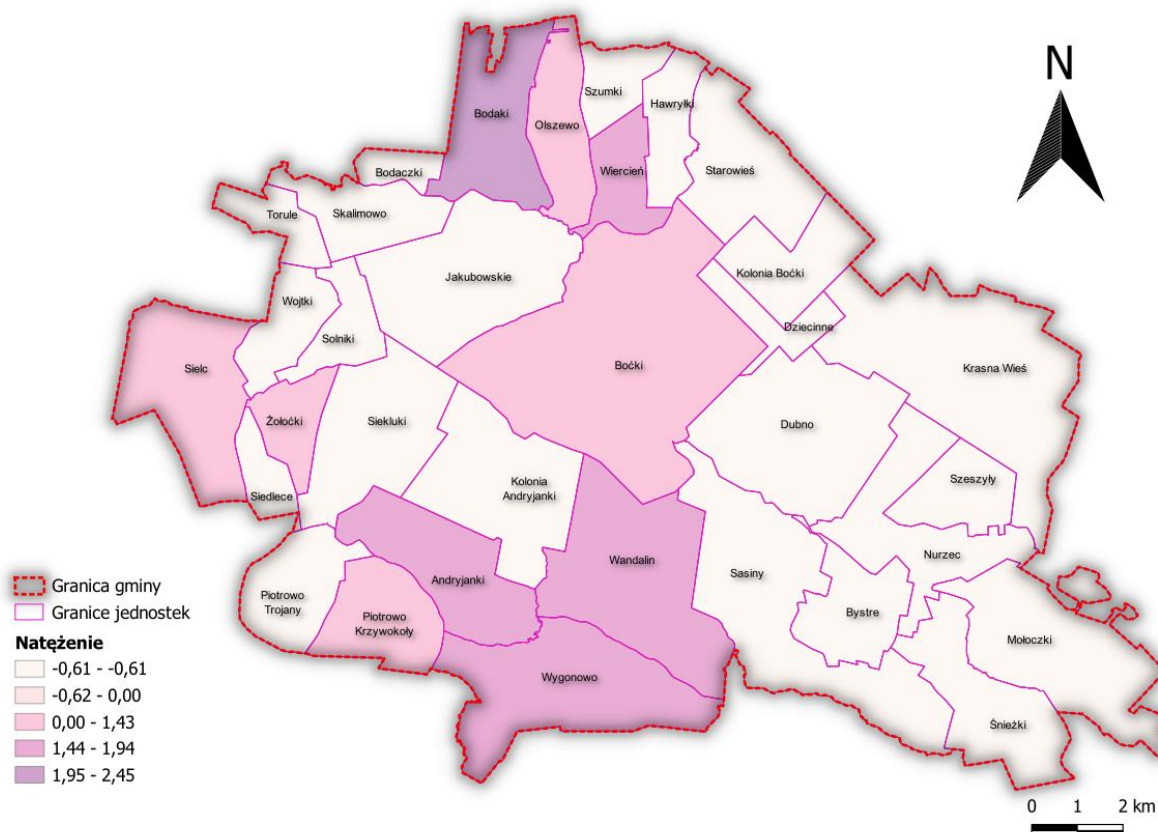
Rysunek 19 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

Kolejnym wskaźnikiem poddanym analizie jest liczba osób do 17 roku życia korzystających z dożywiania w odniesieniu do 100 osób korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce. Liczba sołectw, w których zamieszkują dzieci i młodzież korzystająca z dożywiania wynosi 10. Oznacza to, że w 23 jednostkach nie odnotowano zjawiska ubóstwa żywnościowego dzieci i młodzieży. Zdecydowano poddać analizie w/w zjawisko, ponieważ prezentuje ono skalę problemów finansowych, występujący w rodzinach, w których wychowują się dzieci. Z dożywiania korzystają dzieci mieszkające w Bodakach, Olszewie, Wiercieniu, Sielcu, Złoćkach, Boćkach, Piotrowie – Krzywokoły, Andryjankach, Wandalinie oraz Wygonowie.

Rysunek 20 Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, w ramach analizy sfery społecznej analizie należy poddać wysoką liczbę mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 1062, ze zm.), za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Natomiast z zakresem dostępności wskazanym w Programie rządowym Dostępność Plus 2018-2025³, „dostępność dotyczy nas wszystkich, ale w codziennym życiu jej brak jest dostrzegany głównie przez osoby o szczególnych potrzebach, w tym indywidualnych, wynikających z braku pełnej sprawności”. Dostępność dotyczy w szczególności następujących grup: osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się, osoby niewidome i słabowidzące, osoby z niepełnosprawnością słuchu, osoby głuchoniewidome, osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną, osoby starsze i osłabione chorobami, kobiety w ciąży, osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego), osoby o nietypowym

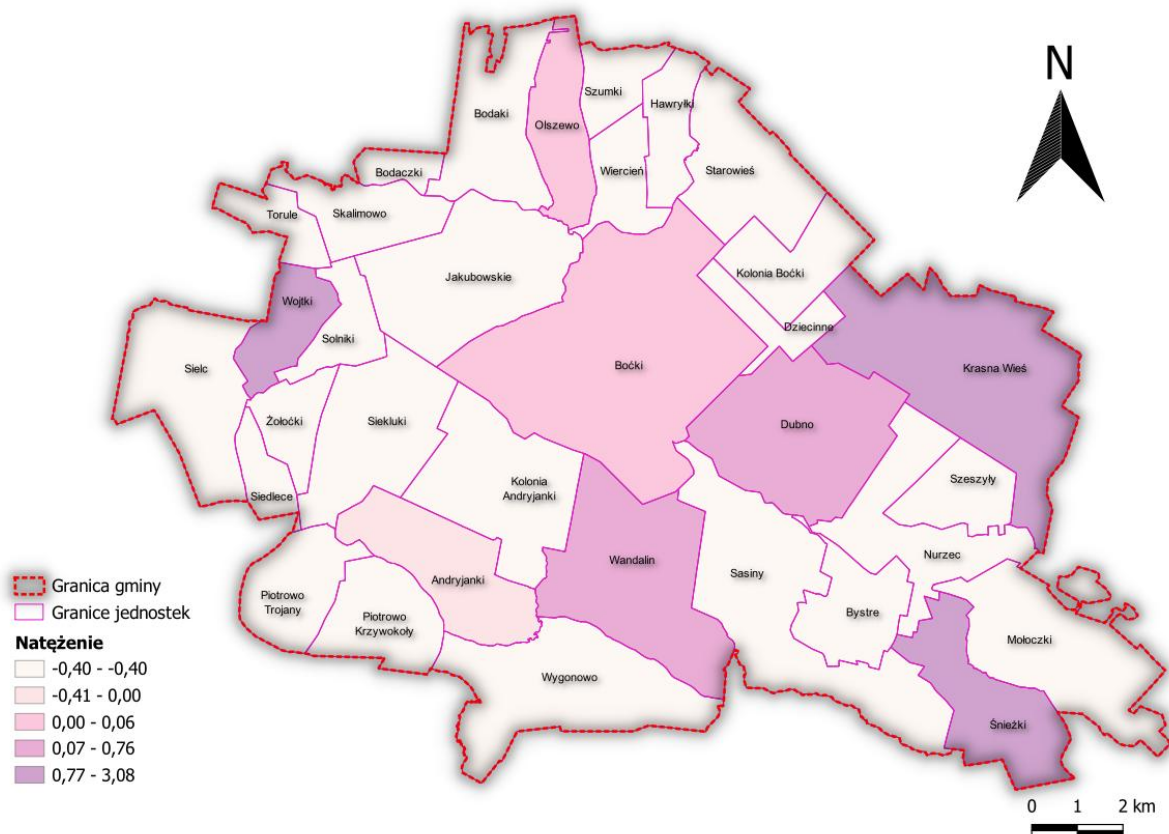
³ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/62311/Program_Dostepnosc_Plus.pdf

wzroście (w tym również dzieci) oraz osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem. Analizując pod tym kątem gminę Boćki uznano, że osoby ze szczególnymi potrzebami w gminie są to osoby powyżej 65 roku życia oraz osoby korzystające ze wsparcia środowiskowej pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.

Analiza osób powyżej 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców została zaprezentowana w ramach analizy sytuacji demograficznej w gminie.

Natomiast wśród osób korzystających z pomocy społecznej ponad 11% z nich są to osoby powyżej 65 roku życia. Osoby pow. 65 roku życia korzystające ze środków pomocy społecznej w 2023 r. zamieszkiwały 8 jednostek. W przypadku dwóch z nich, tj. Krasna Wieś, Wojtki oraz Śnieżki, były to jedyne osoby korzystające z pomocy społecznej.

Rysunek 21 Liczba osób powyżej 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

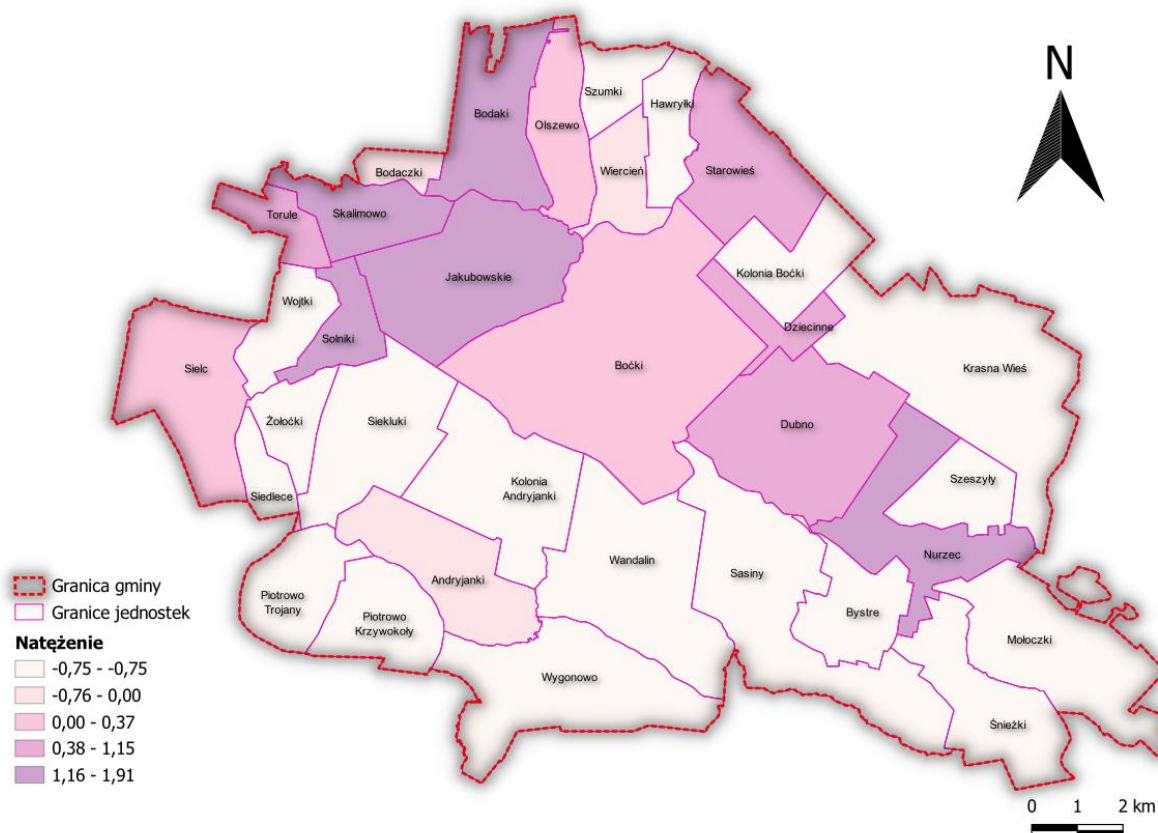
Kolejnym zjawiskiem poddanym badaniu jest liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. Niepełnosprawność lub przewlekła choroba, obok pobierania nauki, jest jedną z częstszych przyczyn bierności zawodowej, dotyczy to głównie osób samotnie gospodarujących.

W 2023 r. z tytułu niepełnosprawności ze środków pomocy społecznej korzystało 67 osób mieszkających w 15 jednostkach. Największe wartości wskaźnika odsetka osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do 100 osób korzystających z pomocy społecznej, w 2023 r. odnotowano w jednostkach Bodaki, Jakubowskie, Skalmowo, Sólki oraz Nurzec.

Brak osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występuje w 11 jednostkach.

Rysunek 22 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności

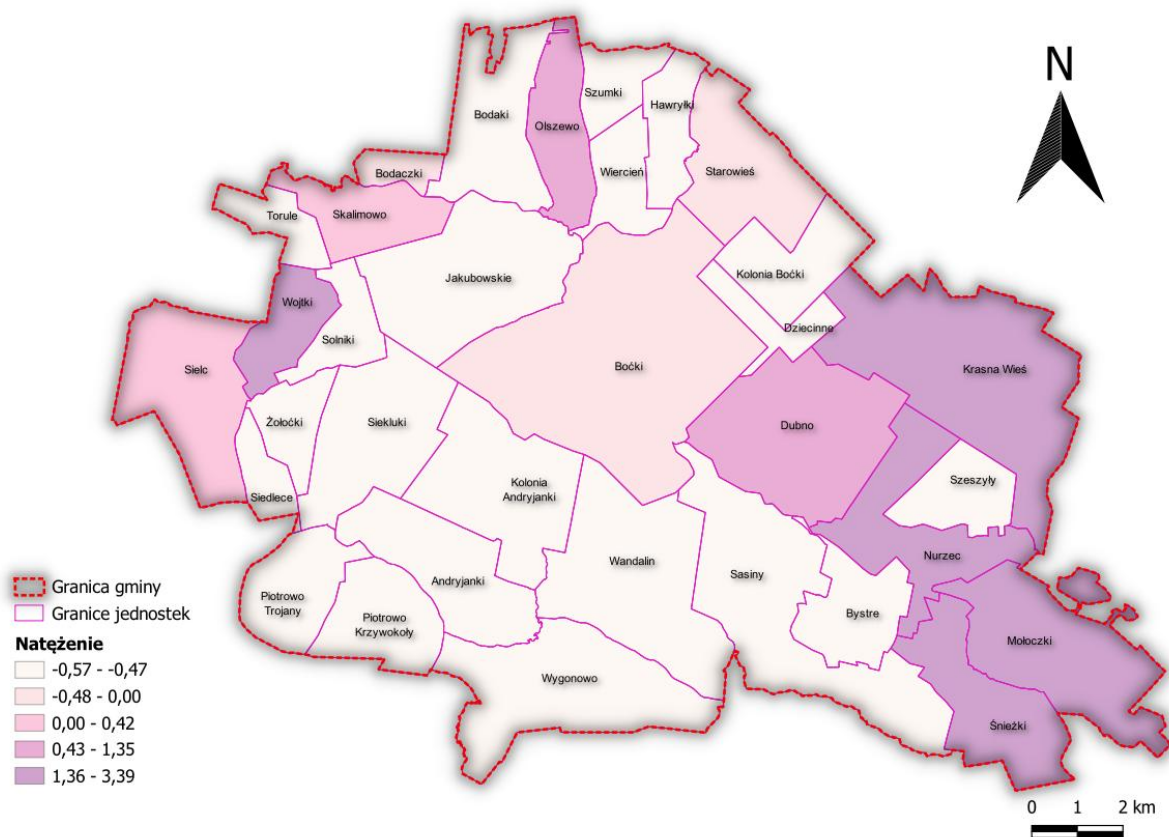

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

Długotrwała i ciężka choroba powoduje wzrost kosztów utrzymania na skutek konieczności stosowania leków, których koszt stanowi znaczny uszczerbek w budżecie domowym, kosztów dojazdów do placówek zdrowia czy też zabiegów medyczno – rehabilitacyjnych.

W 2023 roku, w gminie Boćki ponad 21% świadczeń przyznawanych było z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby. Z pomocy tej skorzystało 36 osób mieszkających w 13 jednostkach. Wartość referencyjna wskaźnika liczby osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy wyniosła 28,83. Najwyższe odchylenia od wartości referencyjnej odnotowuje się w jednostkach Wojtki, Krasna Wieś, Nurzec, Mołoczki oraz Snieżki. Wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej, w 14 jednostkach nie występują osoby pobierające świadczenie z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Rysunek 23 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Boćkach

Tabela 35 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze POMOC SPOŁECZNA

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Jednostka analityczna	Liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Odsetek osób pow. 65 r.ż. w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy	Liczba przyznanych świadczeń ogółem w stosunku w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 korzystających z pomocy
Andryjanki	0,67	-0,22	0,53	1,29	-0,35	-0,47
Andryjanki Kolonia	-1,18	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57
Kolonia Boćki	-0,57	-0,40	0,63	1,29	-0,75	-0,57
Bodaczki	0,45	-0,40	-0,08	1,00	-0,08	-0,32
Bodaki	0,34	-0,40	0,63	1,29	1,91	-0,57
Bystre	-0,85	-0,40	1,57	1,29	-0,75	-0,57
Dubno	-0,20	0,76	0,94	-0,63	1,03	1,08
Dziecinne	1,70	-0,40	0,94	1,29	1,03	-0,57
Hawryłki	-1,18	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57
Jakubowskie	-1,07	-0,40	1,57	1,29	1,91	-0,57
Krasna Wieś	-0,86	3,08	0,16	-1,01	-0,75	2,40
Mołoczki	-0,74	-0,40	0,63	1,29	-0,75	1,41
Nurzec	-0,92	-0,40	0,63	-1,01	1,91	1,41
Olszewo	0,34	0,04	0,75	0,43	0,25	1,16
Piotrowo - Krzywo-koły	0,47	-0,40	-0,51	-0,55	-0,75	-0,57
Piotrowo - Trojany	-1,18	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57
Sasiny	0,59	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57
Siedlece	-1,18	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57
Siekluki	1,40	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57

Sielc	1,02	-0,40	-0,04	-1,01	0,19	0,13
Skalimowo	0,36	-0,40	1,57	1,29	1,91	0,42
Solniki	0,65	-0,40	1,57	1,29	1,91	-0,57
Starowieś	0,18	-0,40	-0,05	-0,35	0,77	-0,29
Szeszyły	-1,18	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57
Szumki	-1,18	-0,40	-1,26	-1,01	-0,75	-0,57
Śnieżki	-0,74	3,08	-0,32	-1,01	-0,75	1,41
Torule	2,32	-0,40	-0,32	-0,68	1,15	-0,57
Wandalin	1,55	0,10	-0,86	-0,35	-0,75	-0,57
Wiercień	1,01	-0,40	-0,91	-0,43	-0,42	-0,57
Wojtki	-0,90	3,08	1,57	1,29	-0,75	3,39
Wygonowo	-0,19	-0,40	-0,47	0,91	-0,75	-0,57
Żołócki	1,44	-0,40	-0,88	-0,55	-0,75	-0,57
Boćki	-0,36	0,06	0,82	0,42	0,37	-0,31

Źródło: Opracowanie własne

Bezpieczeństwo

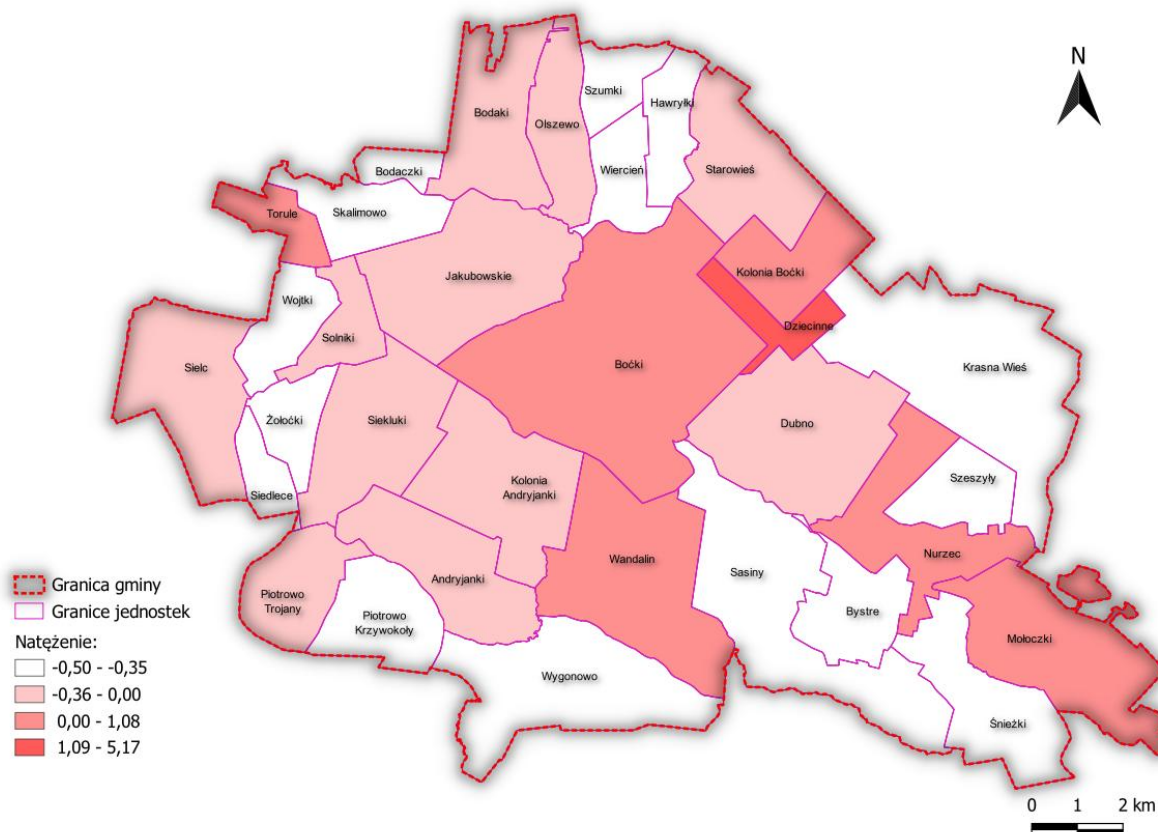
Na potrzeby analizy uwarunkowań społecznych pozyskano dane o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Boćki. Według danych przekazanych przez Komisariat Policji w Boćkach w 2023 r. na terenie gminy popełniono łącznie 180 przestępstw. Na terenie gminy dominują przestępstwa i wykroczenia, które stanowią ponad 73% wszystkich popełnionych czynów karalnych. Na potrzeby analizy wskaźnikowej, wykorzystano dane dotyczące liczby zgłoszonych interwencji porządku publicznego (26), liczby wykroczeń i przestępstw (131), liczby kradzieży oraz naruszeń nietykalności osobistej (9), liczby zdarzeń niszczenia mienia (3) oraz liczby interwencji policji odnoszących się do przemocy domowej (11). Analiza odnosiła się również do weryfikacji liczby wykroczeń dotyczących nielegalnego spalania odpadów, jednak wskazuje, że w 2023 r. nie stwierdzono w gminie wykroczeń w tym zakresie.

Dodatkowo w gminie w 2023 r. liczba osób, którym założono "Niebieską kartę" wyniosła 13 i dotyczyła mieszkańców 8 jednostek. Stosunkowo wysoka liczba zarejestrowanych „Niebieskich kart” świadczy o występowaniu problemu przemocy w rodzinach, które wymagają wsparcia w zakresie ochrony życia i zdrowia.

Z uwagi na fakt, iż często w danej jednostce występuje po jednym zdarzeniu, w celu anonimizacji danych, posłużono się wskaźnikiem sumarycznym wszystkich popełnionych wykroczeń i przestępstw, tj. liczby zgłoszonych interwencji porządku publicznego, liczby wykroczeń i przestępstw, liczby kradzieży oraz naruszeń nietykalności osobistej, liczby zdarzeń niszczenia mienia oraz liczby interwencji policji odnoszących się do przemocy domowej. Występowanie zjawiska przestępczości świadczy o niskim stanie bezpieczeństwa publicznego w jednostce i obrazuje jej degradację pod kątem społecznym.

Średnia wartość wskaźnika liczby przestępstw i wykroczeń w gminie Boćki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2023 r. wyniosła 4,78. Przestępstwa zostały odnotowane w 21 analizowanych jednostkach. Oznacza, że w 12 sołectwach nie odnotowano występowania tego zjawiska. Spośród 21 analizowanych jednostek, wartości referencyjne zostały przekroczone w 7 jednostkach. Najwyższy odsetek popełnianych przestępstw i wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców występuje w miejscowości Dziecinne, w której natężenie popełnianych przestępstw jest ponad 10-krotnie wyższe niż średnia w gminie. Dodatkowo jednostkami o największym natężeniu popełnianych przestępstw są Mołoczki, Wandalin, Kolonia Boćki, Torule, Nurzec oraz Boćki. W miejscowości Boćki występuje najwyższy odsetek popełnianych przestępstw, wynoszący w 2023 r. ponad 46% ogólnej liczby popełnionych przestępstw w gminie.

Rysunek 24 Natężenie interwencji policji w gminie w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze BEZPIECZEŃSTWO

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Jednostka analityczna	Liczba interwencji policji w danej jednostce w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Odsetek wydanych "Niebieskich Kart"
Andryjanki	-0,08	15,38%
Andryjanki Kolonia	-0,22	0,00%
Kolonia Boćki	0,60	0,00%
Bodaczki	-0,50	0,00%
Bodaki	-0,23	7,69%
Bystre	-0,35	15,38%
Dubno	-0,06	0,00%
Dziedzinne	5,17	0,00%
Hawryłki	-0,50	0,00%
Jakubowskie	-0,26	0,00%
Krasna Wieś	-0,50	0,00%
Mołoczki	1,08	7,69%
Nurzec	0,21	0,00%
Olszewo	-0,07	7,69%
Piotrowo - Krzywokoły	-0,50	0,00%
Piotrowo - Trojany	-0,12	0,00%

Sasiny	-0,50	0,00%
Siedlece	-0,50	0,00%
Siekluki	-0,17	0,00%
Sielc	-0,15	15,38%
Skalimowo	-0,50	0,00%
Solniki	0,00	0,00%
Starowieś	-0,15	0,00%
Szeszyły	-0,50	0,00%
Szumki	-0,50	0,00%
Śnieżki	-0,50	0,00%
Torule	0,41	0,00%
Wandalin	0,92	7,69%
Wiercień	-0,38	0,00%
Wojtki	-0,50	0,00%
Wygonowo	-0,35	0,00%
Żołoćki	-0,50	0,00%
Boćki	0,19	23,08%

Źródło: Opracowanie własne

OŚWIATA I WYCHOWANIE

O poziomie edukacji świadczą m.in. wyniki egzaminów końcowych oraz umiejętności zdobyte przez uczniów. Na poniższych rycinach zaprezentowano wyniki egzaminu ósmoklasisty na przestrzeni ostatnich 5 lat, tj. 2019 - 2023, zestawiające średnie wyniki uczniów z gminy ze średnią powiatu i średnią województwa. Ich analiza wskazuje, że średnia gminna wyników egzaminów z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego zdecydowanie odbiega od średniej powiatowej i średniej wojewódzkiej. Zdecydowanie najniższe wyniki uczniowie osiągnęli w 2021 r., czyli roku, w którym w Polsce panowała pandemia koronawirusa oraz obowiązywała nauka zdalna. Niemniej jednak w kolejnych latach najslabiej wypadają egzaminy z matematyki, gdzie wartości dla gminy były o niższe o ponad 20% w 2022 r. oraz o ponad 17% w roku 2023 niż dla powiatu i województwa.

Tabela 37 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w Gminie Boćki w latach 2019 – 2023

rok	język polski			matematyka			język angielski		
	gmina	powiat	województwo	gmina	powiat	województwo	gmina	powiat	województwo
2019	55,72%	59,00%	60,37%	36,90%	44,97%	45,70%	55,04%	55,19%	57,88%
2020	51,06%	56,22%	57,58%	40,34%	46,88%	46,81%	49,18%	52,73%	53,62%
2021	45,70%	56,00%	57,97%	33,27%	47,15%	47,36%	49,93%	63,45%	65,32%
2022	52,66%	55,82%	57,18%	35,60%	58,12%	58,69%	58,30%	64,88%	66,65%
2023	52,57%	62,49%	62,77%	35,83%	53,43%	53,77%	56,09%	63,81%	65,21%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie cke.gov.pl oraz mapa.wyniki.edu.pl

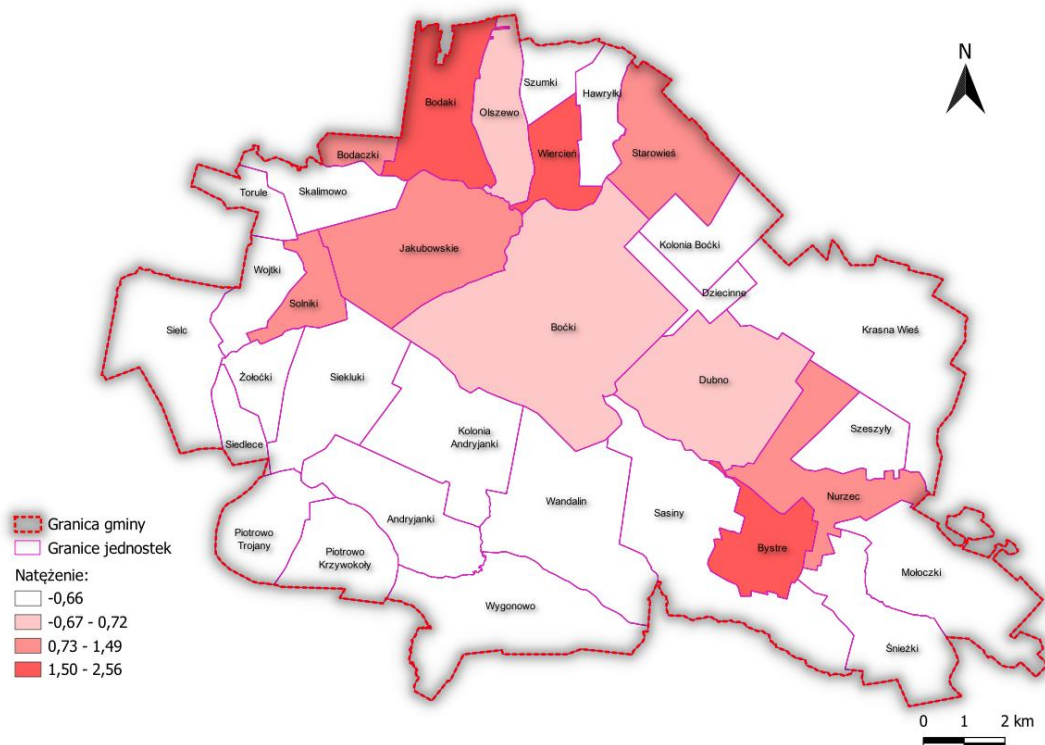
Liczba dzieci w wieku 3 - 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2023 wyniosła 118 osób, przy czym ponad 73% dzieci uczęszczało do placówek przedszkolnych mieszczących się w miejscowości Boćki. Wśród 118 dzieci uczęszczających do przedszkoli, ponad 63% z nich to dzieci mieszkające poza miejscowością Boćki.

jednostek, w których mieszkają dzieci uczęszczające do szkół podstawowych, 11 z nich uzyskało wynik powyżej średniej. Największe wartości, znajdujące się w przedziale 1,5 – 2,56 występują w jednostkach Bystre, Bodaki oraz Wiercień. Ponadto stosunkowo wysokie wartości liczby uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odnotowano w Jakubowskich (1,49), Nurcu (1,35) oraz miejscowości Starowieś (1,35).

Rysunek 26 Liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych w gminie Boćki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Tabela 38 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze OŚWIATA I WYCHOWANIE

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Jednostka analityczna	Liczba uczniów w szkole podstawowej sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	Liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych na 100 uczniów
Andryjanki	-0,44	-0,66
Andryjanki Kolonia	-0,44	-0,66
Kolonia Boćki	-0,44	-0,66
Bodaczki	3,14	0,95
Bodaki	1,05	2,02
Bystre	1,35	2,56
Dubno	-0,44	0,68
Dziedzinne	-0,44	-0,66
Hawryłki	-0,44	-0,66
Jakubowskie	0,15	1,49
Krasna Wieś	-0,44	-0,66
Mołoczki	-0,44	-0,66
Nurzec	-0,44	1,35

Olszewo	2,92	0,35
Piotrowo - Krzywokoły	-0,44	-0,66
Piotrowo - Trojany	-0,44	-0,66
Sasiny	-0,44	-0,66
Siedlece	-0,44	-0,66
Siekluki	-0,44	-0,66
Sielc	-0,44	-0,66
Skalimowo	-0,44	-0,66
Solniki	-0,44	0,95
Starowieś	-0,44	1,35
Szeszyły	-0,44	-0,66
Szumki	-0,44	-0,66
Śnieżki	-0,44	-0,66
Torule	-0,44	-0,66
Wandalin	-0,44	-0,66
Wiercień	2,54	2,02
Wojtki	-0,44	-0,66
Wygonowo	-0,44	-0,66
Żołoćki	-0,44	-0,66
Boćki	0,37	0,72

Źródło: Opracowanie własne

KAPITAŁ SPOŁECZNY

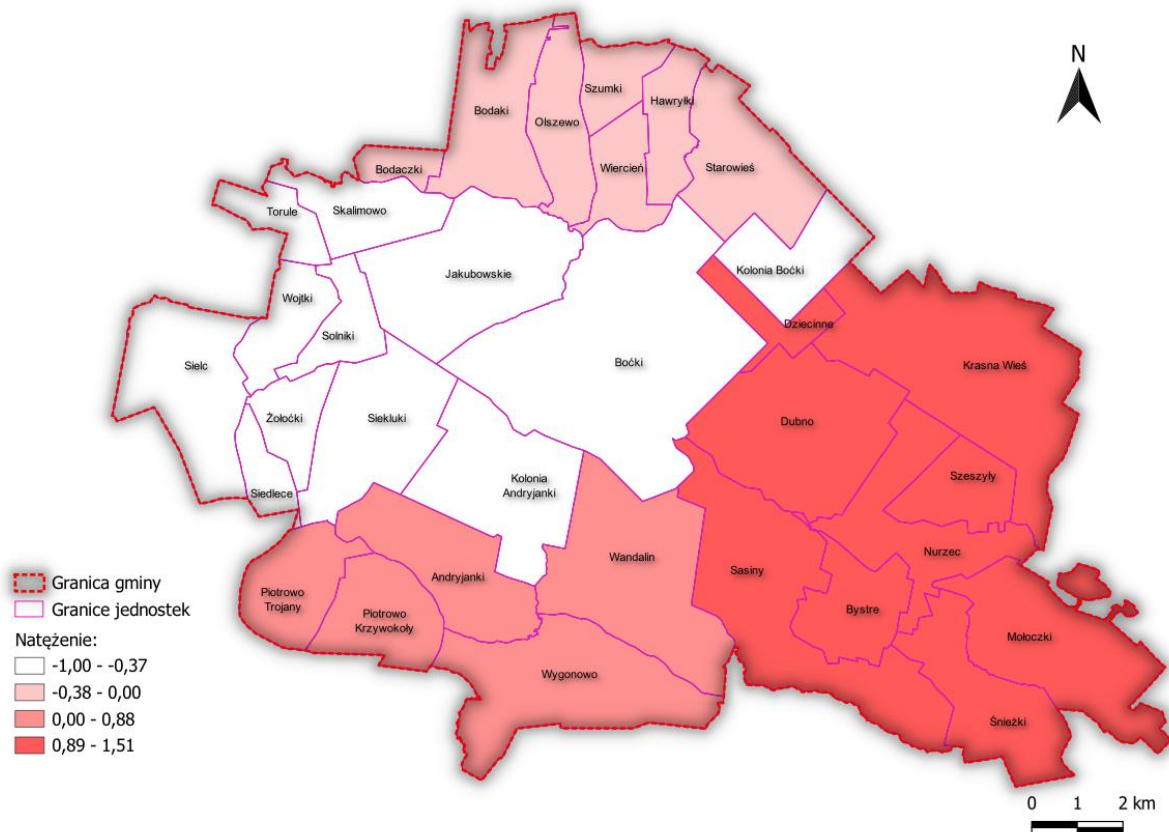
Kapitał społeczny z reguły odnosi się do sfery codziennych interakcji międzyludzkich oraz aktywności społecznej i obywatelskiej. Istotną składową kapitału społecznego jest zaangażowanie, partycypacja oraz zaufanie. W związku z powyższym analizie poddano dwa zagadnienia odnoszące się bezpośrednio do aktywności obywatelskiej, tj. udział w wyborach oraz udział w zebraniach sołeckich. Dodatkowo przeanalizowano liczbę funkcjonujących w gminie organizacji społecznych.

W odniesieniu do zagadnienia frekwencji wyborczej analizie statystycznej poddane zostały wskaźniki dotyczące udziału społeczeństwa w:

- wyborach do Parlamentu Europejskiego w roku 2019,
- wyborach do Sejmu i Senatu w 2019 roku,
- wyborach prezydenckich (I oraz II tura) w roku 2020;
- wyborach do Sejmu i Senatu w roku 2023 oraz udziału w Referendum krajowym w 2023 r.

Średnia wartość frekwencji w wyborach w latach 2019 - 2023 wyniosła 51,89%. Udział w wyborach poniżej średniej odnotowano w 14 jednostkach. Najslabiej na tle całej gminy, w odniesieniu do wartości referencyjnej wypadały jednostki Bystre, Dubno, Dziecinne, Krasna Wieś, Mołoczki, Nurzec, Sasiny, Szeszyły oraz Śnieżki. Natomiast jednostkami o najwyższym wskaźniku udziału w wyborach są Siedlece, Siekluki, Sielc, Solniki, Torule, Wojtki oraz Żołoćki.

Rysunek 27 Średnia wartość frekwencji w wyborach w latach 2019 - 2023

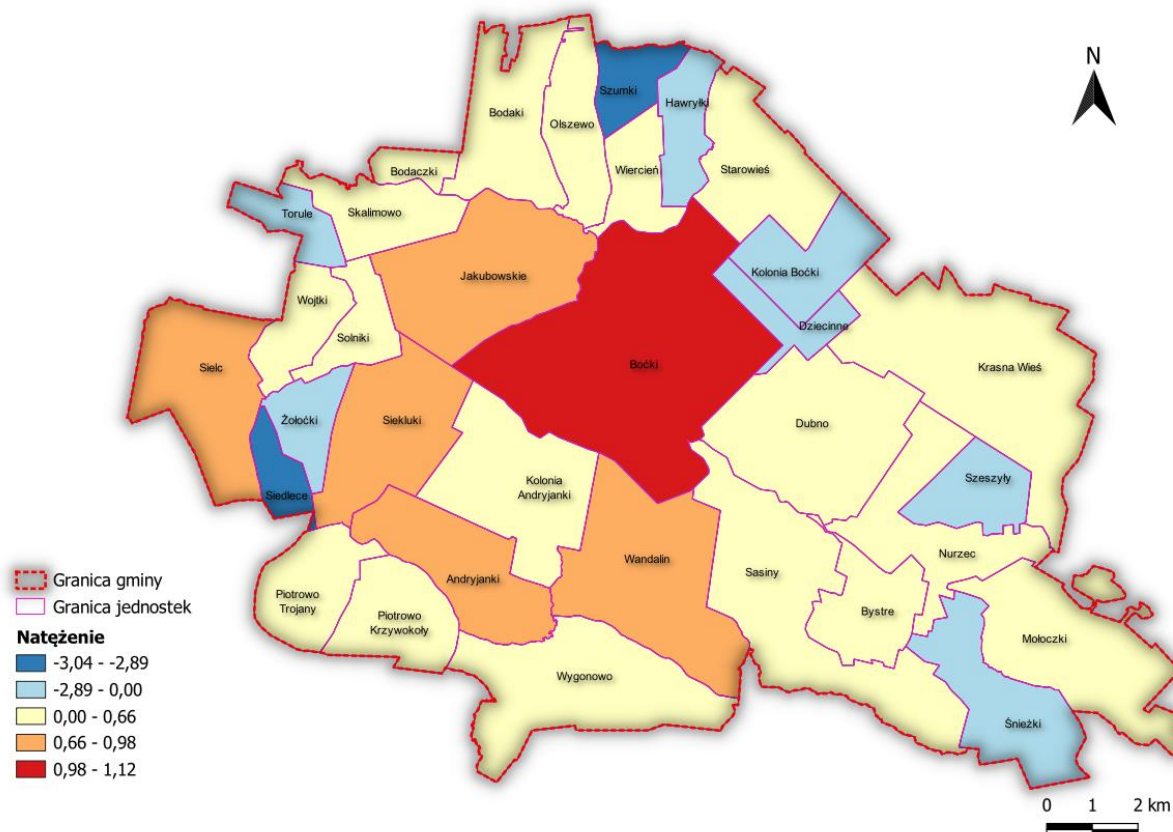
Źródło: opracowanie własne

Interakcja międzyludzka to również aktywność społeczna w otaczającym nas środowisku, mająca bezpośredni wpływ na działania służące poprawie jakości życia w miejscowościach, w których mieszkamy. Stąd też jako podstawowy wskaźnik partycypacji społecznej, przyjęto zaangażowanie dorosłych mieszkańców gminy Boćki w zebraniach społecznych.

Wskaźnikiem poddanym analizie, obrazującym bezpośrednio zaangażowanie się społeczności lokalnej w sprawach ich dotyczących, jest liczba mieszkańców biorących udział w zebraniach sołeckich w przeliczeniu na 100 mieszkańców powyżej 18 roku życia. W 2023 r. liczba mieszkańców biorących udział w zebraniach sołeckich wyniosła 468 osób. Jednostkami, których mieszkańcy najwięcej angażowali się w sprawy lokalne były Szumki oraz Siedlece. Wysokie wartości wskaźnika odnotowano również w Śnieżkach, Dziecinnych oraz Szeszylach.

Najniższe wartości wskaźnika uzyskano w miejscowości Boćki. Dodatkowo niski stopień zaangażowania odnotowały Jakubowskie, Siekluki oraz Andryjanki.

Rysunek 28 Liczba mieszkańców biorących udział w zebraniach sołeckich w 2023 roku

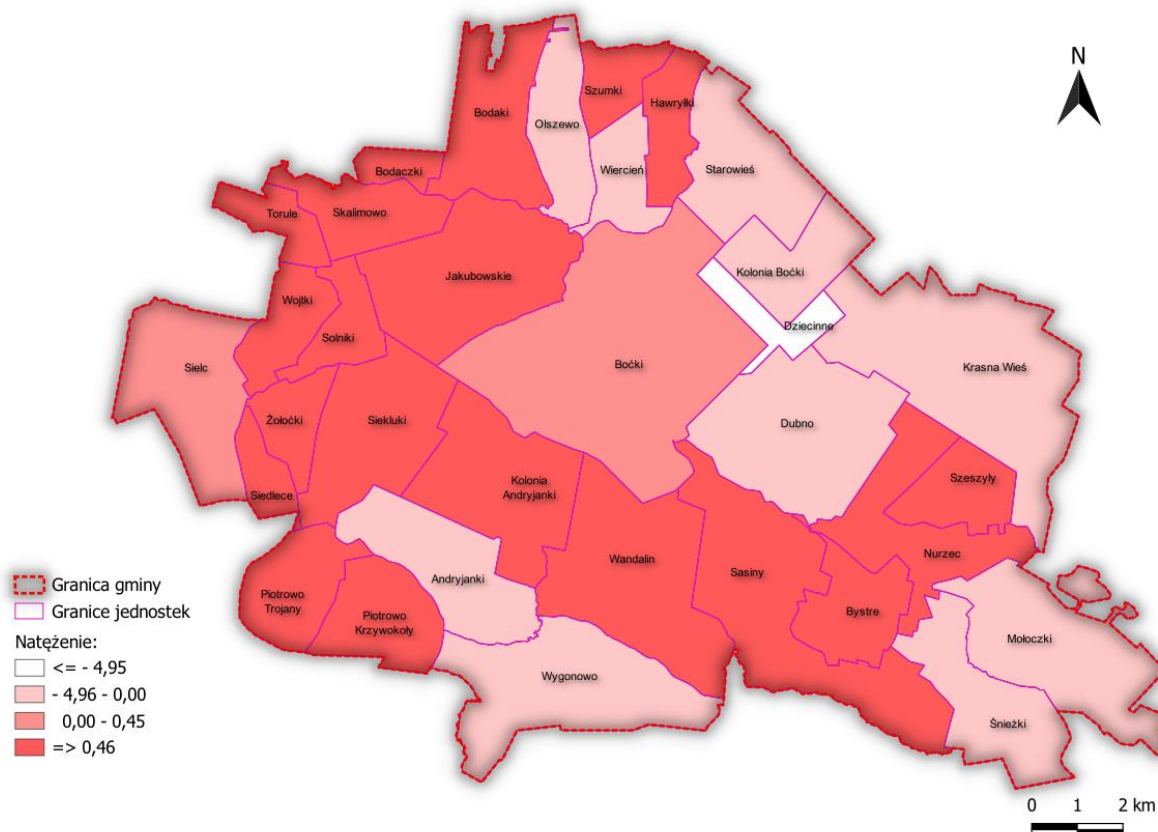
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Kolejnym krokiem analizy kapitału społecznego w gminie Boćki jest analiza wskaźnika organizacji społecznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Organizacje te stanowią przejaw sprawnego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, a ich funkcjonowanie przyczynia się do wpierania mieszkańców, dzieci i młodzieży oraz osób narażonych na marginalizację w ich aktywizacji oraz włączeniu społecznym.

W gminie Boćki w 2023 r. funkcjonowało 26 organizacji społecznych, w tym m.in.: fundacje (1), Koła Gospodyń Wiejskich (8), Kółka Rolnicze (4), OSP (9) oraz stowarzyszenia (1). Najwięcej, bo 5 organizacji funkcjonuje w miejscowości Boćki, natomiast po 2 organizacje mają jednostki Andryjanki, Dziecinne, Krasna Wieś, oraz Wiercień.

Analiza wskaźnika liczby funkcjonujących organizacji społecznych według siedziby w przeliczeniu na 100 mieszkańców wskazuje, że na tle całej gminy wyróżniają się Dziecinne. W 20 z 33 jednostek nie stwierdzono występowania organizacji społecznej.

Rysunek 29 Liczba organizacji pozarządowych w Gminie Boćki w roku 2023

Źródło: opracowanie własne

Tabela 39 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze KAPITAŁ SPOŁECZNY

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Jednostka analityczna	Frekwencja wyborcza w latach 2019-2023	Liczba mieszkańców biorących udział w zebraniach społecznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców powyżej 18 roku życia	Liczba funkcjonujących organizacji społecznych wg siedziby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Andryjanki	0,12	0,87	-0,06
Andryjanki Kolonia	-0,94	0,60	0,46
Kolonia Boćki	-0,94	-0,92	-1,25
Bodaczki	-0,36	0,66	0,46
Bodaki	-0,36	0,36	0,46
Bystre	1,51	0,46	0,46
Dubno	1,51	0,60	0,00
Dzeczinne	1,51	-1,37	-4,95
Hawryłki	-0,36	-0,15	0,46
Jakubowskie	-0,94	0,96	0,46
Krasna Wieś	1,51	0,27	-0,44
Mołoczki	1,51	0,42	-0,77
Nurzec	1,51	0,51	0,46
Olszewo	-0,36	0,16	-0,08
Piotrowo - Krzywokoły	0,12	0,44	0,46
Piotrowo - Trojany	0,12	0,54	0,46
Sasiny	1,51	0,02	0,46

Siedlece	-1,00	-2,89	0,46
Siekluki	-1,00	0,89	0,46
Sielc	-1,00	0,72	0,10
Skalimowo	-0,94	0,07	0,46
Solniki	-1,00	0,20	0,46
Starowieś	-0,36	0,53	-0,09
Szeszyły	1,51	-1,36	0,46
Szumki	-0,36	-3,04	0,46
Śnieżki	1,51	-1,38	-0,79
Torule	-1,00	-0,67	0,46
Wandalin	0,12	0,73	0,46
Wiercień	-0,36	0,41	-1,09
Wojtki	-1,00	0,16	0,46
Wygonowo	0,12	0,61	0,00
Żołócki	-1,00	-0,55	0,46
Boćki	-0,94	1,12	0,20

Źródło: opracowanie własne

Analiza zjawisk w sferze gospodarczej

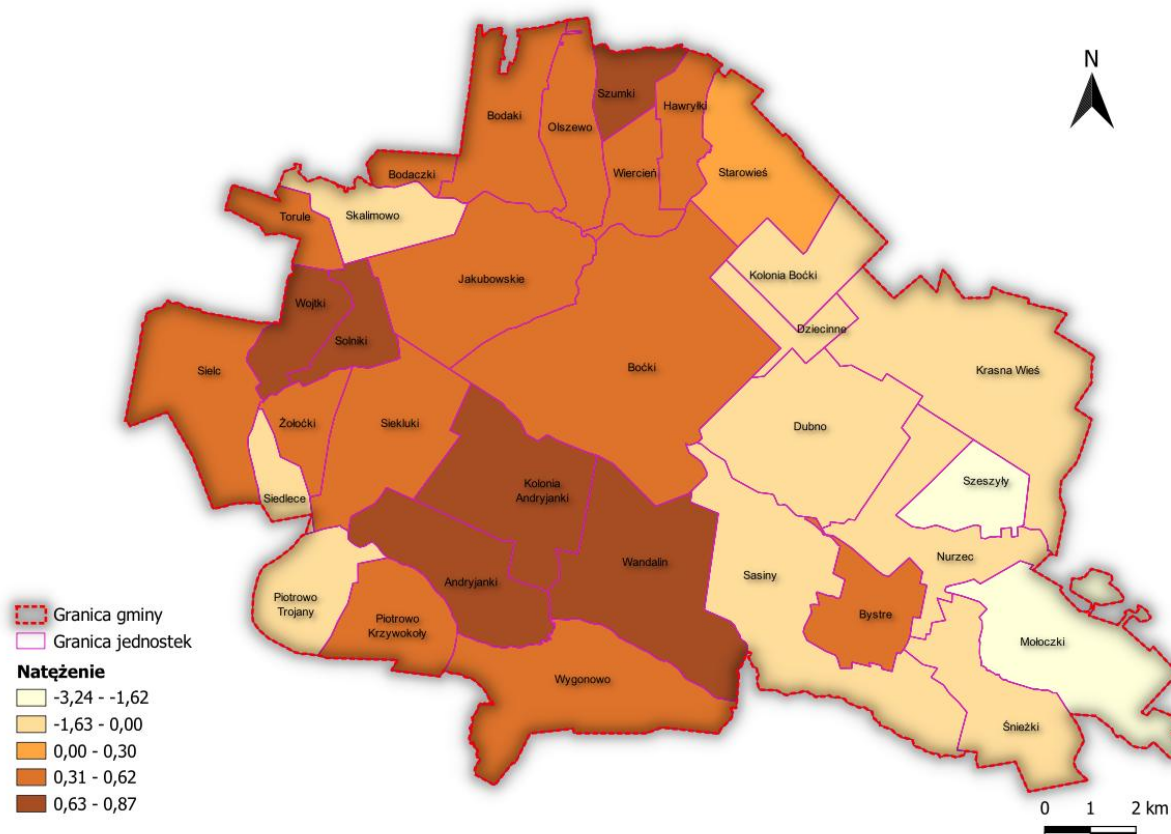
W 2023 r. w gminie Boćki funkcjonowało łącznie 177 przedsiębiorstw wpisanych do rejestru przedsiębiorców (CEiDG oraz KRS). Prawie 60% z nich zlokalizowanych było w miejscowości Boćki. Na potrzeby analizy uwarunkowań gospodarczych dokonano weryfikacji liczby zarejestrowanych w gminie przedsiębiorców w stosunku do liczby mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym. W tym celu analizie poddano zarówno przedsiębiorców zarejestrowanych w CEiDG, KRS, jak również osoby prowadzące działalność rolniczą. Im większa liczba przedsiębiorców działających na obszarze gminy tym lepiej dla jej rozwoju, z kolei – czym mniej działających na terenie danej miejscowości przedsiębiorców, tym sytuacja problemowa będzie identyfikowana w większym stopniu, a podejmowane działania rewitalizacyjne powinny doprowadzić do zwiększenia liczby działających na tych terenach firm.

Stąd też w ramach zbadania poziomu przedsiębiorczości dokonano analizy przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG oraz KRS oraz, z uwagi na charakter gminy, analizy przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG, KRS oraz prowadzących działalność rolniczą. Rozkład przestrzenny powyższych wskaźników pozwoli zidentyfikować jednostki, które są atrakcyjne pod względem prowadzenia działalności gospodarczej.

Pierwszym krokiem analizy sfery gospodarczej było poddanie analizie wskaźnika przedsiębiorczości ogółem w gminie, tj. zestawienie liczby przedsiębiorstw (łącznie z działalnością rolniczą) w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten osób obrazuje aktywność gospodarczą mieszkańców, a także potencjał lokalnej gospodarki.

Najwięcej aktywnych działalności gospodarczych w 2023 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców występuje w jednostkach Mołoczki oraz Szeszyły. Najmniejsza koncentracja występuje natomiast w Andryjankach, Wandalinie, Szumkach, Solnikach oraz Wojtkach. Ogólnie średnia aktywność gospodarcza, liczona jako liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEiDG oraz KRS oraz działalności rolniczej w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, w gminie wynosi 66,90. Poniżej tej wartości jest 21 jednostek, w tym także miejscowość Boćki.

Rysunek 30 Liczba przedsiębiorstw ogółem (łącznie z osobami prowadzącymi działalność rolniczą) w Gminie Boćki w latach 2020 -2023

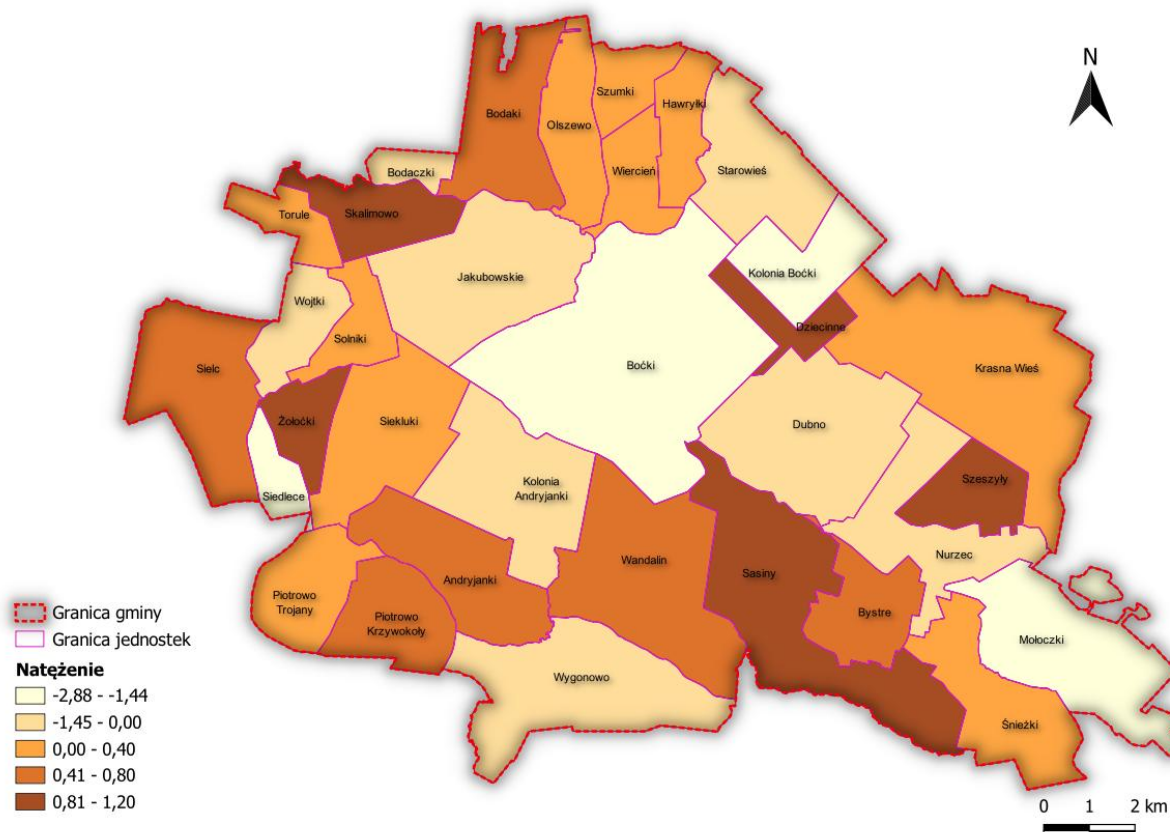

Źródło: opracowanie własne

Inaczej natomiast wygląda analiza sytuacji gospodarczej na podstawie liczby przedsiębiorstw wpisanych wyłącznie do CEiDG oraz KRS (bez działalności rolniczej) w 2023 r. w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym. Średnia liczba zarejestrowanych podmiotów w gminie wynosi 4,9. Wartość referencyjna tego wskaźnika nie została przekroczona w 21 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika przedsiębiorczości odnotowano w jednostkach Siedlece, Mołoczki, Kolonia Boćki oraz sama miejscowość Boćki. Najmniejsza koncentracja podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców występuje w jednostkach Dziecinne, Sasiny, Skalmowo, Szeszyły oraz Żołącki, w których nie ma obecnie żadnego aktywnego podmiotu gospodarczego. Oznacza to, że w tych jednostkach jedyną formą przedsiębiorczości jest działalność rolnicza. Niski poziom przedsiębiorczości notują ponadto Andryjanki, Piotrowo-Krzywokoły, Bystre oraz Bodaki.

Rysunek 31 Liczba przedsiębiorstw ogółem (z wyłączeniem osób prowadzących działalność rolniczą) w Gminie Boćki w latach 2020 -2023

Źródło: opracowanie własne

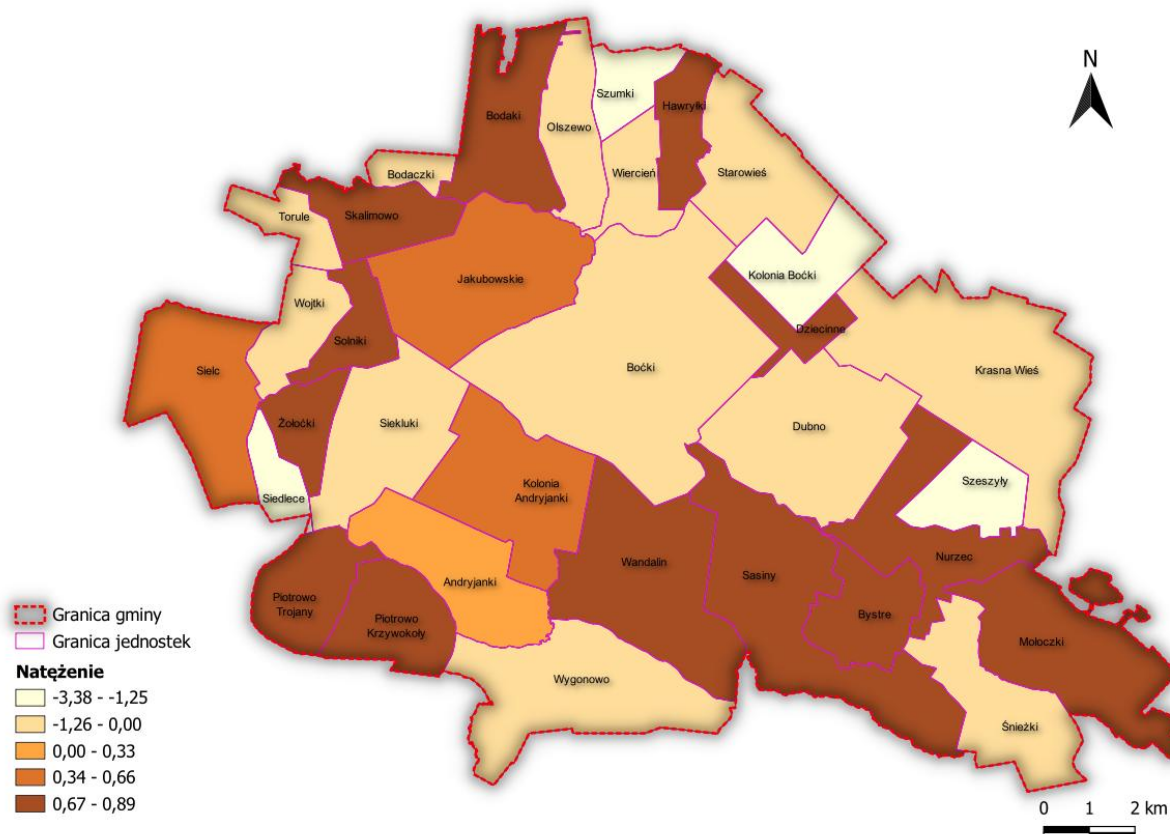
W ramach zjawisk o charakterze gospodarczym warto poddać analizie kondycję lokalnych przedsiębiorstw. Jest to jeden z elementów, który przy niskich wartościach może stanowić jedno ze zjawisk kryzysowych, których identyfikacja może prowadzić do wyznaczenia obszaru zdegradowanego. W celu zbadania kondycji lokalnych przedsiębiorstw, na podstawie danych CEiDG, przeanalizowano liczbę nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020 - 2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz liczbę wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020 - 2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

W okresie 2020 - 2023 w 20 jednostkach odnotowano powstawanie nowych podmiotów gospodarczych. Niemniej jednak wartości niższe od wartości referencyjnej (3,47 nowych podmiotów na 100 osób w wieku produkcyjnym), mogące świadczyć o występowaniu zjawisk kryzysowych związanych z kondycją lokalnych przedsiębiorstw charakteryzowały grupę 17 jednostek. W ramach tej grupy (wyłączając jednostki Dziecinne, Sasiny, Skalimowo, Szeszyły oraz Żołątki, w których prowadzona jest wyłącznie działalność rolnicza) w przypadku 8 innych jednostek, nie odnotowano powstania nowego przedsiębiorstwa.

Najwyższe zaś wartości wskaźnika, w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym, obserwuje się w miejscowości Siedlece. Wysokie wartości wskaźnika odnotowały ponadto Szumki, Kolonia Boćki oraz Szeszyły.

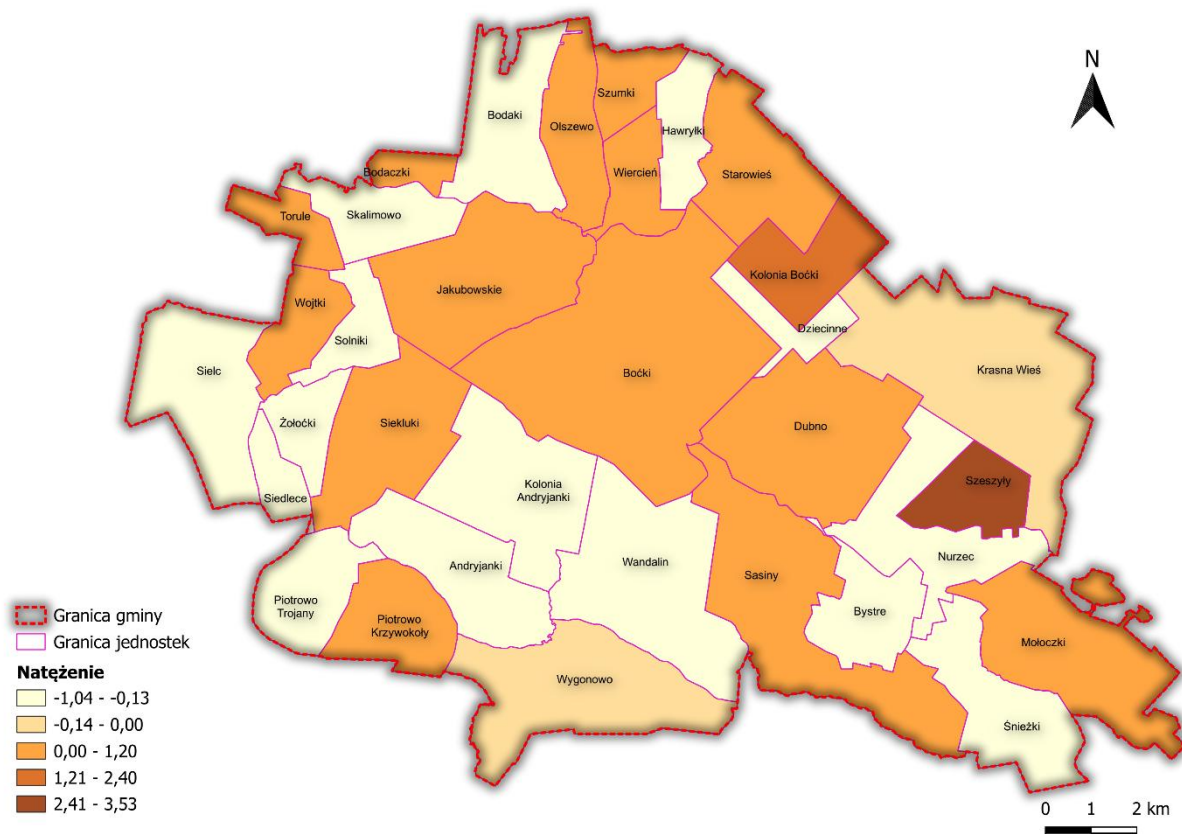
Rysunek 32 Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w Gminie Boćki w latach 2020 - 2023

Źródło: opracowanie własne

Kondycja lokalnych przedsiębiorstw, których wysokie wartości wskaźnika, mogą stanowić jedno ze zjawisk kryzysowych, to również zjawisko likwidacji istniejących podmiotów gospodarczych. Analizę intensywności wykreślenia firm z rejestru CEiDG, dokonano poprzez zbadanie liczby zawieszonych oraz wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zjawisko zawieszenia albo wyrejestrowania przedsiębiorstwa z rejestru odnotowano w 20 jednostkach. Natomiast wartość referencyjna wskaźnika liczby zawieszonych oraz wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020 - 2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym danej jednostki wynosząca dla gminy Boćki 2,53, została ona przekroczona w 15 analizowanych jednostkach. Największe natężenie zjawiska zawieszenia albo wykreślenia przedsiębiorstwa z rejestru, w analizowanym okresie odnotowano w jednostkach Szeszyły oraz Kolonia Boćki.

Rysunek 33 Liczba zawieszonych i wyrejestrowanych przedsiębiorstw w Gminie Boćki w latach 2020 - 2023

Źródło: opracowanie własne

Zasób kapitału ludzkiego znacząco wpływa na szanse na rynku pracy mierzone prawdopodobieństwem utraty albo znalezienia pracy, a także wysokością zarobków. Na zasób ten składa się poziom wykształcenia oraz wszelkie dodatkowe kwalifikacje i doświadczenie nabyte podczas pracy zawodowej. Niskie kwalifikacje zawodowe i brak doświadczenia zawodowego napędzają bezrobocie. Z punktu widzenia procesów rozwoju lokalnego, w szczególności w odniesieniu do uwarunkowań lokalnego rynku pracy, w tym również rozwoju przedsiębiorczości, jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ często przejawia się brakiem chęci do założenia własnej działalności gospodarczej. Stąd też kolejnym wskaźnikiem obrazującym kondycję lokalnej przedsiębiorczości jest wskaźnik dotyczący liczby osób bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym oraz bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce. Wskaźnik ten obrazuje liczbę osób, które nie posiadają kwalifikacji poświadczonych dokumentem do wykonywania jakiegokolwiek zawodu.

W 2023 r. średnia wartość tego wskaźnika dla gminy Boćki wynosząca 29,67 została przekroczona w 9 analizowanych jednostkach. Najwyższe przekroczenia wskaźnika od średniej dla gminy występują w jednostkach Wandalin oraz Śnieżki. Ponadto wysokie wartości notują Jakubowskie oraz Starowieś. Wyłączając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych brak występowania osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach i wykształceniu nie stwierdza się w 9 jednostkach.

Rysunek 34 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w Gminie Boćki w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne

Tabela 40 Analiza zjawisk w sferze gospodarczej

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Jednostka analityczna	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEIDG oraz KRS w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEIDG oraz KRS oraz działalności rolniczej w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba nowych zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba zawieszonych oraz wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym oraz bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem
Andryjanki	0,75	0,87	0,26	-0,54	0,06
Andryjanki Kolonia	-0,33	0,77	0,35	-0,18	-0,52
Boćki	-2,05	0,51	-0,01	0,46	0,53
Kolonia Boćki	-1,86	-0,20	-1,25	2,39	-0,52
Bodaczki	-0,26	0,36	-0,64	0,19	-0,52
Bodaki	0,66	0,49	0,89	-1,04	-0,52
Bystre	0,68	0,54	0,89	-0,17	-0,52
Dubno	-0,71	-0,27	-0,44	0,56	-0,52
Dziecinne	1,20	-1,29	0,89	-1,04	-0,52
Hawryłki	0,01	0,50	0,89	-1,04	-0,52
Jakubowskie	-0,21	0,38	0,52	0,44	2,10
Krasna Wieś	0,30	-0,06	-0,36	-0,04	-0,52
Mołoczki	-2,30	-3,24	0,89	0,92	-0,52
Nurzec	-0,88	-0,24	0,89	-0,17	-0,52
Olszewo	0,25	0,52	-0,44	0,03	-0,52
Piotrowo - Krzywo-koły	0,70	0,49	0,89	0,64	-0,52
Piotrowo - Trojany	0,36	-0,39	0,89	-1,04	-0,52
Sasiny	1,20	-0,24	0,89	0,54	0,98

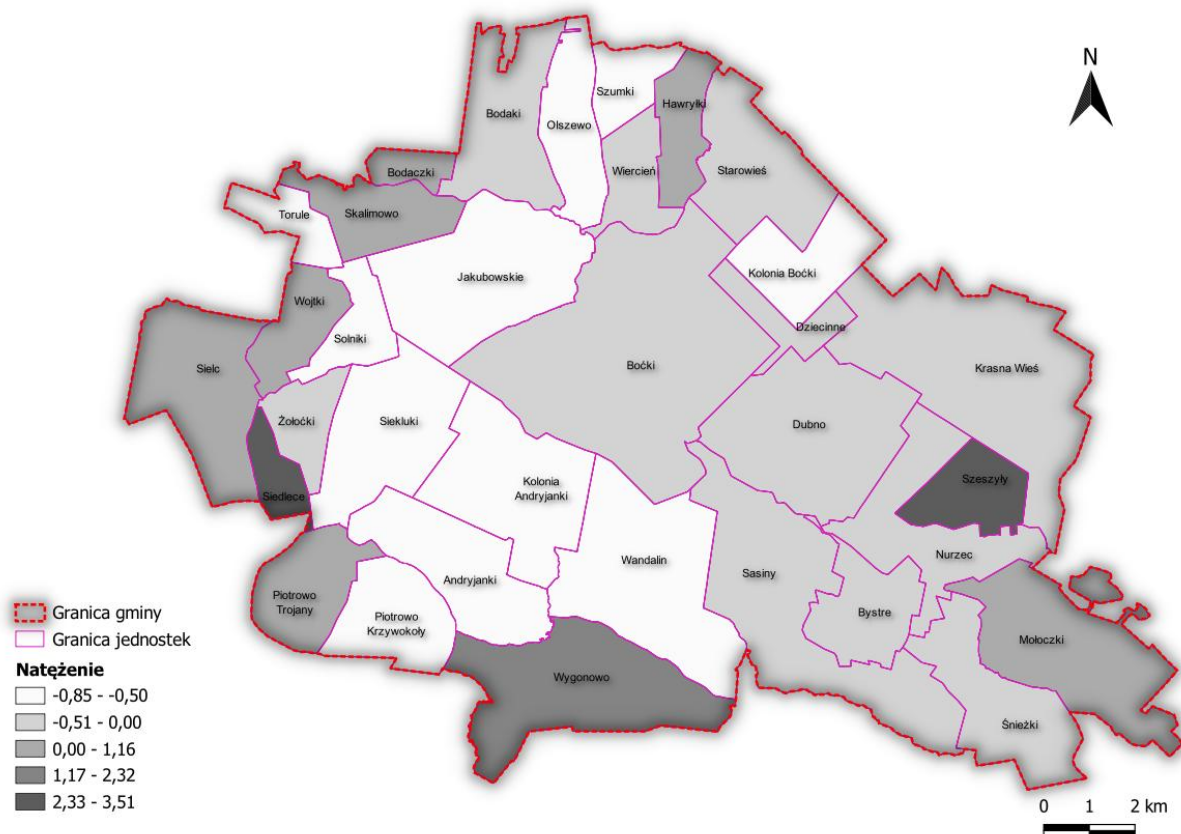
Siedlece	-2,88	-0,26	-3,38	-1,04	-0,52
Siekłuki	0,17	0,39	-0,19	0,12	-0,52
Sielc	0,55	0,40	0,66	-0,31	-0,52
Skalimowo	1,20	-0,53	0,89	-1,04	-0,52
Solniki	0,06	0,84	0,89	-1,04	-0,52
Starowieś	-0,10	0,27	-0,82	0,06	1,23
Szeszyły	1,20	-3,24	-1,96	3,53	-0,52
Szumki	0,09	0,85	-1,44	0,83	-0,52
Śnieżki	0,09	-1,58	-0,28	-1,04	2,98
Torule	0,36	0,37	-0,88	0,38	-0,52
Wandalin	0,50	0,86	0,89	-1,04	2,98
Wiercień	0,28	0,39	-0,56	0,51	-0,52
Wojtki	-0,02	0,82	-0,39	0,33	0,36
Wygonowo	-0,19	0,58	-0,28	-0,11	1,23
Żołoćki	1,20	0,35	0,89	-1,04	-0,52

Źródło: opracowanie własne

Wartość referencyjna wskaźnika liczby wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 63,90 Mg/100 osób i została przekroczona w 10 analizowanych jednostkach. Najkorzystniej pod kątem występowania azbestu wypadają jednostki Szumki oraz Torule, w których nie występują wyroby zawierające azbest. Natomiast największe wartości odnotowuje się w jednostkach Szeszyły (329,11 Mg/100 osób) oraz Siedlce (325,22 Mg/100 osób), w których przekroczenie w odniesieniu do wartości referencyjnej jest ponad 5 krotnie wyższe.

Rysunek 36 Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest (Mg)

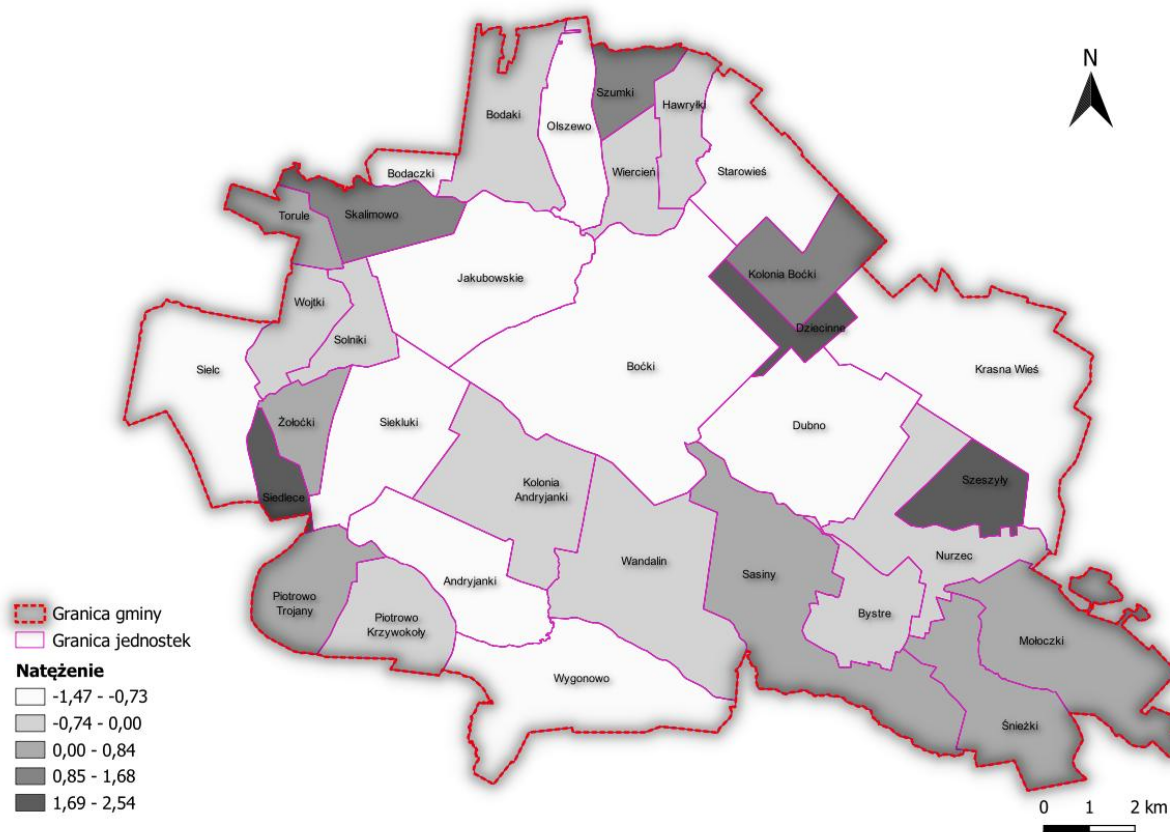
Źródło: opracowanie własne

Istotnym negatywnym zjawiskiem w sferze środowiskowej są kwestie związane z występowaniem na jego obszarze przekroczeń związanych z jakością stanu powietrza atmosferycznego. Najważniejsze w tym zakresie są przekroczenia norm związanych ze stężeniami pyłu zawieszonego PM₁₀. Analizy stężenia pyłów dokonano na przestrzeni lat 2019 - 2022. Wykorzystano w tym celu wskaźnik poziom stężenia pyłów PM₁₀ w danej jednostce w latach 2019 - 2022 w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki. Średnia wartość wskaźnika wynosi 19,52 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Sytuacja dla wartości wskaźnika średniego stężenia w gminie Boćki wygląda następująco:

- najwyższe stężenia odnotowywano w jednostkach Dziecinne (51,56 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz Siedlece (50,53 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Wysokie wartości notują również Szeszyły (40,83 $\mu\text{g}/\text{m}^3$),
- najmniejsze średnie stężenie PM₁₀ odnotowano w jednostkach Boćki (0,96 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), Andryjanki (4,83 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz Jakubowskich (5,45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Odchylenie średniego stężenia pyłów PM 10 od wartości referencyjnej przedstawia poniższy rysunek:

Rysunek 37 Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ w latach 2019 - 2022

Źródło: Opracowane własne na podstawie <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling>

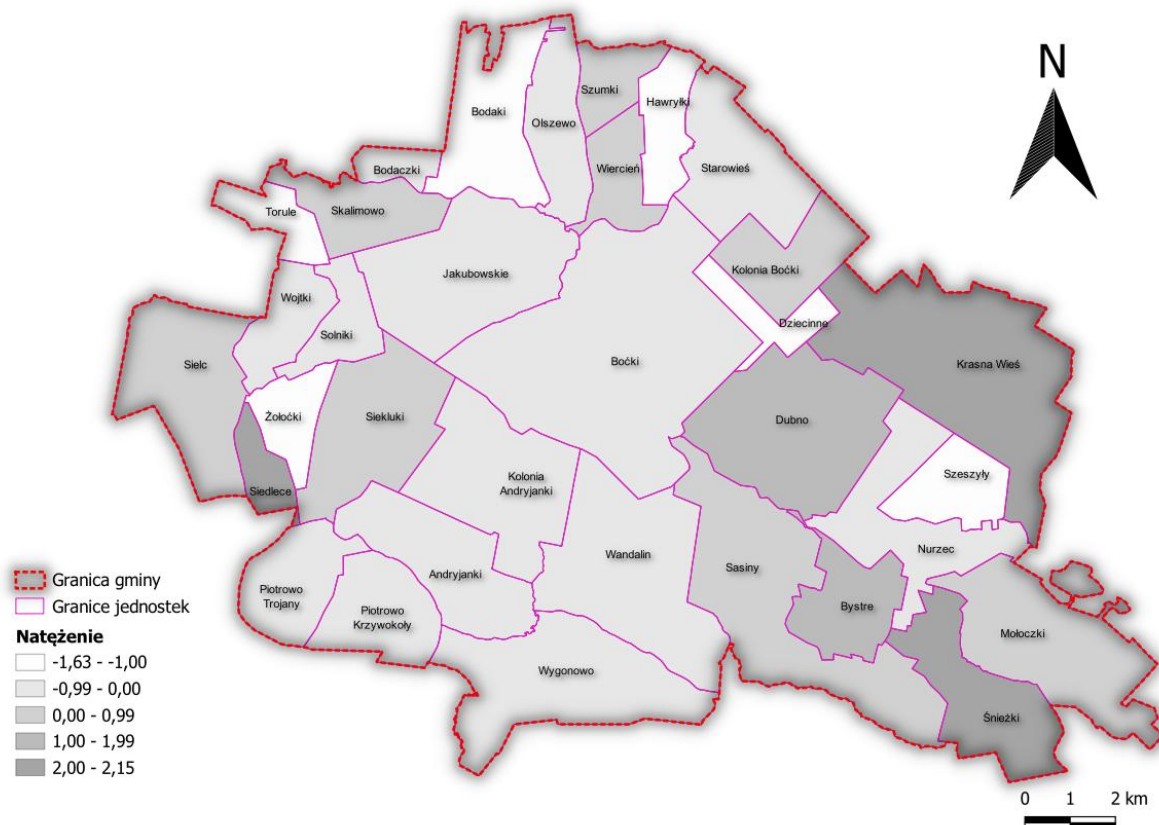
Kolejnym czynnikiem, który w sposób istotny może wywoływać zagrożenia zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak również dla środowiska przyrodniczego, jest obecność starych pieców znajdujących się często w starszych budynkach, będących głównym źródłem niskiej emisji. Węgiel, który jest paliwem używanym w takich piecach, podczas spalania emituje duże ilości dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz innych szkodliwych związków. Podczas analizy stanu środowiska ze względu na występowanie czynników zagrażających życiu i zdrowiu ludzi, zwierząt oraz przyrody, pod uwagę wzięto liczbę kotłów na paliwo stałe oraz liczbę pieców kaflowych na paliwo stałe.

W gminie Boćki w 2023 r. znajdowało się 907 kotłów na paliwo stałe oraz 998 pieców kaflowych na paliwo stałe.

Analiza przestrzenna występowania kotłów o klasie 3 i niższej w gminie Boćki wykazała największą koncentrację problemów środowiskowych w jednostkach Krasna Wieś, Śnieżki oraz Siedlece. Wartość wskaźnika powyżej średniej wykazało 13 obszarów referencyjnych, sygnalizując nasilenie problemu.

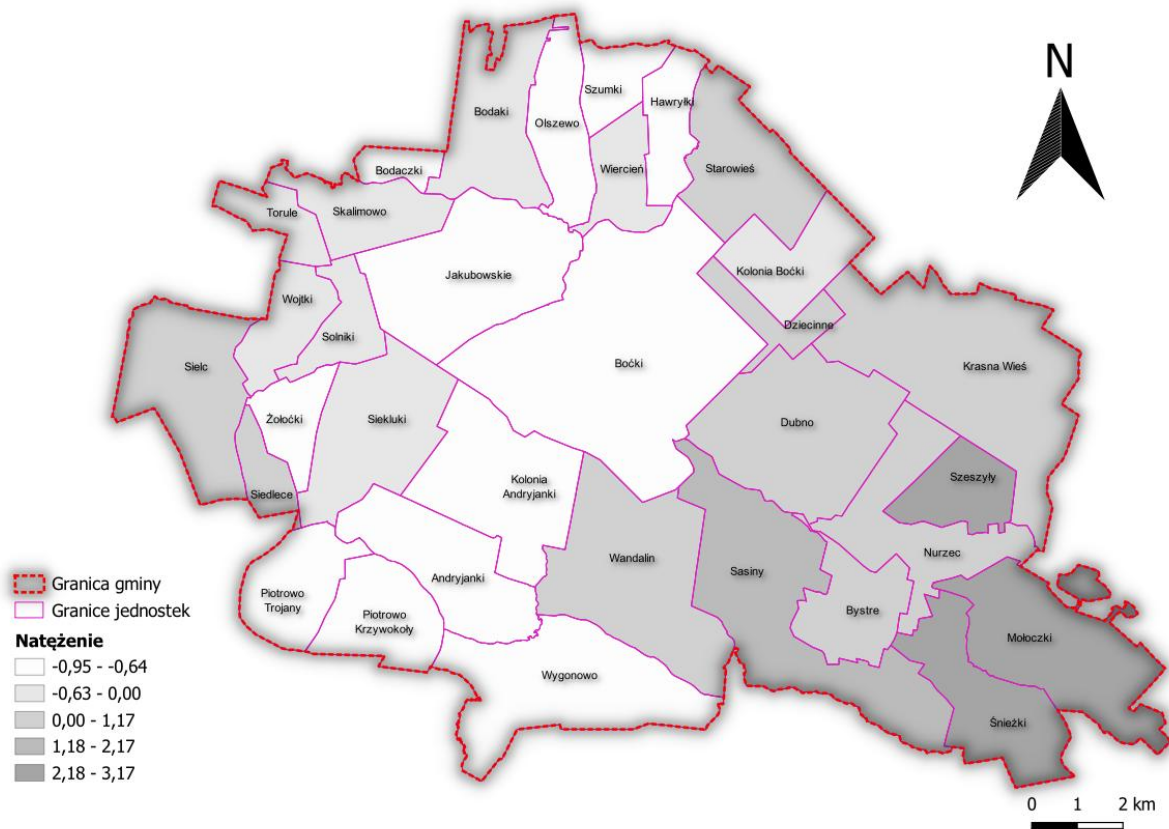
Rysunek 38 Liczba kotłów o klasie 3 i niższej w gminie Boćki

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Analizując natomiast występowanie pieców kaflowych, mających również wpływ na jakość powietrza, po przeliczeniu liczby pieców kaflowych na paliwo stałe na 100 mieszkańców, analiza przestrzenna ukazała koncentrację zjawiska powyżej średniej gminy w 13 jednostkach. Najwyższa wartość wskaźnika została odnotowana w jednostkach Szeszyły, Śnieżki oraz Mołoczki.

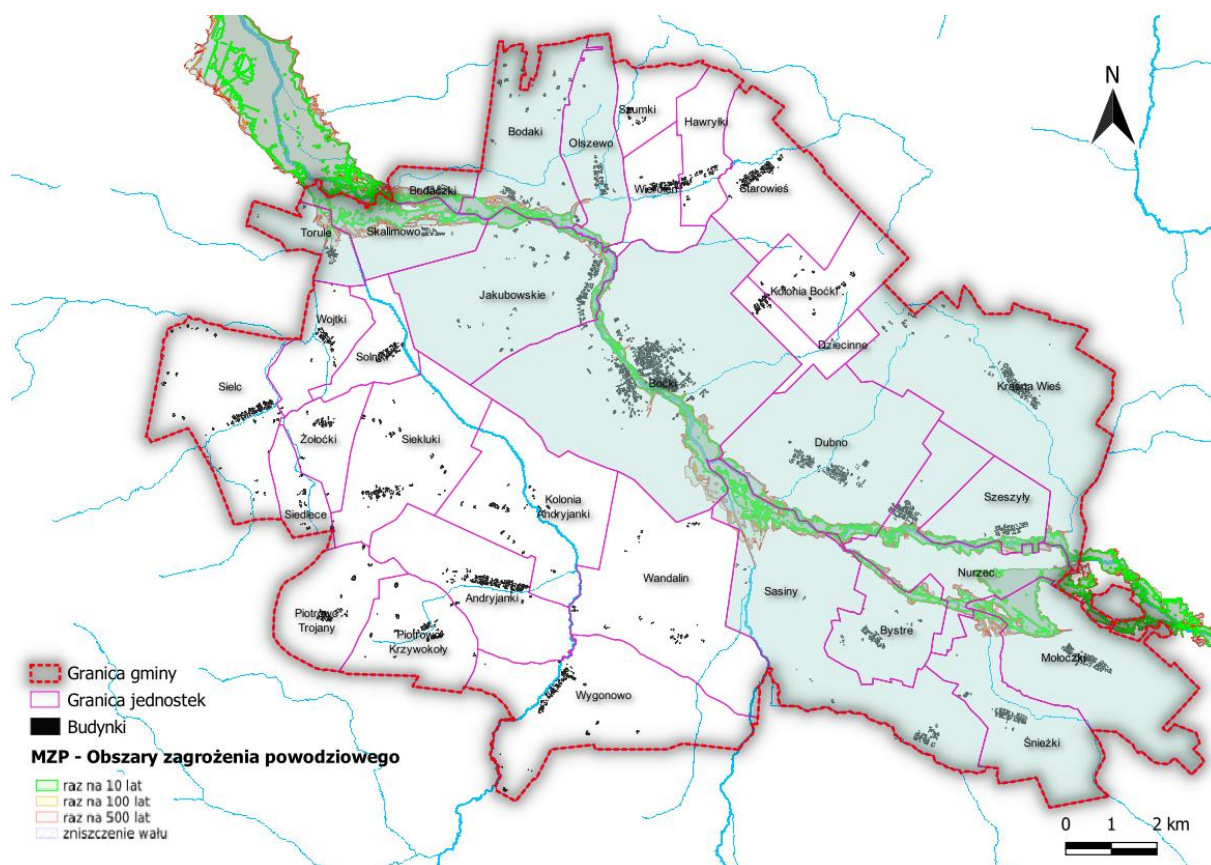
Rysunek 39 Liczba pieców kaflowych na paliwo stałe

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Innym istotnym problemem, który wzięto pod uwagę, jeśli chodzi o zagrożenia środowiskowe jest zagrożenie powodziowe. Teren Gminy Boćki został objęty mapami zagrożenia powodziowego, sporządzonymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na których wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Nurzec. Na terenie gminy Boćki 11 jednostek znajduje się w sferze zagrożenia powodziowego, tym samym w jednostkach tych występuje potrzeba podejmowania działań na rzecz zmniejszenia w/w niebezpieczeństwa.

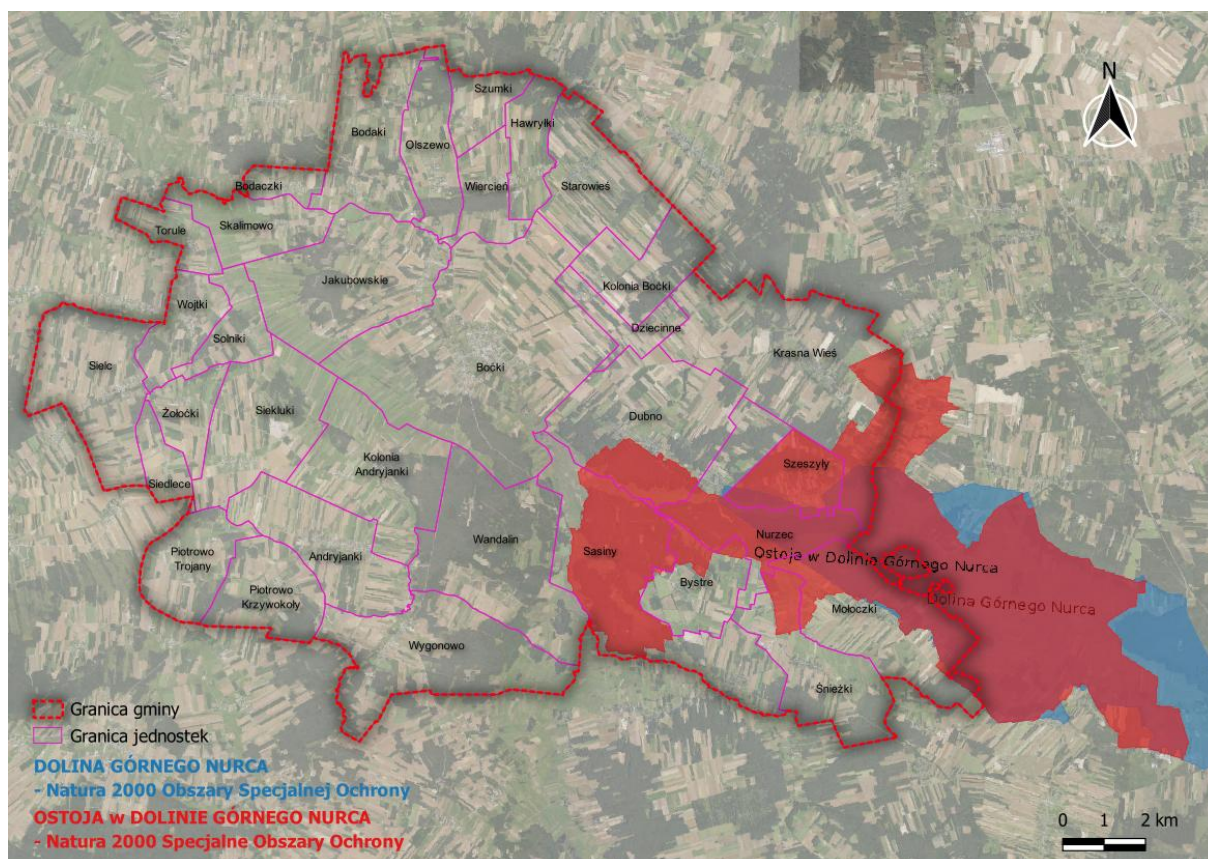
Rysunek 40 Jednostki zagrożone powodzią w gminie Boćki

Źródło: Opracowane własne

Niezwykle ważny z punktu widzenia jakości życia mieszkańców oraz możliwości prowadzenia określonej formy działalności gospodarczej są formy ochrony przyrody występujące w obrębie gminy. Atrakcyjność przyrodnicza przekłada się na zainteresowanie gminą zarówno ze strony turystów (co może wpływać także na rozwój gospodarczy danego obszaru), jak i osób szukających miejsca do zamieszkania. Z punktu widzenia przyrodniczego w gminie Boćki występują m.in. Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000 (Ostoja w Dolinie Górnego Nurca) oraz Obszary Specjalnej Ochrony (Dolina Górnego Nurca). Obszar NATURA 2000 obejmuje 8 jednostek, są to: Bystre, Dubno, Krasna Wieś, Mołoczki, Nurzec, Sasiny, Szeszyły oraz Śnieżki.

Rysunek 41 Formy ochrony przyrody w gminie Boćki

Źródło: Opracowane własne

Tabela 41 Analiza zjawisk w sferze środowiskowej

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Sołectwo	Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [Mg] / na 100 mieszkańców jednostki	Stężenie PM10 w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki	Liczba kotłów o klasie 3 i niższej w danej jednostce w przeliczeniu na 100 kotłów ogółem	Liczba pieców kaflowych na paliwo stałe w danej jednostce przeliczeniu na 100 mieszkańców ogółem	Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	Występowanie powierzchniowych form ochrony przyrody Natura 2000
Andryjanki	-0,53	-1,17	-0,60	-0,82		
Andryjanki Kolonia	-0,51	-0,28	-0,60	-0,81		
Kolonia Boćki	-0,69	1,04	0,58	-0,39		
Bodaczki	0,12	-0,73	-0,69	-0,69	TAK	
Bodaki	-0,44	-0,30	-1,63	-0,35	TAK	
Bystre	-0,13	-0,30	1,05	0,28	TAK	TAK
Dubno	-0,33	-0,90	1,52	0,23	TAK	TAK
Dziecinne	-0,35	2,54	-1,15	1,00		
Hawryłki	0,08	-0,12	-1,06	-0,67		
Jakubowskie	-0,78	-1,12	-0,03	-0,77	TAK	
Krasna Wieś	-0,49	-0,92	2,15	0,32	TAK	TAK
Mołoczki	0,11	0,12	0,65	2,54	TAK	TAK
Nurzec	-0,10	-0,57	-0,01	0,06	TAK	TAK
Olszewo	-0,65	-0,76	-0,49	-0,89	TAK	
Piotrowo - Krzywo-koły	-0,56	-0,16	-0,60	-0,72		
Piotrowo - Trojany	0,80	0,25	-0,60	-0,64		
Sasiny	-0,04	0,73	0,32	1,46	TAK	TAK
Siedlece	3,46	2,46	2,15	0,16		
Siekluki	-0,66	-0,77	0,78	-0,81		
Sielc	0,04	-1,00	0,32	0,06		
Skalimowo	0,58	1,54	0,78	-0,40	TAK	
Solniki	-0,58	-0,02	-0,05	-0,43		

Starowieś	-0,37	-0,73	-0,74	0,15		
Szeszyły	3,51	1,69	-1,52	3,17	TAK	TAK
Szumki	-0,85	1,17	0,78	-0,95		
Śnieżki	-0,14	0,17	2,15	2,19	TAK	TAK
Torule	-0,85	0,52	-0,99	-0,21	TAK	
Wandalin	-0,72	-0,03	-0,05	0,30		
Wiercień	-0,11	-0,35	0,01	-0,19		
Wojtki	0,43	-0,38	-0,21	-0,18		
Wygonowo	1,17	-0,88	-0,52	-0,70		
Żołočki	-0,03	0,72	-0,99	-0,60		
Boćki	-0,42	-1,47	-0,73	-0,69	TAK	

Źródło: Opracowanie własne

Analiza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

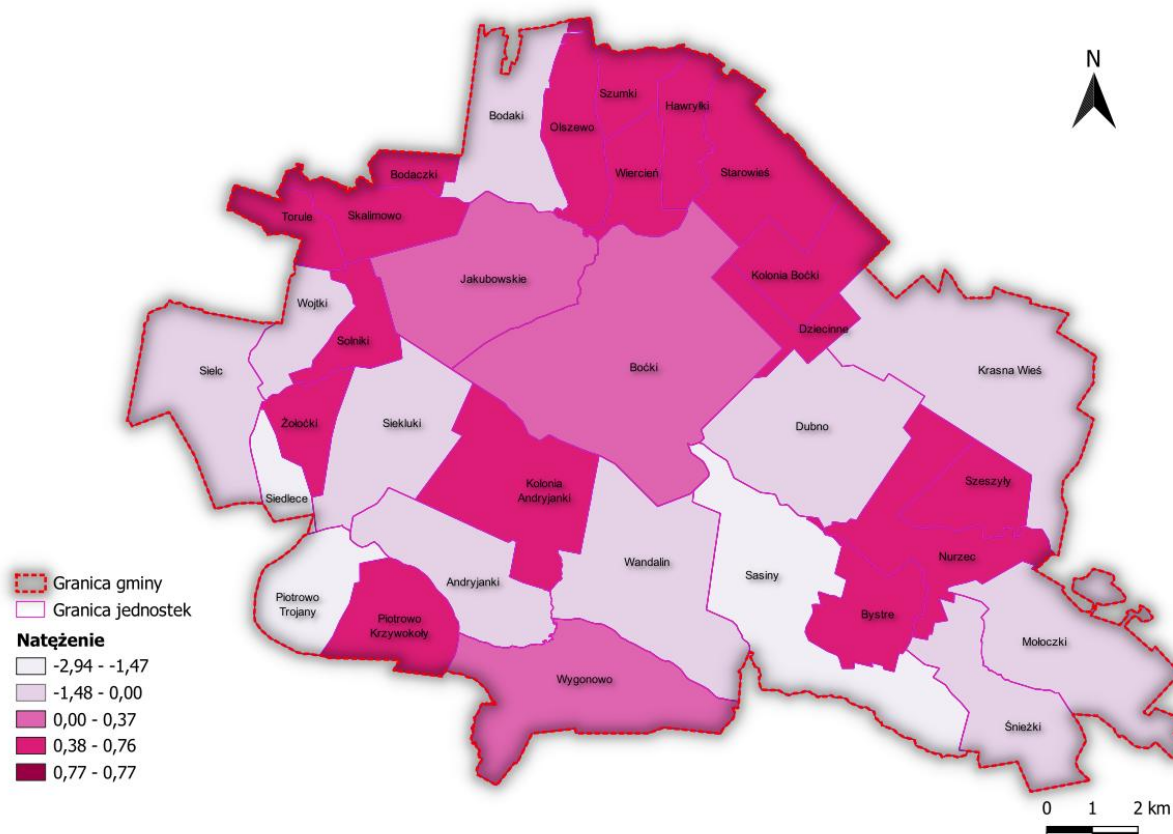
Analiza i zobrazowanie problemów przestrzenno-funkcjonalnych ma na celu wskazanie tych części gminy, których ramy przestrzenne są niewystarczająco dobrze zorganizowane dla funkcjonujących w nim osób. Jakość i funkcjonalność przestrzeni publicznych ma decydujące znaczenie dla rozwoju społecznego, ekonomicznego i gospodarczego całej gminy, jak również atrakcyjności zamieszkania w danej miejscowości oraz wzmacnianiu relacji międzysąsiedzkiej. W jej zakresie znajdują się aspekty dotyczące m.in. infrastruktury technicznej, dostępności przestrzennej usług publicznych oraz rozwiązań technicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano następujące zagadnienia:

- liczbę wydanych prawomocnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę zdarzeń komunikacyjnych zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców w przeliczeniu na liczbę wypadków ogółem,
- liczbę i stan budynków użyteczności publicznej (m.in. domy kultury, świetlice wiejskie, szkoły), w tym występowanie rozwiązań umożliwiających korzystanie z nich przez osoby ze szczególnymi potrzebami.

Liczba wydanych prawomocnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wskazuje na atrakcyjność inwestycyjną gminy. Decyzje o warunkach zabudowy mogą być wykorzystywane w procesach rozwoju jako czynnik je pobudzający, tym samym przyjęto, że im mniejsza liczba wydanych pozwoleń, tym słabsza kondycja danej jednostki. W 2023 r. w gminie wydano 33 decyzje o warunkach zabudowy. Najwięcej decyzji wydano dla miejscowości Boćki (10), Andryjanki (3) oraz Sielc (3). Jednocześnie w 17 jednostkach nie wydano ani jednej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego. Analizując wskaźnik liczby wydanych prawomocnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przeliczeniu na 100 mieszkańców, czyli wskaźnik świadczący o rozwoju jednostki pod kątem przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów, najkorzystniej wypadają miejscowości Siedlece, Sasiny oraz Piotrowo – Trojany.

Rysunek 42 Liczba wydanych prawomocnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w 2023 roku

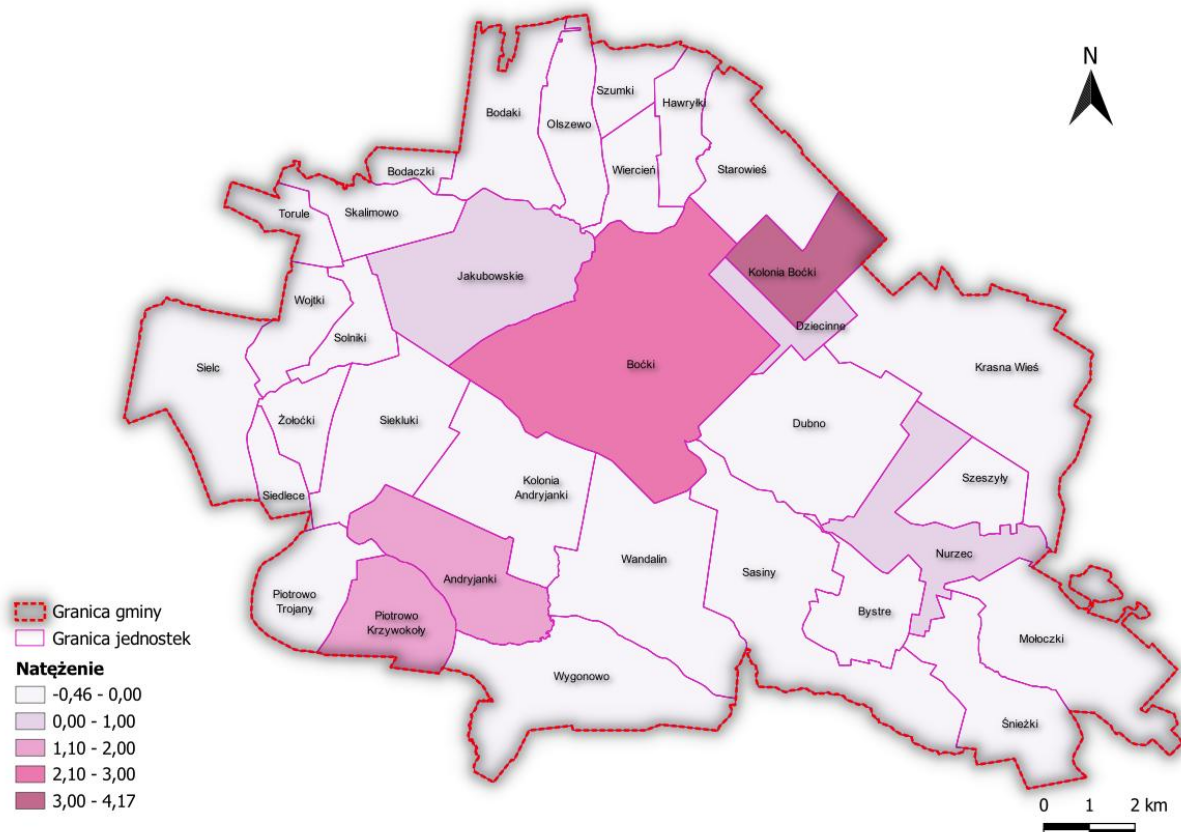
Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

POZIOM BEZPIECZEŃSTWA NA DROGACH

Kształt i jakość sieci komunikacyjnej w oczywisty sposób wpływa na bezpieczeństwo mieszkańców. Stąd też analizie poddano liczbę zdarzeń komunikacyjnych. Średnio w gminie na 100 mieszkańców zdarzyło się 1,61 wypadków drogowych. Dane otrzymane z policji wskazują, że w 2023 r. do wypadków komunikacyjnych dochodziło w 10 jednostkach. Najwięcej, bo ponad 30% wypadków nastąpiło w jednostce Kolonia Boćki. Blisko 20% zdarzeń komunikacyjnych wystąpiło w jednostce Boćki. Dodatkowo jednostkami, które w skali gminy miały najwięcej wypadków były Piotrowo – Krzywokoły (prawie 14%) oraz Andryjanki (ponad 11%). Oznacza to, że do wypadków komunikacyjnych w największym stopniu dochodziło w jednostkach, wzdłuż których przebiega droga krajowa 19.

Rysunek 43 Liczba zdarzeń komunikacyjnych w gminie Boćki w 2023 roku

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

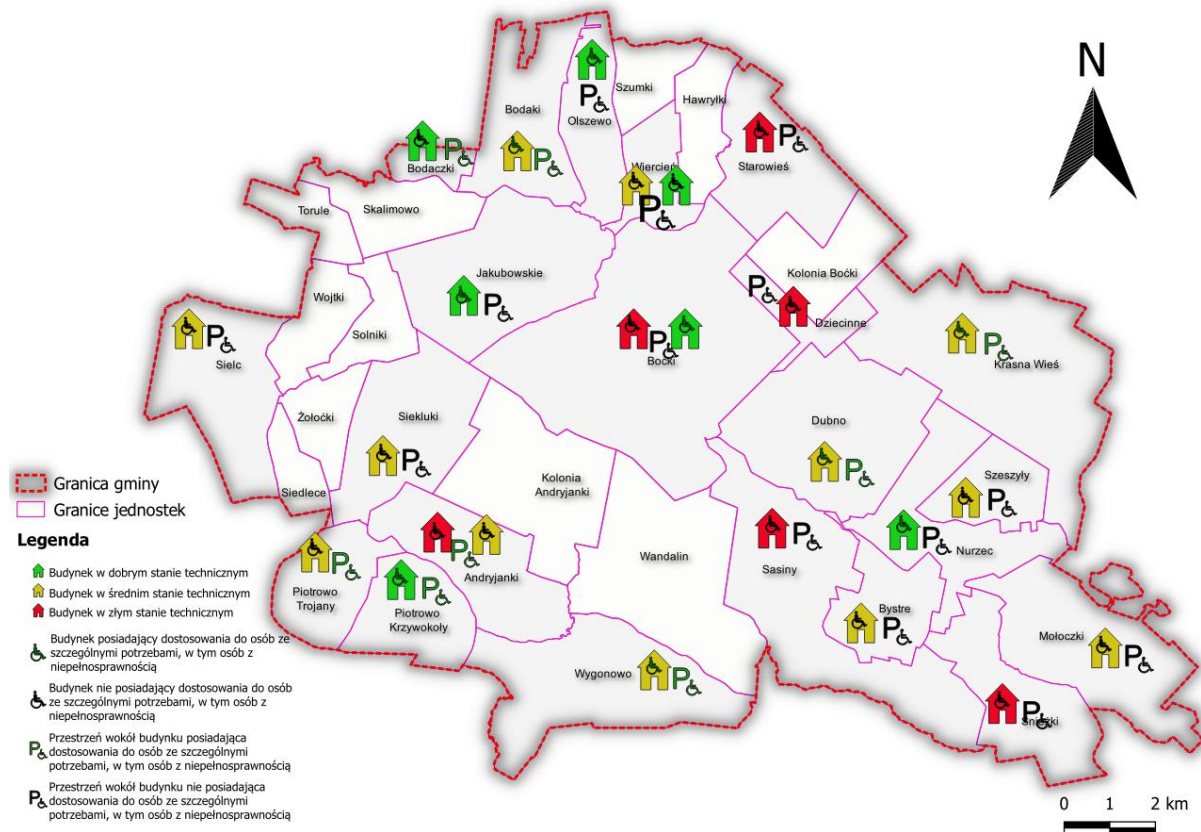
BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Istotnym obszarem analizy służącej identyfikacji negatywnych czynników i zjawisk pozaspółecznych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz w sferze technicznej jest ocena stopnia degradacji stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, w tym w szczególności niedostatku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z istniejących obiektów oraz identyfikacji barier w dostępie do budynków osób ze szczególnymi potrzebami.

Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Boćki w ramach analizy sfery w/w zjawiska odniesiono się do trzech zagadnień – oceny stanu technicznego budynków o przeznaczeniu publicznym, występowania rozwiązań umożliwiających korzystanie z budynku przez osoby ze szczególnymi potrzebami (w szczególności przez osoby niepełnosprawne) oraz występowania miejsc parkingowych przy budynkach użyteczności publicznej umożliwiających dotarcie do obiektu.

Na 27 budynków o przeznaczeniu publicznym (w tym m.in. domy kultury, świetlice wiejskie, szkoły), 22% budynków jest w złym stanie technicznym, 44% w średnim oraz 33% w dobrym. Jedynie 8 budynków posiada rozwiązania techniczne umożliwiające korzystanie z nich przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Rozważając dostępność do obiektów, również jedynie w ośmiu przypadkach możliwe jest dojście do budynku z przestrzeni publicznej lub miejsc parkingowych. W pięciu jednostkach zarówno budynek, jak również dojście do budynku dostosowane jest do osób ze szczególnymi potrzebami (Bodaki, Dubno, Krasna Wieś, Piotrowo-Krzywokoły oraz Wygonowo). Jednocześnie spośród 33 jednostek, w 11 z nich nie występują budynki o przeznaczeniu publicznym.

Rysunek 44 Liczba i stan techniczny budynków użyteczności publicznej w gminie Boćki

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Tabela 42 Analiza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Jednostka analityczna	Liczba zdarzeń komunikacyjnych zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców w przeliczeniu na liczbę wypadków ogółem	Liczba wydanych prawomocnych decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Występowanie w budynkach użyteczności publicznej rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie przez osoby ze szczególnymi potrzebami	Występowanie w przestrzeni publicznej wokół budynku użyteczności publicznej rozwiązań technicznych umożliwiających dotarcie do budynku przez osoby ze szczególnymi potrzebami
Andryjanki	1,22	-0,35	NIE	TAK
Andryjanki Kolonia	-0,46	0,77		
Kolonia Boćki	4,17	0,77		
Bodaczki	-0,46	0,77	NIE	TAK
Bodaki	-0,46	-0,45	TAK	TAK
Bystre	-0,46	0,77	NIE	NIE
Dubno	-0,46	-0,54	TAK	TAK
Dziecinne	0,38	0,77	NIE	NIE
Hawryłki	-0,46	0,77		
Jakubowskie	0,38	0,35	TAK	NIE
Krasna Wieś	-0,46	-0,52	TAK	TAK
Mołoczki	-0,46	-0,98	NIE	NIE
Nurzec	0,38	0,77	TAK	NIE
Olszewo	-0,04	0,77	TAK	NIE
Piotrowo - Krzywokoły	1,64	0,77	TAK	TAK
Piotrowo - Trojany	-0,46	-2,60	NIE	TAK
Sasiny	-0,46	-1,61	NIE	NIE
Siedlece	-0,46	-2,94		
Siekluki	-0,46	-0,71	NIE	NIE
Sielc	-0,46	-0,79	NIE	NIE

Skalimowo	-0,46	0,77		
Solniki	-0,04	0,77		
Starowieś	-0,04	0,77	NIE	NIE
Szeszyły	-0,46	0,77	NIE	NIE
Szumki	-0,46	0,77		
Śnieżki	-0,46	-1,01	NIE	NIE
Torule	-0,46	0,77		
Wandalin	-0,46	-0,80		
Wiercień	-0,46	0,77	NIE	NIE
Wojtki	-0,46	-0,35		
Wygonowo	-0,46	0,11	TAK	TAK
Żołocki	-0,46	0,77		
Boćki	2,48	0,04	NIE	NIE

Źródło: Opracowane własne

Analiza zjawisk w sferze technicznej

Istotnym obszarem analizy służącej identyfikacji negatywnych czynników i zjawisk pozaspolecznych jest również sfera techniczna, która w szczególności odnosi się do oceny stopnia stanu technicznego obiektów budowlanych, w szczególności o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niedostatku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z istniejących obiektów budowlanych. Mając na uwadze powyższe, sfera techniczna na terenie gminy Boćki została przeanalizowana na podstawie wskaźników obrazujących stan techniczny przestrzeni publicznej:

- Liczby budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 budynków ogółem,
- Liczby budynków - budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa (budynki gospodarcze) - nieużywanych i w złym stanie w przeliczeniu na 100 budynków ogółem,
- Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji sanitarnej (kanalizacja sieciowa, przydomowe oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe) w przeliczeniu na 100 budynków ogółem,
- Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych,
- Liczba awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Liczba budynków w złym stanie technicznym obrazuje rozkład w przestrzeni gminy zasobu budynków o funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, charakteryzującego się często brakiem rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z budynków, skalę ich degradacji oraz jednocześnie wielkość potrzeb remontowych. Stąd też zagadnieniem podanym analizie był stan degradacji technicznej obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz stan degradacji budynków produkcyjnych, usługowych oraz gospodarczych dla rolnictwa, mogących wzmocnić potencjał gospodarczy gminy.

W 2023 r. łączna liczba budynków mieszkalnych, w tym m.in. jednorodzinnych, wielorodzinnych oraz domów letniskowych wynosiła 1974. Blisko 30% ogólnej liczby budynków mieszkalnych znajduje się w miejscowości Boćki.

Wartość referencyjna wskaźnika liczby budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 budynków ogółem wyniosła 0,40 i została przekroczona w 3 jednostkach. Najwyższą wartość wskazującą na stan kryzysowy zasobu mieszkaniowego odnotowano w miejscowości Szumki. Ponadto niski stan techniczny budynków mieszkalnych koncentruje się w Jakubowskich oraz Krasnej Wsi.

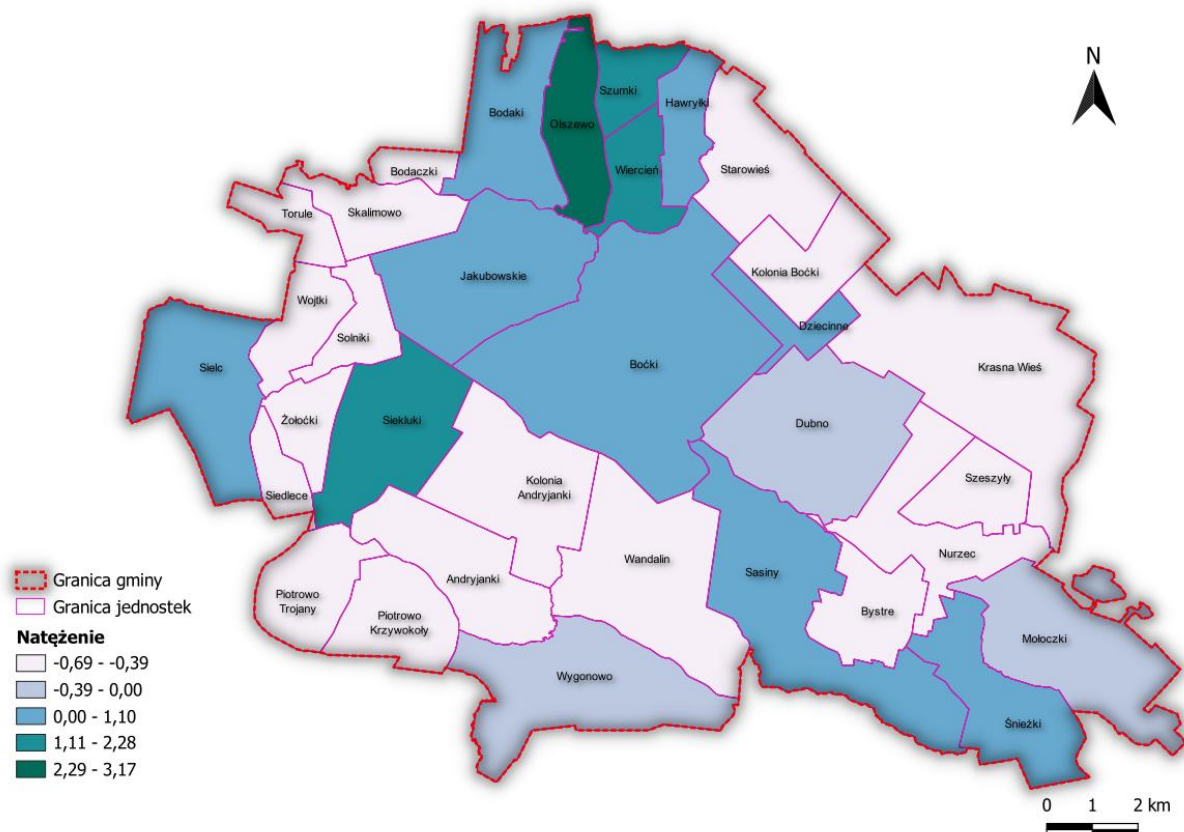
Rysunek 45 Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym

Źródło: Opracowanie własne

Natomiast analizując liczbę budynków o funkcjach produkcyjnej, usługowej oraz gospodarczej, nieużywanych i w złym stanie technicznym, najwyższe odchylenia od wartości referencyjnej (1,11) koncentrują się w miejscowości Olszewo. Są one ponad 5 krotnie wyższe od wartości referencyjnej. Dodatkowo wysokie wartości wskaźnika świadczące o wysokim stanie technicznej degradacji budynków odnotowano w Szumkach, Wiercieniu oraz Sieklukach.

Rysunek 46 Liczba budynków o funkcjach produkcyjnej, usługowej oraz gospodarczej, nieużywanych i w złym stanie technicznym

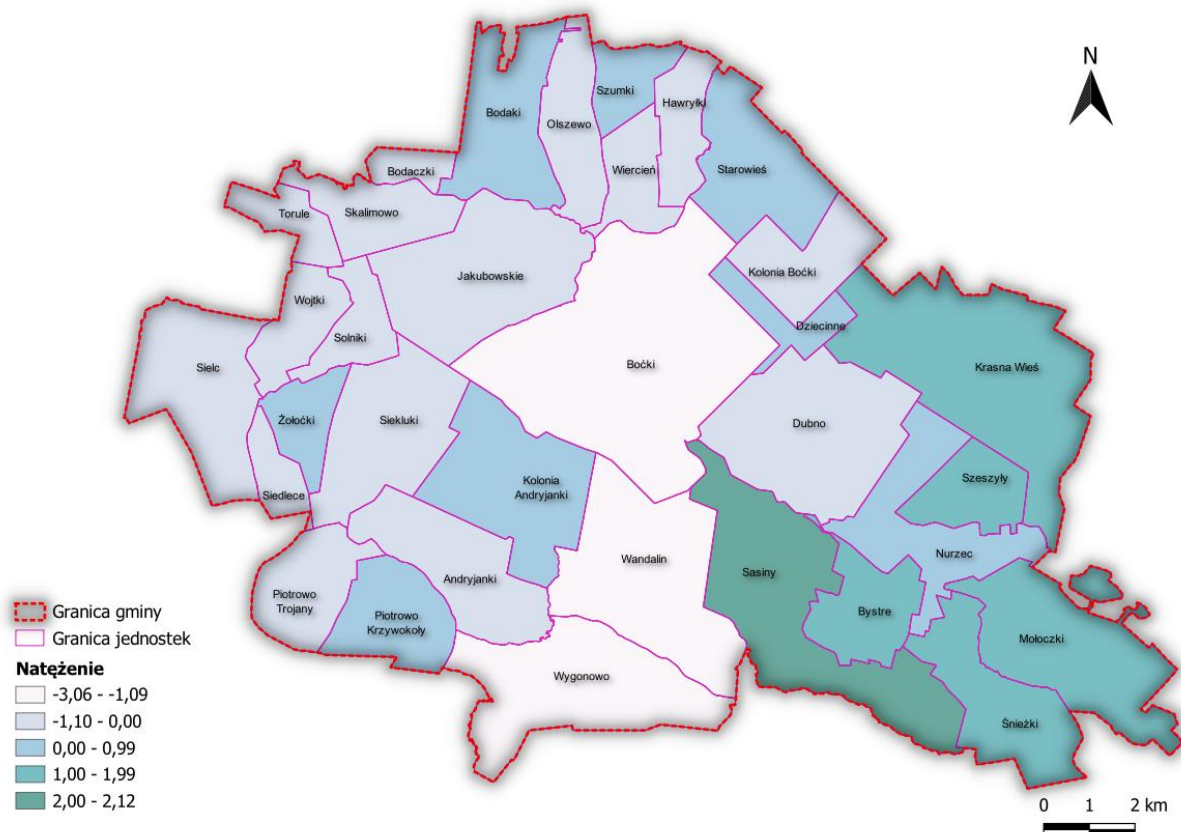

Źródło: Opracowanie własne

Kanalizacja to niezwykle istotny aspekt życia i ochrony środowiska. Skuteczny system kanalizacji ma ogromne znaczenie dla jakości życia mieszkańców. Gospodarka ściekowa obecnie funkcjonuje na terenie miejscowości Boćki, w której w 2023 r. 347 budynków było podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Na pozostałych obszarach gminy z terenów zabudowanych, tam gdzie nie ma możliwości podłączenia się do sieci kanalizacyjnej ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb), bądź do przydomowych oczyszczalni ścieków. W gminie do zbiorników bezodpływowych podłączonych jest 424 budynków. Natomiast 284 budynków podłączonych jest do przydomowych oczyszczalni ścieków,

Największy odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji sanitarnej (kanalizacja sieciowa, przydomowe oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe) w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce najkorzystniej wypada w miejscowości Wandalin, w której 95% budynków korzysta z rozwiązań w zakresie odprowadzania ścieków. Najmniej budynków podłączonych do kanalizacji znajduje się w miejscowościach Śnieżki (25%) oraz Sasiny (18%).

Rysunek 47 Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji sanitarnej

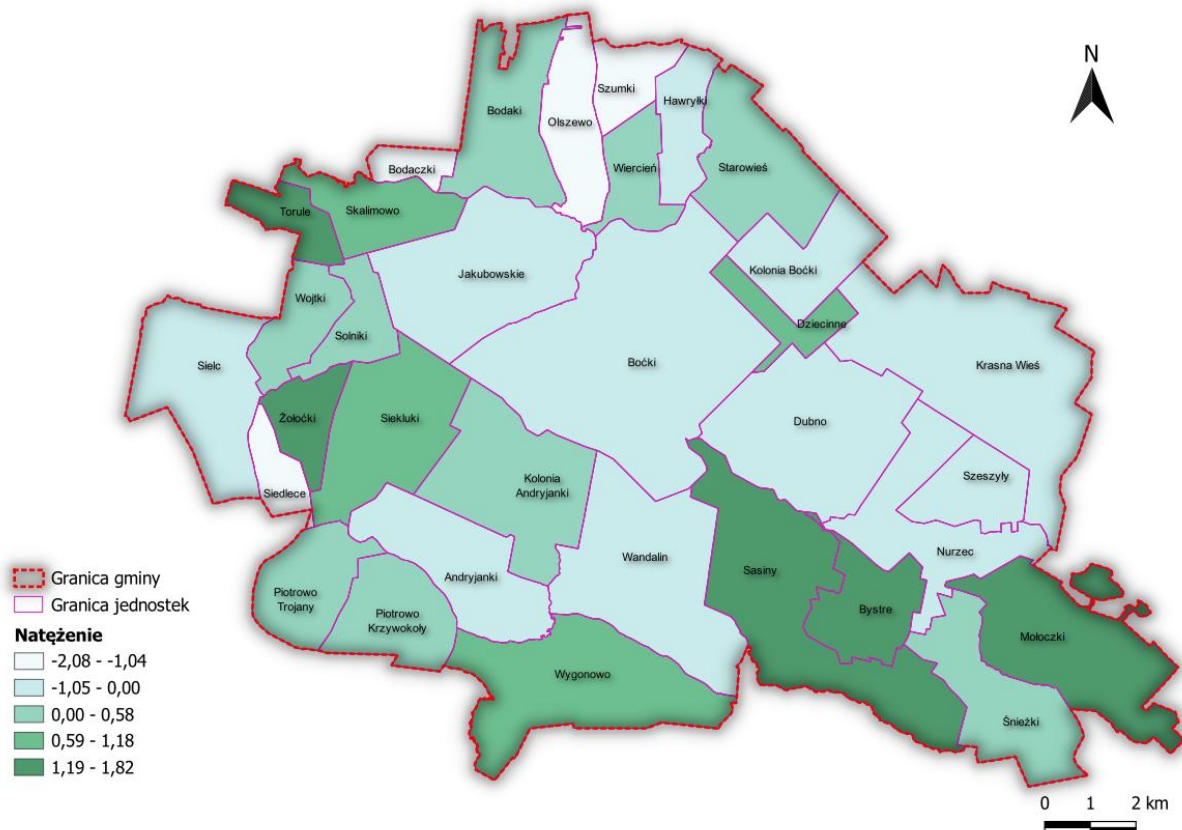
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Innym miernikiem pozwalającym na analizę warunków życia mieszkańców gminy jest liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych.

W 2023 r. prawie 75% budynków podłączonych było do sieci wodociągowej. W 15 jednostkach stwierdza się poziom zwodociągowania powyżej wartości referencyjnej. Największa liczba budynków podłączonych jest to sieci wodociągowej znajduje się w miejscowości Olszewo (97%) oraz Bodaczki (96,5%). Najmniejsze wartości w odniesieniu do wartości referencyjnej odnotowuje się w Mołoczkach (54,67%), Torulach (55,56%) oraz Sasinach (57,01%).

Rysunek 48 Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej

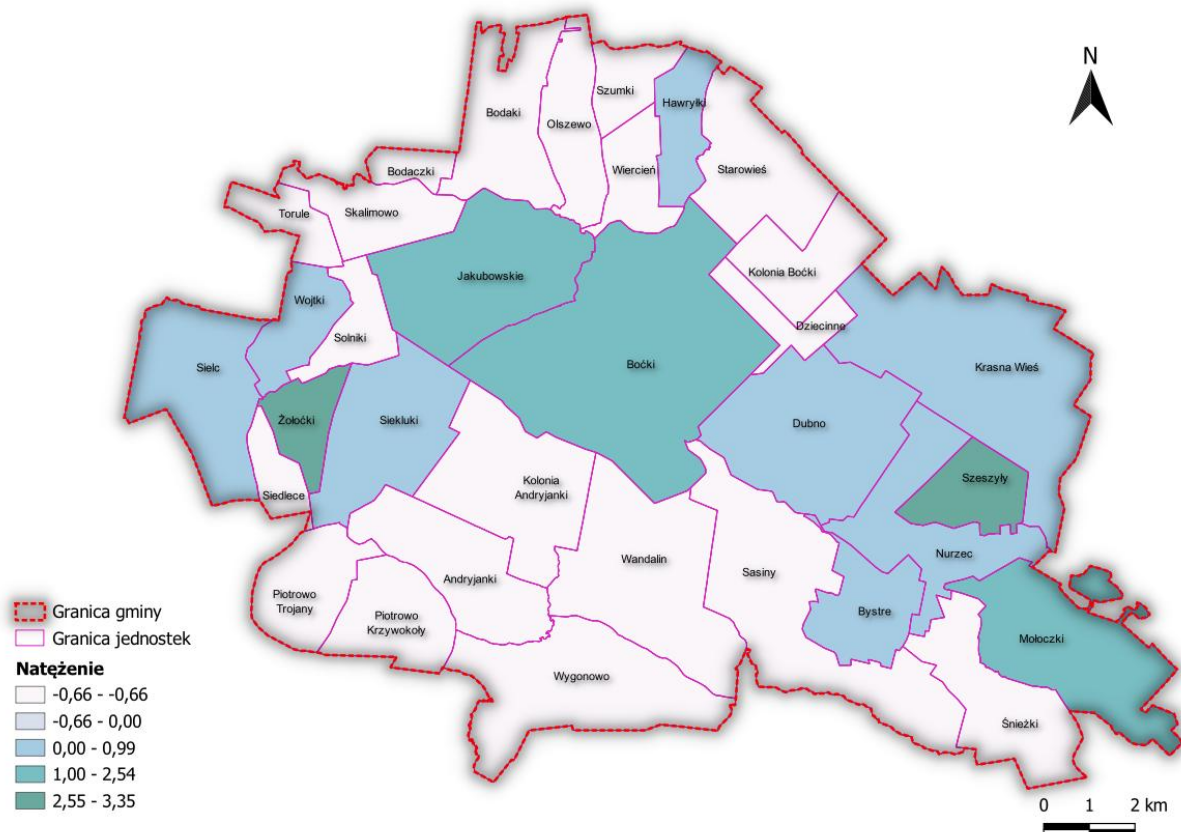

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Istotnym elementem analizy gminy pod kątem uchwycenia negatywnych zjawisk w sferze technicznej jest stan sieci wodociągowo – kanalizacyjnej. Stąd też analizie poddano stopień awaryjności sieci, wykorzystując do tego wskaźnik liczbę awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Wartość referencyjna wskaźnika dla gminy w 2023 r. wyniosła 0,74. Przekroczenie średniej dla gminy, a tym samym sytuację kryzysową, zidentyfikowano w przypadku 13 jednostek. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostkach Żołącki (3,35) oraz Szeszyły (2,61). W przypadku 20 jednostek nie stwierdzono występowania awarii sieci wodociągowo – kanalizacyjnej w 2023 r.

Rysunek 49 Stan techniczny sieci wodociągowej – kanalizacyjnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boćki

Jednym z najistotniejszych potencjałów w sfery technicznej są obiekty zabytkowe. W gminie Boćki w 2023 r. zdiagnozowano liczbę 11 obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, w tym 8 w Boćkach, 2 w Andryjankach oraz 1 w Olszewie:

Andryjanki:

- cerkiew prawosławna fil. p.w. Podwyższenia Krzyża Św., 1914, nr rej.: A-392 z 31.01.1994,
- zespół dworski, 2 poł. XIX:
  - dwór, mur.-drewn., nr rej.: 619 z 16.09.1986
  - oficyna, drewn., nr rej.: 627 z 30.12.1986
  - spichrz, drewn., nr rej.: 628 z 30.12.1986
  - park, nr rej.: 411 z 22.10.1977.

Boćki:

- układ przestrzenny, 1509 - XVIII, nr rej.: A-413 z 14.06.1978,
- kościół (d. reformatów), ob. par. p.w. św. Józefa Oblubieńca i św. Antoniego Padewskiego, 1730 - 1739, wraz z działką nr geod.416, nr rej.: A-398 z 3.11.1966,
- dzwonnica przy w/w kościele, nr rej.: A-398 z 3.11.1966,
- cerkiew prawosławna p.w. Zaśnięcia NMP, poł. XVIII, nr rej.: A-399 z 3.11.1966,
- dzwonnica, 1820, nr rej.: A-399 z 14.11.1962,
- kaplica cmentarna rzym.-kat., 1930, nr rej.: A-393 z 10.04.1984,
- ogrodzenie z bramą główną przy cerkwi parafialnej p.w. Zaśnięcia NMP, mur. A -623 z 1.08.2019.

Olszewo:

- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: A-74 z 12.01.1996 .

Tabela 43 Analiza zjawisk w sferze technicznej

Wartości wyników poszczególnych jednostek w wyniku ich normalizacji, dokonanej w celu ich wzajemnego porównania:

Jednostka analityczna	Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 budynków ogółem	Liczba budynków - budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa (budynki gospodarcze) nieużywanych i w złym stanie w przeliczeniu na 100 budynków ogółem	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji sanitarnej (kanalizacja sieciowa, przydomowe oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe) w przeliczeniu na 100 budynków ogółem	Liczba awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 budynków mieszkalnych
Andryjanki	-0,21	-0,39	-0,62	-0,66	-1,02
Andryjanki Kolonia	-0,21	-0,69	0,46	-0,66	0,29
Boćki	-0,21	0,12	-1,39	1,29	-0,78
Kolonia Boćki	-0,21	-0,69	-0,22	-0,66	-0,72
Bodaczki	-0,21	-0,69	-0,60	-0,66	-2,04
Bodaki	-0,21	1,10	0,15	-0,66	0,43
Bystre	-0,21	-0,69	1,05	0,60	1,26
Dubno	-0,21	-0,16	-0,02	0,59	-0,87
Dziecinne	-0,21	0,31	0,90	-0,66	0,73
Hawryłki	-0,21	0,21	-0,46	0,64	-0,34
Jakubowskie	0,40	0,12	-0,25	1,35	-0,09
Krasna Wieś	0,28	-0,69	1,32	0,57	-0,69
Mołoczki	-0,21	-0,33	1,29	1,01	1,85
Nurzec	-0,21	-0,69	0,45	0,33	-0,92
Olszewo	-0,21	3,17	-0,62	-0,66	-2,08
Piotrowo - Krzywo-koły	-0,21	-0,69	0,80	-0,66	0,20
Piotrowo - Trojany	-0,21	-0,69	-0,15	-0,66	0,24
Sasiny	-0,21	0,65	2,12	-0,66	1,62

Siedlece	-0,21	-0,69	-0,94	-0,66	-1,51
Siekłuki	-0,21	1,65	-0,38	0,05	0,60
Sielc	-0,21	0,56	-0,10	0,33	-0,27
Skalimowo	-0,21	-0,69	-0,24	-0,66	0,73
Solniki	-0,21	-0,69	-0,28	-0,66	0,50
Starowieś	-0,21	-0,69	0,51	-0,66	0,25
Szeszyły	-0,21	-0,69	1,25	2,61	-0,42
Szumki	5,61	2,28	0,36	-0,66	-1,33
Śnieżki	-0,21	0,91	1,64	-0,66	0,32
Torule	-0,21	-0,69	-0,39	-0,66	1,76
Wandalin	-0,21	-0,69	-3,06	-0,66	-0,50
Wiercień	-0,21	1,87	-0,50	-0,66	0,29
Wojtki	-0,21	-0,69	-1,00	0,41	0,34
Wygonowo	-0,21	-0,30	-1,39	-0,66	0,80
Żołoćki	-0,21	-0,69	0,32	3,35	1,35

Źródło: Opracowanie własne

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Zgodnie z art. 9 ust 1 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (...) można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych (...), lub
- 2) środowiskowych (...), lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych (...), lub
- 4) technicznych.

Przeprowadzona analiza porównawcza poszczególnych zjawisk miała na celu wykazanie, która z analizowanych jednostek charakteryzuje się największą liczbą wskaźników świadczących o sytuacji kryzysowej. Na podstawie dostępnych danych, zdecydowano o wykorzystaniu 32 wskaźników ilościowych, w tym 16 odnoszących się do sfery społecznej, 5 do sfery gospodarczej, 4 do sfery środowiskowej, 2 do sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz 5 do sfery technicznej. Pozwalało to z jednej strony na szeroką analizę uwarunkowań wewnątrzgminnych, z drugiej zaś wymagało zdefiniowania szczegółowych zasad wychwycenia poziomu koncentracji negatywnych zjawisk służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego. Stąd też, z uwagi na przyjętą liczbę wskaźników, w celu zaliczenia danej jednostki jako obszaru zdegradowanego uznano konieczność występowania na jej terenie wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) świadczącego o występowaniu stanu kryzysowego w sferze społecznej z jednoczesnym występowaniem wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

Poniżej przedstawiono wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej dla poszczególnych wyznaczonych jednostek analitycznych w gminie Boćki.

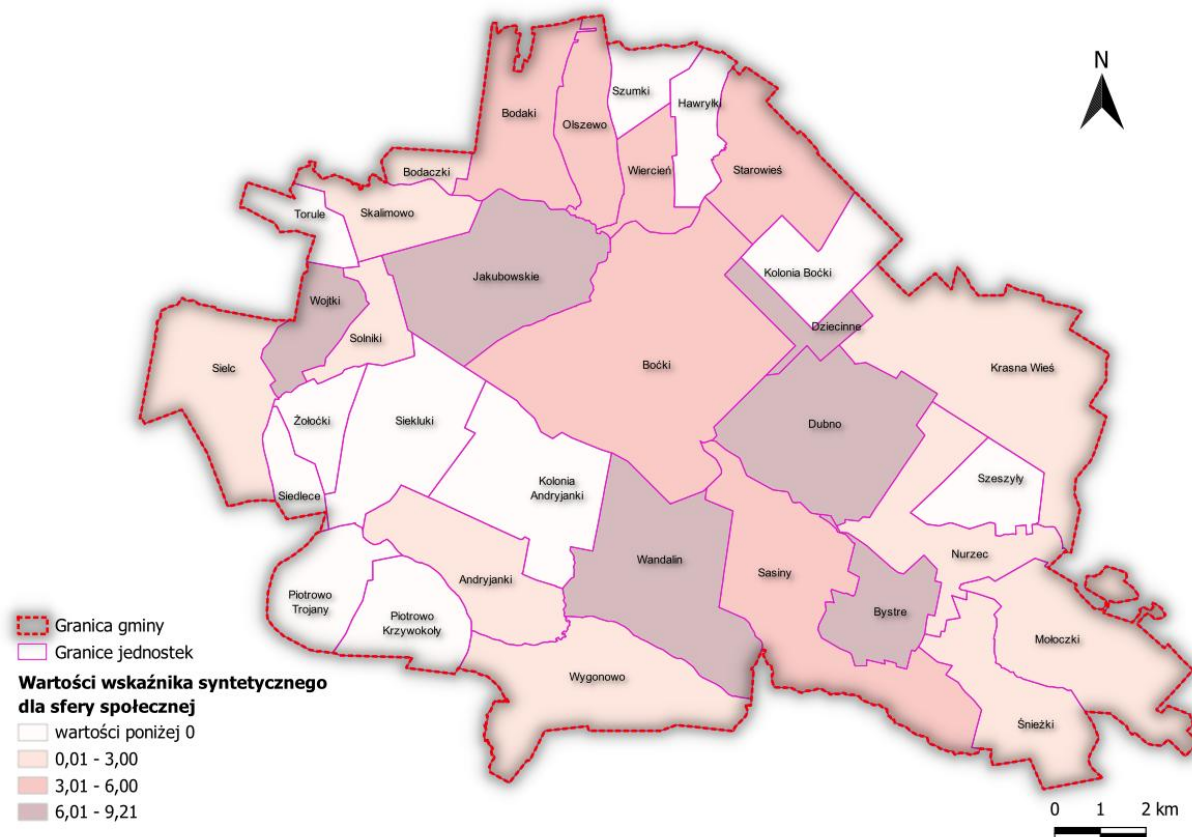
Tabela 44 Zestawienie sumy wartości poszczególnych wskaźników syntetycznych dla sfery społecznej

Jednostka analityczna	Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej
Andryjanki	2,64
Andryjanki Kolonia	-8,93
Boćki	4,73
Kolonia Boćki	-6,54
Bodaczki	2,36
Bodaki	4,42
Bystre	9,21
Dubno	6,90
Dziecinne	7,13
Hawryłki	-6,65
Jakubowskie	7,85
Krasna Wieś	0,20
Mołoczki	0,02
Nurzec	2,66
Olszewo	3,32
Piotrowo - Krzywokoły	-5,45
Piotrowo - Trojany	-4,88

Sasiny	4,12
Siedlece	-12,76
Siekluki	-6,06
Sielc	1,13
Skalimowo	0,58
Solniki	2,06
Starowieś	3,83
Szeszyły	-8,71
Szumki	-12,26
Śnieżki	0,82
Torule	-2,22
Wandalin	6,33
Wiercień	3,30
Wojtki	7,11
Wygonowo	0,69
Żołočki	-6,96

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 50 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

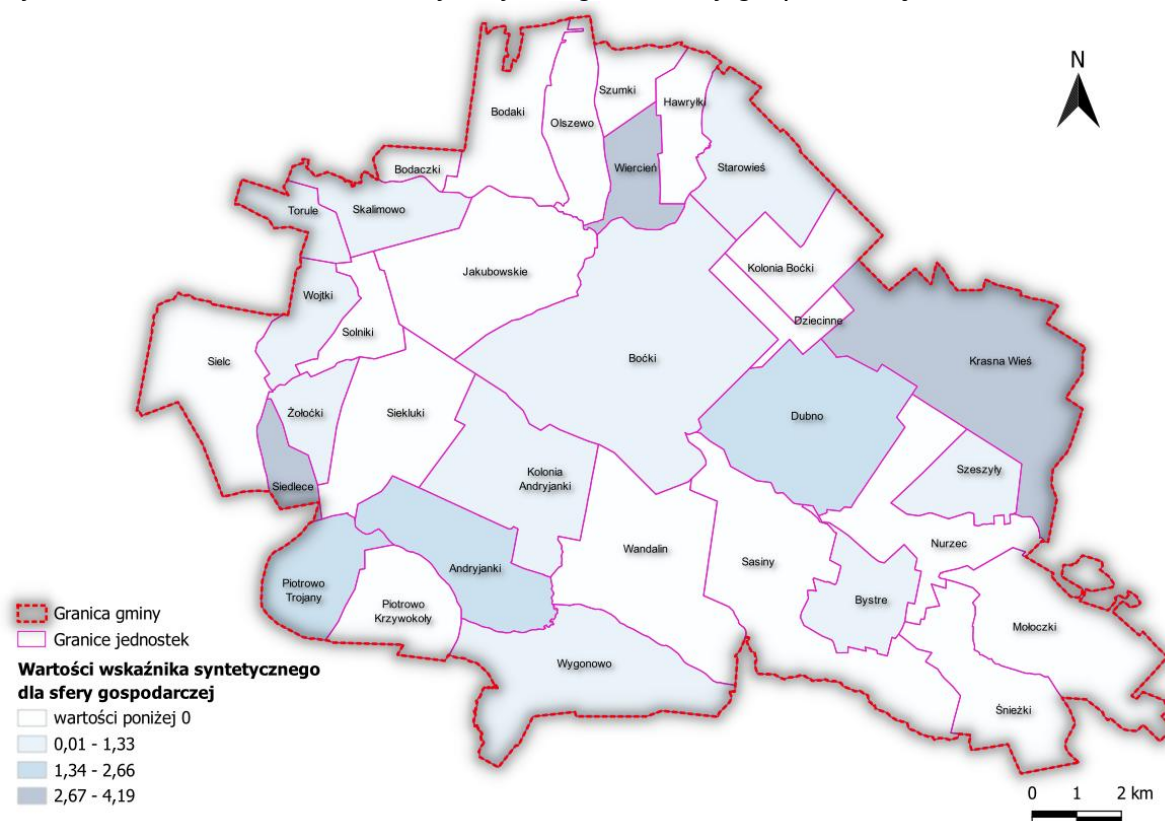
Źródło: opracowanie własne

Tabela 45 Zestawienie sumy wartości poszczególnych wskaźników syntetycznych w 4 pozostałych sferach

Jednostka analityczna	Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery			
	gospodarczej	środowiskowej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej
Andryjanki	1,41	-3,12	0,88	-2,89
Andryjanki Kolonia	0,09	-2,20	0,31	-0,80
Boćki	0,87	-3,32	2,53	4,12
Kolonia Boćki	-0,56	0,55	4,94	-0,98
Bodaczki	-1,43	-1,99	0,31	-2,50
Bodaki	-0,88	-2,72	-0,91	-4,20
Bystre	0,48	0,91	0,31	0,81
Dubno	1,42	0,53	-1,00	2,02
Dziecinne	-1,37	2,05	1,15	-0,66
Hawryłki	-0,76	-1,77	0,31	1,09
Jakubowskie	-0,17	-2,70	0,73	-0,16
Krasna Wieś	3,24	1,05	-0,97	1,52
Mołoczki	-0,68	3,42	-1,44	0,79
Nurzec	-4,25	-0,62	1,15	3,61
Olszewo	-0,92	-2,79	0,73	-1,04
Piotrowo - Krzywokoły	-0,16	-2,03	2,42	-0,39
Piotrowo - Trojany	2,19	-0,18	-3,06	-0,56
Sasiny	-0,70	2,47	-2,06	-1,47
Siedlece	3,36	8,23	-3,40	3,52
Siekluki	-8,08	-1,47	-1,17	-4,01
Sielc	-0,03	-0,57	-1,25	1,72
Skalimowo	0,78	2,49	0,31	0,31
Solniki	-0,01	-1,07	0,73	-1,07
Starowieś	0,22	-1,69	0,73	-1,34
Szeszyły	0,63	6,86	0,31	-0,80
Szumki	-0,98	0,15	0,31	2,53
Śnieżki	-0,19	4,37	-1,47	6,26
Torule	0,17	-1,52	0,31	2,00
Wandalin	-0,29	-0,50	-1,26	-0,19
Wiercień	4,19	-0,64	0,31	-5,13
Wojtki	0,10	-0,34	-0,80	0,80
Wygonowo	1,09	-0,93	-0,35	-1,16
Żołoćki	1,23	-0,90	0,31	-1,75

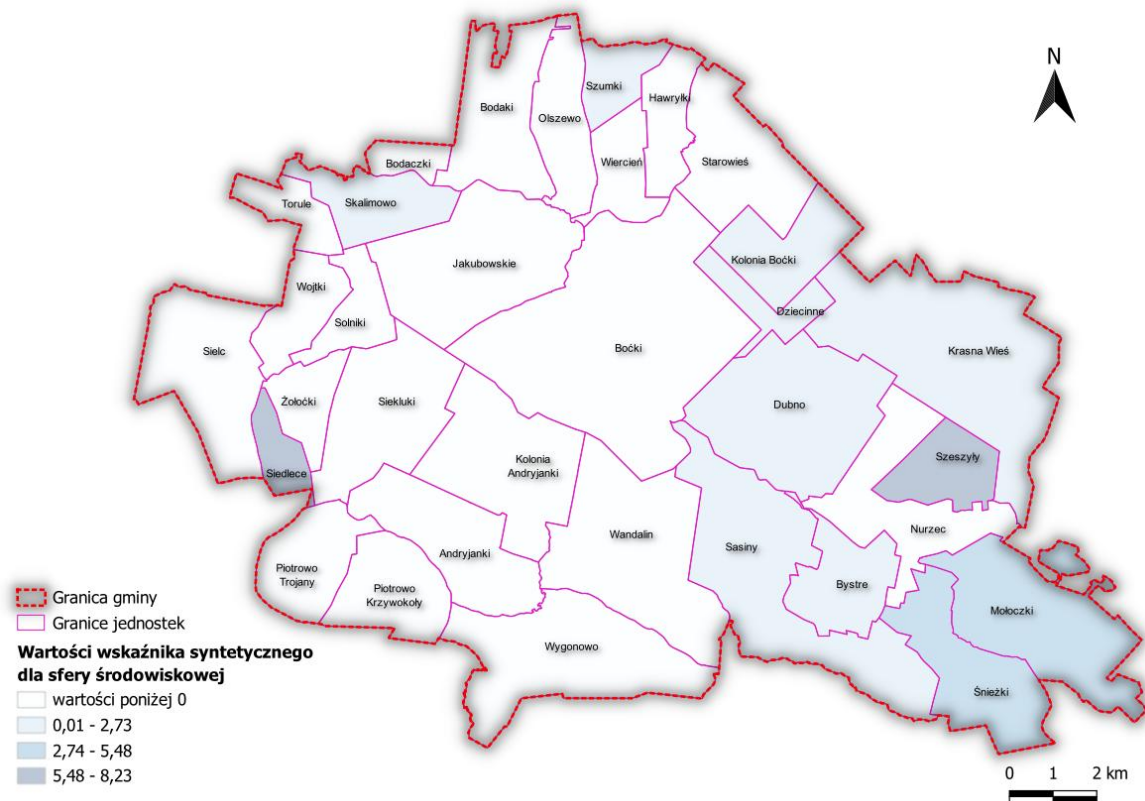
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 51 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

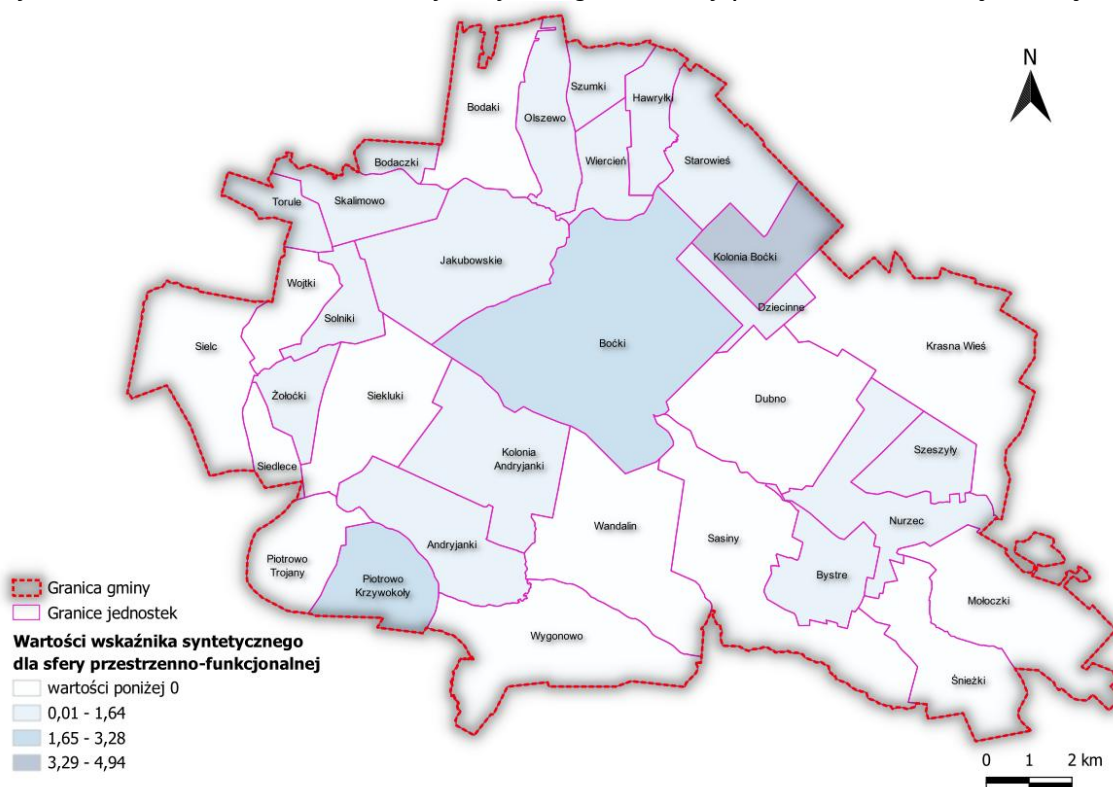
Rysunek 52 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery środowiskowej

Źródło: opracowanie własne

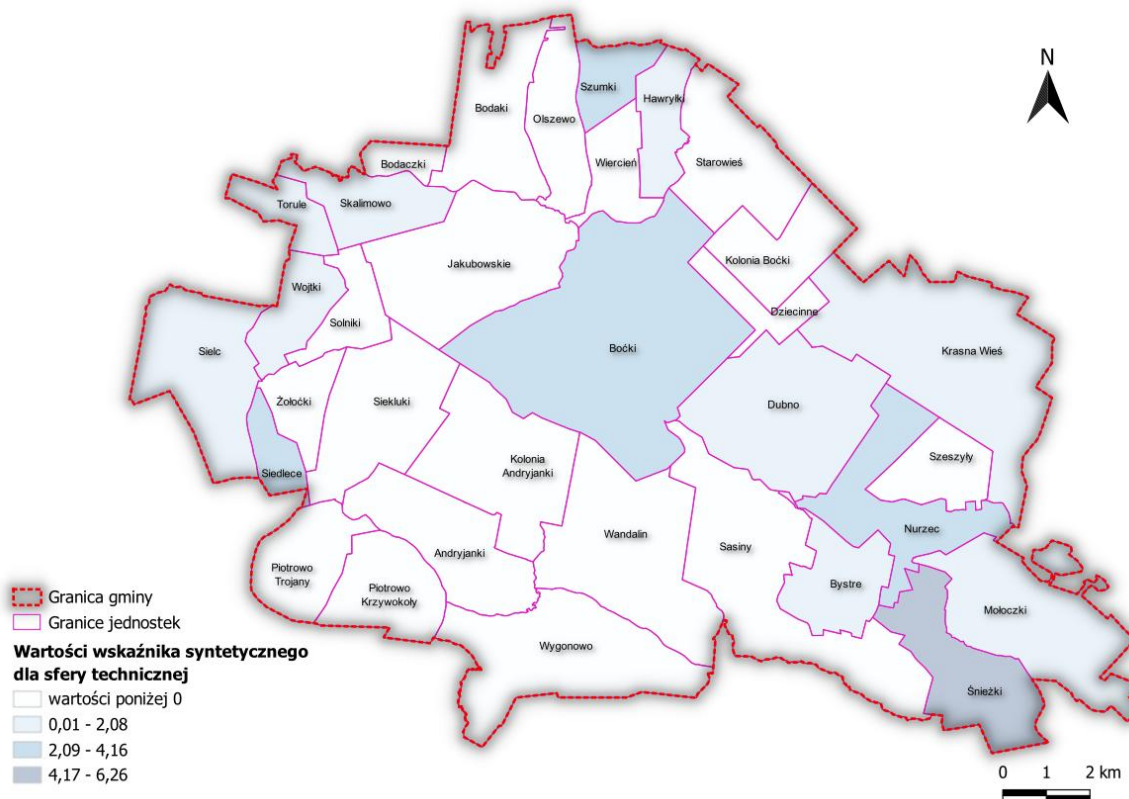

Rysunek 53 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 54 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery technicznej

Źródło: opracowanie własne

Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej objęła 22 jednostki, których wartość wskaźnika syntetycznego jest powyżej wartości „0” (zerowej), potwierdzając tym samym występowanie stanu kryzysowego w sferze społecznej.

Tabela 46 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej

Jednostka analityczna	Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej
Bystre	9,21
Jakubowskie	7,85
Dziedzinne	7,13
Wojtki	7,11
Dubno	6,90
Wandalin	6,33
Boćki	4,73
Bodaki	4,42
Sasiny	4,12
Starowieś	3,83
Olszewo	3,32
Wiercień	3,30
Nurzec	2,66
Andryjanki	2,64
Bodaczki	2,36
Solniki	2,06
Sielc	1,13
Śnieżki	0,82
Wygonowo	0,69
Skalimowo	0,58
Krasna Wieś	0,20
Mołoczki	0,02

Źródło: opracowanie własne

Spośród 22 jednostek, których wartość wskaźnika syntetycznego potwierdza występowanie zjawiska kryzysowego w sferze społecznej, przyjętą na wstępie metodologią, tj. jednoczesnym występowaniem wartości wskaźnika syntetycznego powyżej wartości „0” (zerowej) w co najmniej 2 z pozostałych sfer, spełnia 13 jednostek.

Tabela 47 Podsumowanie koncentracji negatywnych zjawisk we wszystkich sferach

	Koncentracja negatywnych zjawisk					Obszar zdegradowany (Tak/Nie)
	w sferze społecznej (Tak/Nie)	w sferze gospodarczej (Tak/Nie)	w sferze środowiskowej (Tak/Nie)	w sferze przestrzennie-funkcjonalnej (Tak/Nie)	w sferze technicznej (Tak/Nie)	
Andryjanki	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK
Andryjanki Kolonia	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE
Boćki	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
Kolonia Boćki	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE	NIE
Bodaczki	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK
Bodaki	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE

Bystre	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Dubno	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK
Dziecinne	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK
Hawryłki	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE
Jakubowskie	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK
Krasna Wieś	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK
Mołoczki	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK
Nurzec	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Olszewo	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK
Piotrowo - Krzywokoły	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE
Piotrowo - Trojany	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
Sasiny	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK
Siedlece	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
Siekluki	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Sielc	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK
Skalimowo	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Solniki	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK
Starowieś	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK
Szeszyły	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE	NIE
Szumki	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE
Śnieżki	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK
Torule	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE
Wandalin	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Wiercień	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK
Wojtki	TAK	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK
Wygonowo	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK
Żołocki	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE

Źródło: opracowanie własne

W wyniku tak przeprowadzonego badania zidentyfikowano jednostki, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk stanowiących obszar zdegradowany.

Tabela 48 Wykaz jednostek stanowiących obszar zdegradowany

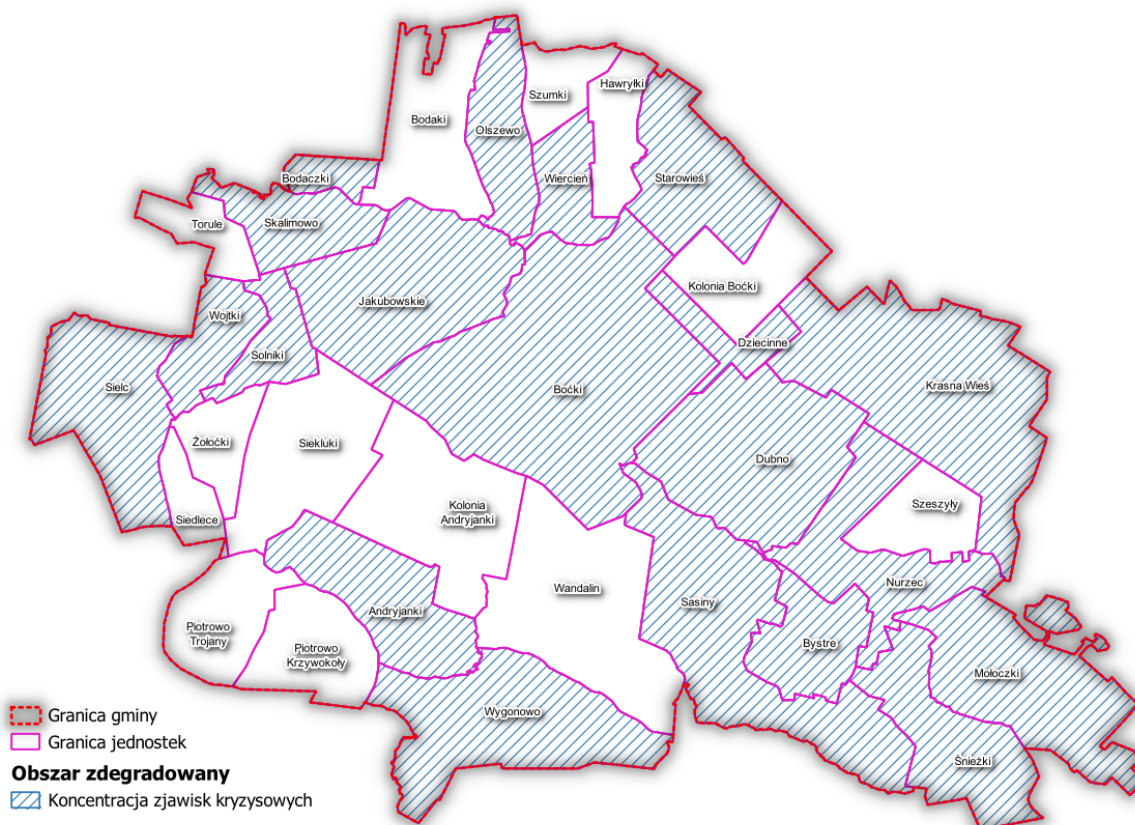
L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	% ludności gminy	Powierzchnia poszczególnych jednostek [km ²]	% powierzchni gminy
1	Andryjanki	249	6,19%	7,32	3,16%
2	Boćki	1270	31,56%	23,53	10,15%
3	Bodaczki	113	2,81%	1,37	0,59%
4	Bystre	70	1,74%	4,66	2,01%
5	Dubno	141	3,50%	11,74	5,06%
6	Dziecinne	24	0,60%	2,36	1,02%
7	Jakubowskie	220	5,47%	11,11	4,79%
8	Krasna Wieś	144	3,58%	16,59	7,16%
9	Mołoczki	53	1,32%	10,62	4,58%

10	Nurzec	89	2,21%	7,6	3,28%
11	Olszewo	121	3,01%	4,65	2,01%
12	Sasiny	39	0,97%	13,89	5,99%
13	Sielc	178	4,42%	8,68	3,74%
14	Skalimowo	30	0,75%	4,34	1,87%
15	Solniki	63	1,57%	2,88	1,24%
16	Starowieś	119	2,96%	7,17	3,09%
17	Śnieżki	52	1,29%	7,13	3,08%
18	Wiercień	84	2,09%	3,18	1,37%
19	Wojtki	83	2,06%	3,43	1,48%
20	Wygonowo	140	3,48%	11,35	4,90%
	RAZEM	3282	81,56%	163,60	70,57%

Źródło: opracowanie własne

W związku z powyższym jako obszar zdegradowany gminy Boćki wskazuje się tereny jednostek: Andryjanki, Boćki, Bystre, Dubno, Dziecinne, Krasna Wieś, Mołoczki, Nurzec, Skalimowo, Starowieś, Śnieżki, Wiercień oraz Wojtki.

Rysunek 55 Obszar zdegradowany w Gminie Boćki

Źródło: opracowanie własne

OBSZAR REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Dodatkowo, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Z uwagi, iż wyznaczony obszar zdegradowany, nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, tzn. jest większy niż 20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, koniecznym było przeprowadzenie dodatkowej analizy pod kątem istotności obszaru kwalifikującego się jako obszar rewitalizacji, to znaczy posiadającego warunki i potencjały do prowadzenia na nim procesu rewitalizacji.

Całkowita liczba mieszkańców gminy Boćki mieszkająca w obszarach zidentyfikowanych jako zdegradowane obejmuje 81,56% mieszkańców gminy (Tabela 48). Z uwagi na ograniczenie ustawowe liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji, koniecznym stało się zawężenie jako obszaru rewitalizacji jedynie części obszaru zdegradowanego, celem spełnienia zapisów ustawowych.

Przyjmując konieczność zastosowania w/w limitów zdecydowano, aby działania rewitalizacyjne prowadzone były w obszarach o największych potencjałach rozwojowych, w których znajduje się baza infrastrukturalna lub/i kapitał społeczny. Stąd też obszar rewitalizacji w gminie Boćki przedstawia się następująco:

Tabela 49 Obszary rewitalizacji w gminie Boćki

L.p.	Podobszar rewitalizacji	Liczba mieszkańców	% ludności gminy	Powierzchnia poszczególnych jednostek [km ²]	% powierzchni gminy
1	Andryjanki	203	5,04%	0,59	0,25%
2	Boćki	336	8,35%	0,73	0,31%
3	Dubno	141	3,50%	0,91	0,39%
4	Dziecinne	24	0,60%	0,98	0,42%
5	Krasna Wieś	144	3,58%	3,22	1,39%
6	Sasiny	37	0,92%	0,58	0,25%
7	Solniki	63	1,57%	0,48	0,21%
8	Starowieś	119	2,96%	0,66	0,28%
9	Wygonowo	140	3,48%	2,82	1,22%
	RAZEM	1207	29,99%	10,96	4,73%

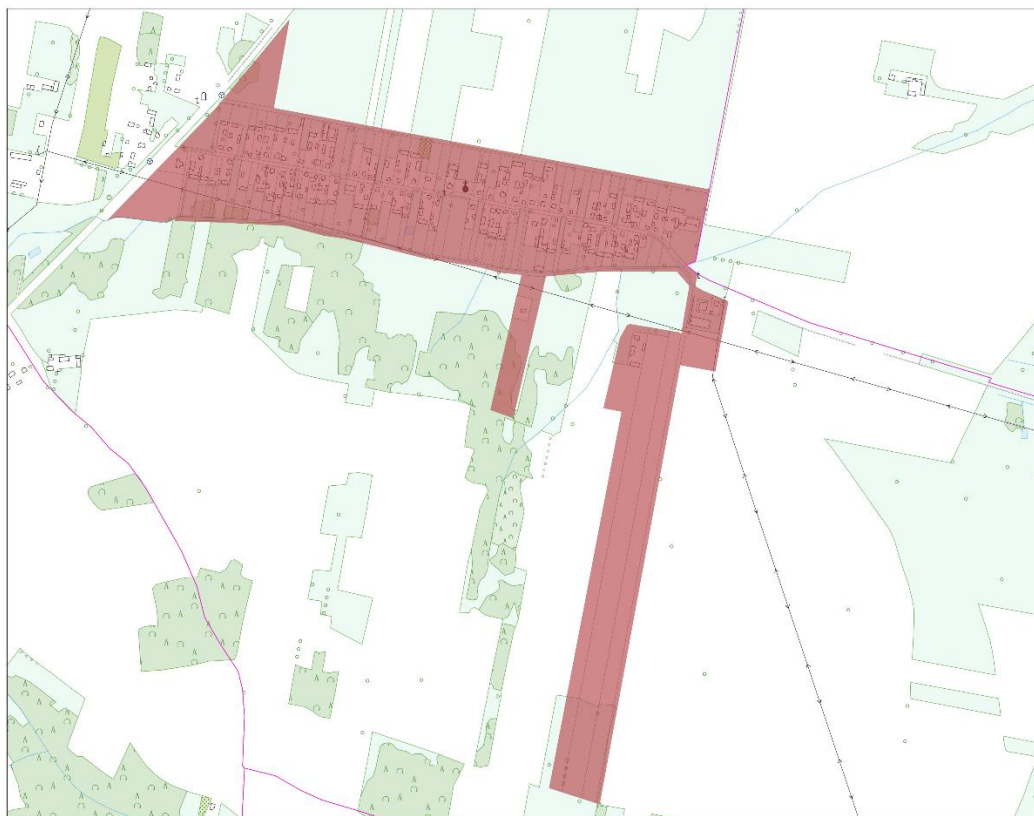
Źródło: opracowanie własne

Obszary, które wybrane zostały do rewitalizacji, to obszary posiadające największe możliwości prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Obszary te obecnie albo już posiadają możliwości infrastrukturalne w zakresie funkcjonowania obiektów wykorzystywanych na cele społeczne (np. świetlice wiejskie, budynki OSP), albo znajdująca się w nich infrastruktura ta wymaga

nakładów na jej remont i rozbudowę. Stąd też z jednej strony posiadany potencjał przestrzenno-funkcyjny umożliwi prowadzenie działań rewitalizacyjnych w zakresie pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców, wzmocnienia integracji, prowadzenia projektów podnoszących poziom kapitału społecznego w postaci szkoleń, spotkań integracyjnych czy działań kulturalno-edukacyjnych. Z drugiej zaś infrastruktura, stanowiąca niewykorzystany potencjał, wymaga doinwestowania w celu stworzenia lepszych warunków do nauki dla dzieci, organizacji imprez kulturalnych, czy wykreowania miejsc dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw.

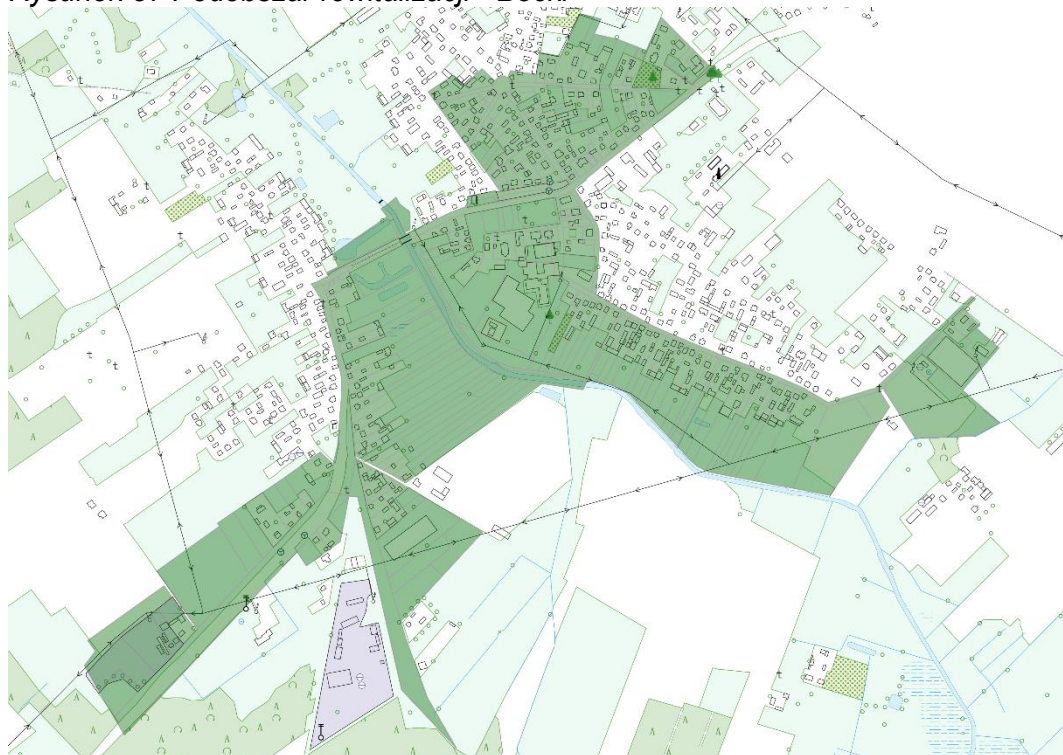
Skierowanie w pierwszej kolejności skupienia na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach pozwoli na realizację przedsięwzięć, umożliwiających realne wyprowadzenie tych obszarów z kryzysu z uwagi na potencjał infrastrukturalny (funkcjonowanie obiektów przeznaczonych na cele publiczne), oraz rozwój potencjału społecznego, umożliwiającego animację działań społecznych i pobudzenie aktywności mieszkańców.

Rysunek 56 Podobszar rewitalizacji - Andryjanki

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 57 Podobszar rewitalizacji - Boćki

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 58 Podobszar rewitalizacji - Dubno

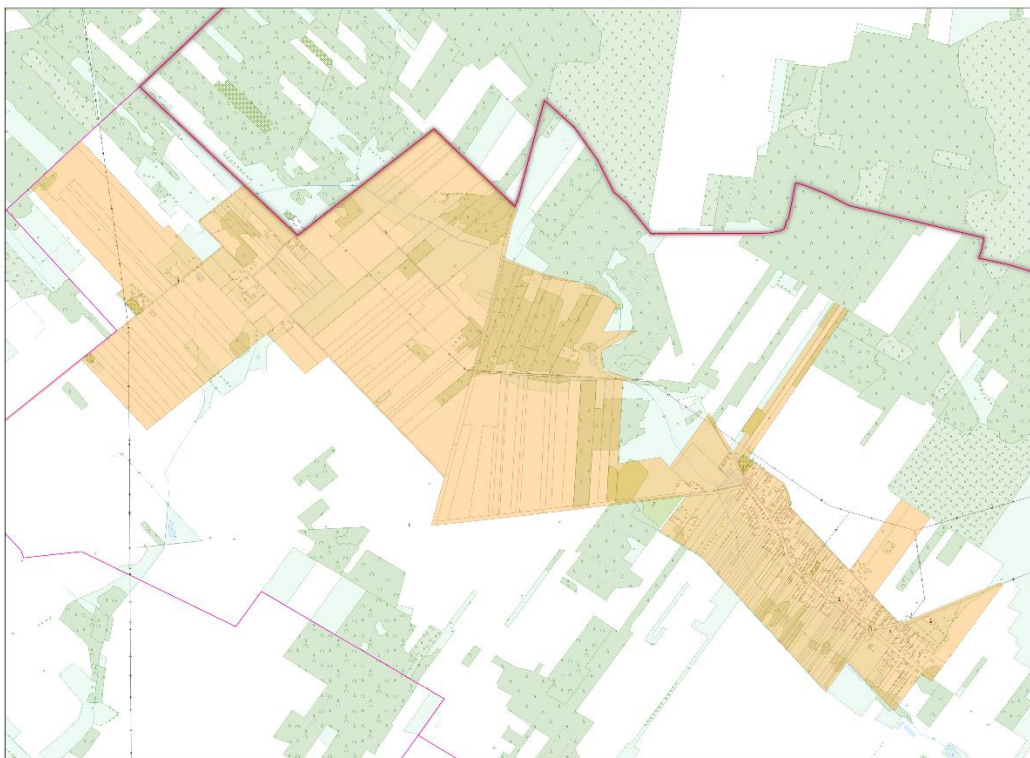
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 59 Podobszar rewitalizacji – Dziecinne

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 60 Podobszar rewitalizacji - Krasna Wieś

Źródło: opracowanie własne

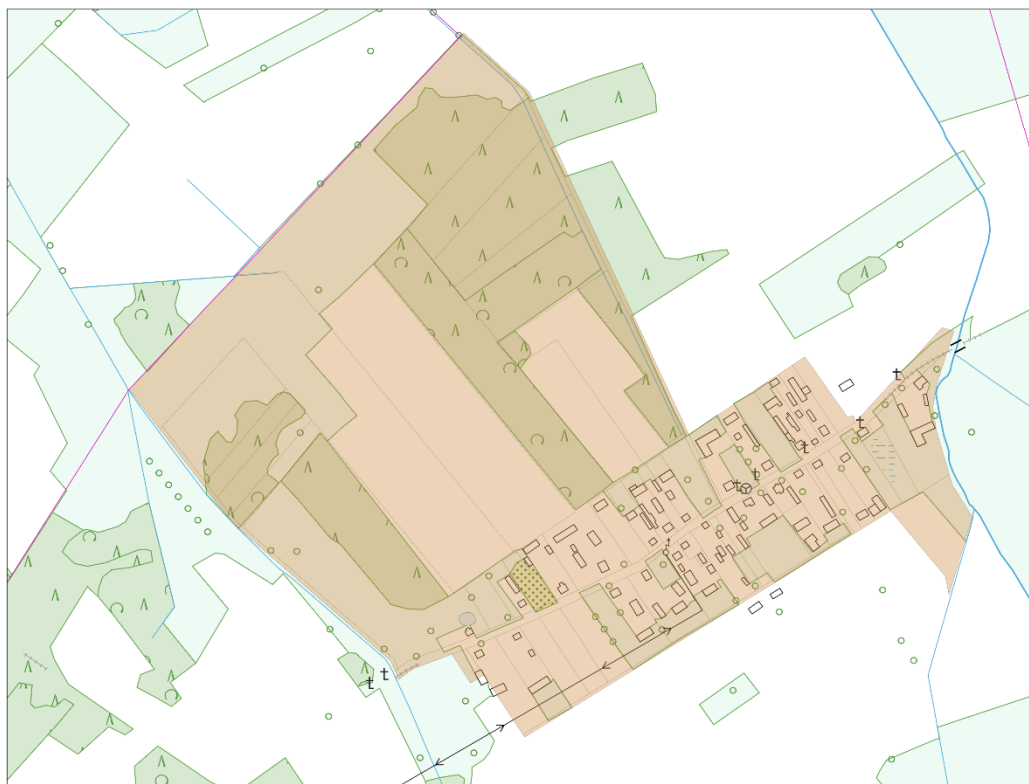

Rysunek 61 podobszar rewitalizacji - Sasiny

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 62 Podobszar rewitalizacji - Solniki

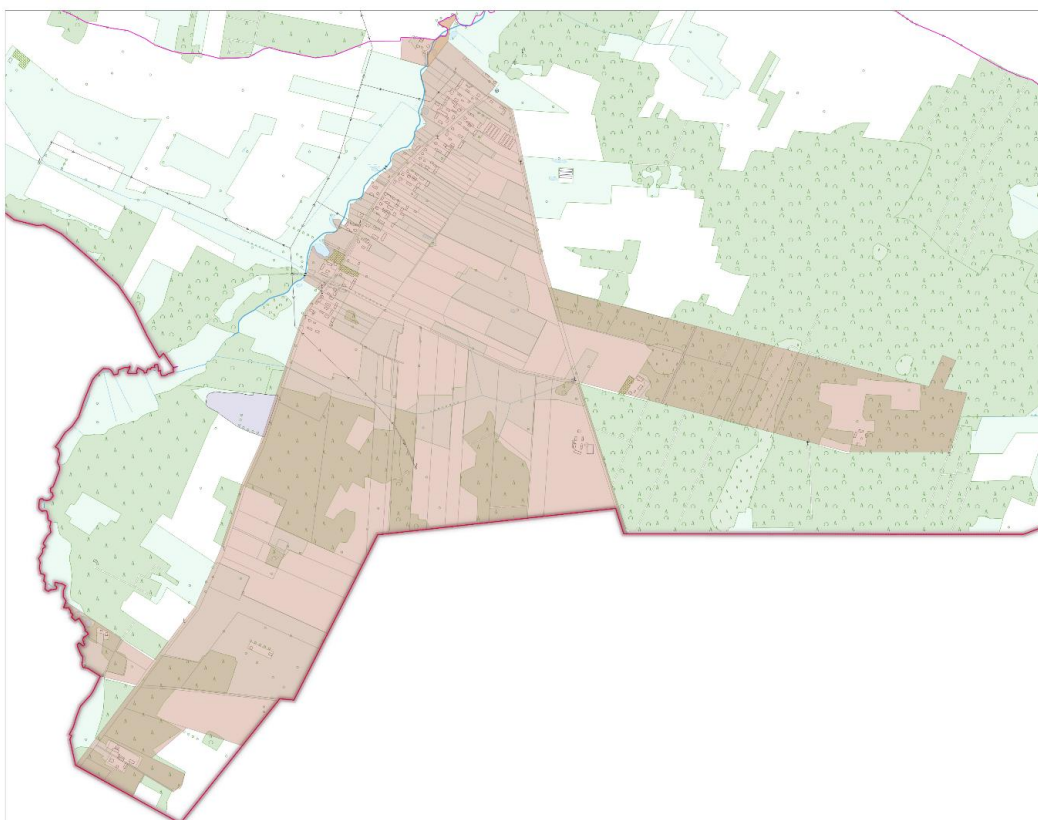
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 63 Podobszar rewitalizacji – Starowieś

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 64 Podobszar rewitalizacji - Wygonowo

Źródło: opracowanie własne

SPIS ILUSTRACJI

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Boćki w latach 2018 - 2022	3
Wykres 2 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Boćki w latach 2018 - 2022	6
Wykres 3 Główne zjawiska problemowe w sferze społecznej w opinii mieszkańców	11
Wykres 4 Główne zjawiska problemowe w sferze gospodarczej w opinii mieszkańców	14
Wykres 5 Główne zjawiska problemowe w sferze środowiskowej w opinii mieszkańców	16
Wykres 6 Główne zjawiska problemowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w opinii mieszkańców	18
Wykres 7 Główne zjawiska problemowe w sferze technicznej w opinii mieszkańców	20
Wykres 8 Główne atuty gminy Boćki w opinii mieszkańców	21
Wykres 9 Słabe strony gminy Boćki w opinii mieszkańców	21
Wykres 10 Oczekiwane efekty działań rozwojowych gminy Boćki w opinii mieszkańców	22

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Podział gminy na jednostki referencyjne	26
Rysunek 2 Wykaz ulic w jednostce Boćki	27
Rysunek 3 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	37
Rysunek 4 Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym	38
Rysunek 5 Struktura ludności w wieku poprodukcyjnym	38
Rysunek 6 Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym	39
Rysunek 7 Liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia	40
Rysunek 8 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	41
Rysunek 9 Saldo liczby urodzeń i zgonów	42
Rysunek 10 Saldo liczby zameldowań i wymeldowań	43
Rysunek 11 Liczba mieszkańców w wieku 18 – 30 roku	44
Rysunek 12 Zmiana liczby ludności gminy Boćki w latach 2019-2023	45
Rysunek 13 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	49
Rysunek 14 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia	50
Rysunek 15 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	51
Rysunek 16 Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	52
Rysunek 17 Liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej	57
Rysunek 18 Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej ogółem	58
Rysunek 19 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa	59
Rysunek 20 Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania	60
Rysunek 21 Liczba osób powyżej 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej	61
Rysunek 22 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności	62
Rysunek 23 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby	63

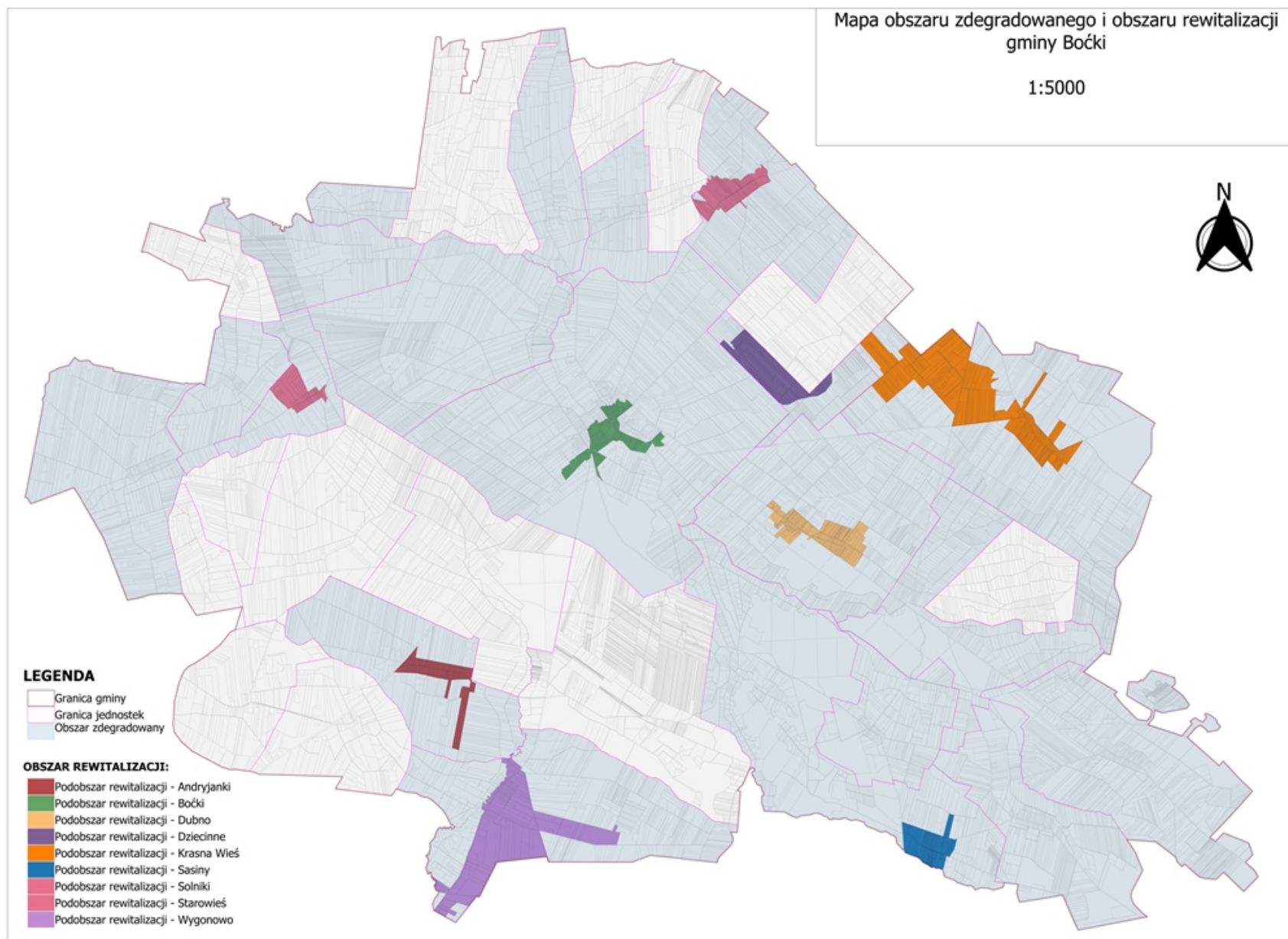
Rysunek 24 Natężenie interwencji policji w gminie w 2023 roku	67
Rysunek 25 Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze w szkołach podstawowych w gminie Boćki	69
Rysunek 26 Liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych w gminie Boćki	70
Rysunek 27 Średnia wartość frekwencji w wyborach w latach 2019 - 2023	72
Rysunek 28 Liczba mieszkańców biorących udział w zebraniach sołeckich w 2023 roku.....	73
Rysunek 29 Liczba organizacji pozarządowych w Gminie Boćki w roku 2023.....	74
Rysunek 30 Liczba przedsiębiorstw ogółem (łącznie z osobami prowadzącymi działalność rolniczą) w Gminie Boćki w latach 2020 -2023	76
Rysunek 31 Liczba przedsiębiorstw ogółem (z wyłączeniem osób prowadzących działalność rolniczą) w Gminie Boćki w latach 2020 -2023	77
Rysunek 32 Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w Gminie Boćki w latach 2020 - 2023	78
Rysunek 33 Liczba zawieszonych i wyrejestrowanych przedsiębiorstw w Gminie Boćki w latach 2020 - 2023	79
Rysunek 34 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w Gminie Boćki w 2023 roku	80
Rysunek 35 Lokalizacja wyrobów zawierających azbest	83
Rysunek 36 Masa zinventaryzowanych wyrobów zawierających azbest (Mg).....	84
Rysunek 37 Średnie stężenie pyłu zawieszzonego PM10 w latach 2019 - 2022.....	85
Rysunek 38 Liczba kotłów o klasie 3 i niższej w gminie Boćki.....	86
Rysunek 39 Liczba pieców kaflowych na paliwo stałe.....	87
Rysunek 40 Jednostki zagrożone powodzią w gminie Boćki.....	88
Rysunek 41 Formy ochrony przyrody w gminie Boćki	89
Rysunek 42 Liczba wydanych prawomocnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w 2023 roku	93
Rysunek 43 Liczba zdarzeń komunikacyjnych w gminie Boćki w 2023 roku	94
Rysunek 44 Liczba i stan techniczny budynków użyteczności publicznej w gminie Boćki	95
Rysunek 45 Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym.....	99
Rysunek 46 Liczba budynków o funkcjach produkcyjnej, usługowej oraz gospodarczej, nieużywanych i w złym stanie technicznym.....	100
Rysunek 47 Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji sanitarnej	101
Rysunek 48 Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej	102
Rysunek 49 Stan techniczny sieci wodociągowo – kanalizacyjnej	103
Rysunek 50 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej	107
Rysunek 51 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery gospodarczej	109
Rysunek 52 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery środowiskowej	109
Rysunek 53 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej	110
Rysunek 54 Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery technicznej.....	110
Rysunek 55 Obszar zdegradowany w Gminie Boćki	113
Rysunek 56 Podobszar rewitalizacji - Andryjanki	115
Rysunek 57 Podobszar rewitalizacji - Boćki	116
Rysunek 58 Podobszar rewitalizacji - Dubno	116
Rysunek 59 Podobszar rewitalizacji – Dziecinne	117
Rysunek 60 Podobszar rewitalizacji - Krasna Wieś	117
Rysunek 61 podobszar rewitalizacji - Sasiny	118
Rysunek 62 Podobszar rewitalizacji - Solniki.....	118

Rysunek 63 Podobszar rewitalizacji – Starowieś	119
Rysunek 64 Podobszar rewitalizacji - Wygonowo	119

SPIS TABEL

Tabela 1 Podmioty zarejestrowane według sekcji PKD w gminie Boćki	3
Tabela 2 Podmioty zarejestrowane według sekcji PKD w gminie Boćki	4
Tabela 3 Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	4
Tabela 4 Saldo migracji na 1000 ludności w latach 2018 - 2022	5
Tabela 5 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	5
Tabela 6 Współczynnik osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	5
Tabela 7 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	7
Tabela 8 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	7
Tabela 9 Podstawowe informacje o placówkach edukacyjnych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	8
Tabela 10 Podstawowe informacje o przedszkolach w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	8
Tabela 11 Podstawowe informacje o bibliotekach i korzystających w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	9
Tabela 12 Liczba grup artystycznych i jej członków w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	9
Tabela 13 Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w Gminie Boćki w latach 2018 – 2022	10
Tabela 14 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	12
Tabela 15 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	12
Tabela 16 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	12
Tabela 17 Saldo podmiotów gospodarczych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	12
Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na zatrudnionych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	13
Tabela 19 Liczba podmiotów według sekcji PKD 2007 w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	13
Tabela 20 Ilość wyrobów azbestowych wg stopnia pilności do usunięcia w Gminie Boćki	15
Tabela 21 Ilość wyrobów azbestowych wg rodzaju obiektu w Gminie Boćki	15
Tabela 22 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	18
Tabela 23 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	18
Tabela 24 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	19
Tabela 25 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Boćki w latach 2018 - 2022	19
Tabela 26 Długość dróg wg nawierzchni w Gminie Boćki w roku 2022	19
Tabela 27 Oczekiwane efekty działań rozwojowych gminy Boćki w opinii	22
Tabela 28 Wykaz miejscowości i ulic w ramach poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Boćki	24

Tabela 29 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do oceny sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej wraz z ich definicją	29
Tabela 30 Liczba ludności w podziale na jednostki analityczne w Gminie Boćki w roku 2023	36
Tabela 31 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze DEMOGRAFIA.....	46
Tabela 32 Odsetek liczby osób bezrobotnych z uwzględnieniem płci w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w poszczególnych jednostkach	48
Tabela 33 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze BEZROBOCIE	53
Tabela 34 Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z uwzględnieniem płci.....	55
Tabela 35 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze POMOC SPOŁECZNA	64
Tabela 36 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze BEZPIECZEŃSTWO	67
Tabela 37 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w Gminie Boćki w latach 2019 – 2023	68
Tabela 38 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze OŚWIATA I WYCHOWANIE	70
Tabela 39 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze KAPITAŁ SPOŁECZNY	74
Tabela 40 Analiza zjawisk w sferze gospodarczej.....	81
Tabela 41 Analiza zjawisk w sferze środowiskowej.....	90
Tabela 42 Analiza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	96
Tabela 43 Analiza zjawisk w sferze technicznej.....	104
Tabela 44 Zestawienie sumy wartości poszczególnych wskaźników syntetycznych dla sfery społecznej	106
Tabela 45 Zestawienie sumy wartości poszczególnych wskaźników syntetycznych w 4 pozostałych sferach.....	108
Tabela 46 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej.....	111
Tabela 47 Podsumowanie koncentracji negatywnych zjawisk we wszystkich sferach.....	111
Tabela 48 Wykaz jednostek stanowiących obszar zdegradowany	112
Tabela 49 Obszary rewitalizacji w gminie Boćki	114

Uzasadnienie

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 t.j.), w przypadku, gdy gmina zamierza realizować zadania własne związane z prowadzeniem procesu rewitalizacji, niezbędne jest wyznaczenie w drodze uchwały rady gminy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest pierwszym etapem w procesie planowania procesu rewitalizacji. Gmina Boćki zamierza przystąpić do opracowania gminnego programu rewitalizacji na podstawie ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z treścią ustawy o rewitalizacji, podstawą do podjęcia uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest diagnoza potwierdzająca spełnienie przesłanek określonych w art. 9 i 10 ustawy.

W związku z powyższym w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowano dokument pt. „Diagnoza na potrzeby wyznaczenia wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Boćki”, stanowiący załącznik nr 1 do uzasadnienia projektu uchwały Rady Gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W ramach diagnozy – zgodnie z wymogami ustawowymi – przeprowadzono w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki analizę negatywnych zjawisk na terenie gminy. Zjawiska te diagnozowano w podziale na pięć wskazanych w ustawie sfer – społeczną (kluczową) oraz gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Na podstawie dostępnych danych łącznie, do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wykorzystano 39 wskaźników, w tym 23 odnoszących się do sfery społecznej, 5 do sfery gospodarczej, 4 do sfery środowiskowej, 2 do sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz 5 do sfery technicznej. Pozwalało to z jednej strony na szeroką analizę uwarunkowań wewnątrzgminnych, z drugiej zaś wymagało zdefiniowania szczegółowych zasad wychycenia poziomu koncentracji negatywnych zjawisk służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego.

W związku z powyższym jako obszar zdegradowany gminy Boćki wskazuje się tereny jednostek: Andryjanki, Boćki, Bodaczki, Bystre, Dubno, Dziecinne, Jakubowskie, Krasna Wieś, Mołoczki, Nurzec, Olszewo, Sasiny, Sielc, Skalimowo, Solniki, Starowieś, Śnieżki, Wiercień, Wojtki oraz Wygonowo.

Wyznaczony **obszar zdegradowany**, na terenie gminy Boćki, **obejmuje 70,57% powierzchni gminy i zamieszkuje go 81,56% mieszkańców gminy.**

Na podstawie dokonanej analizy danych zastanych, lokalizacji danej jednostki, dostępu do infrastruktury i bazy lokalowej, możliwości inwestycyjnych gminy, liczby mieszkańców, w tym liczby osób dotkniętych różnymi problemami, którzy zostaną objęci wsparciem w ramach planowanych działań uznano, że jednostkami stanowiącymi obszar rewitalizacji w gminie Boćki stanowić będzie:

- Podobszar rewitalizacji – Andryjanki;
- Podobszar rewitalizacji – Boćki;
- Podobszar rewitalizacji – Dubno;
- Podobszar rewitalizacji – Dziecinne;
- Podobszar rewitalizacji – Krasna Wieś;
- Podobszar rewitalizacji – Sasiny;
- Podobszar rewitalizacji – Solniki,
- Podobszar rewitalizacji – Starowieś;
- Podobszar rewitalizacji – Wygonowo.

Wyznaczony **obszar rewitalizacji łącznie obejmuje 4,73 % powierzchni gminy (10,96 km²) i jest zamieszkały przez 29,99 % mieszkańców gminy (1 207 osób)** co jest zgodne z art.10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Granice obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji zostały zaprezentowane na mapie o skali 1:5000, o treści zasadniczej, stanowiącej załącznik graficznym do uchwały.

Dla obszaru rewitalizacji – zgodnie z art. 11 ust. 5 pkt. 1 ustawy o rewitalizacji - ustanawia się na rzecz gminy Boćki prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. Prawo to pozwala na racjonalne gospodarowanie przestrzenią i daje gminie możliwość wykupienia nieruchomości szczególnie dla gminy cennych, wartych objęcia ochroną czy ujednoczenia stanów własnościowych w nieruchomościach z udziałem własności gminy. Uprawnienia dotyczące prawa pierwokupu mają charakter czasowy i obowiązywać będą przez okres dwóch lat od wejścia w życie uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszarów rewitalizacji. Prawo pierwokupu może zostać przedłużone wyłącznie, jeżeli na terenie gminy zostanie ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, co wymaga osobnej decyzji podejmowanej przez radę gminy w drodze osobnej uchwały.

Przyjęcie niniejszej uchwały pozwoli na kontynuację prac nad gminnym programem rewitalizacji oraz w dalszej kolejności realizację kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze gminy. Po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji możliwe będzie skorzystanie z nowych rozwiązań prawnych przewidzianych w ustawie o rewitalizacji, w postaci Miejscowego Planu Rewitalizacji i Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Dają one samorządom lokalnym realne narzędzia finansowe, organizacyjne i prawne służące uporządkowaniu i odnowie zaniedbanych przestrzeni gminnych.

Gminny Program Rewitalizacji umożliwi też pozyskanie środków zewnętrznych m.in. w ramach Funduszy Europejskich dla Podlaskiego 2021-2027. Obszar rewitalizacji będzie więc terenem silnej koncentracji działań rewitalizacyjnych, prowadzonych z wykorzystaniem dodatkowych funduszy, ale też możliwych do wykorzystania, wymienionych wyżej rozwiązań i narzędzi.

Załącznik nr 1 do Uzasadnienia: Diagnoza na potrzeby wyznaczenia wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Boćki.